

II

(Tiesību akti, kuri pieņemti, piemērojot EK/Euratom līgumus, un kuru publicēšana nav obligāta)

LĒMUMI

KOMISIJA

KOMISIJAS LĒMUMS

(2007. gada 25. septembris)

par valsts atbalstu, ko Polija piešķir saistībā ar elektroenerģijas pirkuma līgumiem, un valsts atbalstu, ko Polija plāno piešķirt saistībā ar kompensāciju par elektroenerģijas pirkuma līgumu saistību brīvprātīgu pārtraukšanu

(izziņots ar dokumenta numuru C(2007) 4319)

(Autentisks ir tikai teksts poļu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2009/287/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 88. panta 2. punkta 1. daļu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas zona līgumu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

pēc tam, kad ieinteresētās puses aicinātas iesniegt savus apsvērumus saskaņā ar minētajiem pantiem ⁽¹⁾, un ņemot vērā šos apsvērumus,

tā kā:

pieprasīja Polijai sniegt papildu informāciju par šo pasākumu.

(3) Ar 2005. gada 1. jūnija vēstuli, kas reģistrēta 2005. gada 2. jūnijā, Polija iesniedza daļu pieprasītās papildu informācijas; pārējo informāciju tā sniedza 2005. gada 24. jūnija vēstulē, kas reģistrēta 2005. gada 28. jūnijā.

(4) Pēc Polijas pieprasījuma 2005. gada 28. un 29. jūnijā tika noorganizēta tehniska sanāksme, lai apspriestu paziņojumu. Sanāksmē noteica vēl nenoskaidrotos aspektus, kas Polijai jāiesniedz rakstiski, lai nodrošinātu Komisijai visaptverošu informāciju novērtējuma veikšanai.

1. PROCEDŪRA

(1) Ar 2005. gada 1. marta vēstuli (atsauce: WEH/1023/6-54/05), kas reģistrēta 2005. gada 3. martā (SG/2005/A/226), Polija saskaņā ar EK līguma 88. panta 3. punktu paziņoja Komisijai par tiesību akta projektu par "noteikumiem, kas nosaka tādu izmaksu segšanu, ar kurām uzņēmums saskāries saistībā ar elektroenerģijas pirkuma līguma saistību pirmstermiņa pārtraukšanu" (tiesību akta projekts).

(2) Pēc sākotnējā novērtējuma veikšanas Komisija noskaidroja, ka paziņojums nav pilnīgs, un 2005. gada 27. aprīļa vēstulē

(5) Nesaņēmusi visaptverošu atbildi, Komisija 2005. gada 28. jūlija vēstulē (D/55776) Polijas iestādēm atgādināja par 2005. gada 28. jūnija sanāksmes laikā pieprasītajiem paskaidrojumiem un lūdza Polijai sniegt pieprasīto informāciju.

(6) Ar 2005. gada 7. septembra vēstuli, kas reģistrēta 2005. gada 9. septembrī, Polija informēja Komisiju, ka darbs pie tiesību akta projekta ir pārtraukts, jo beidzies parlamenta pilnvaru laiks.

⁽¹⁾ OV C 52, 2.3.2006., 8. lpp.

- (7) Ar 2005. gada 23. novembra vēstuli Komisija informēja Poliju, ka ir nolēmusi sākt EK līguma 88. panta 2. punktā noteikto procedūru saistībā ar tiesību akta projektu un elektroenerģijas pirkuma līgumiem (EPL), kas noslēgti Polijas elektroenerģijas nozarē.
- (8) Komisijas lēmumu sākt procedūru publicēja *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ⁽²⁾. Komisija aicināja ieinteresētās puses iesniegt savus apsvērumus.
- (9) Ar 2005. gada 16. decembra vēstuli Polijas iestādes pieprasīja, lai konkrēta daļa lēmumā par procedūras sākšanu iekļautās informācijas netiktu atklāta trešām pusēm. Komisija atbildēja uz pieprasījumu 2006. gada 25. janvāra vēstulē, iekļaujot savu priekšlikumu lēmuma nekonfidencialai versijai, ko Polijas iestādes pieņēma 2006. gada 16. februāra e-pastā, kas reģistrēts tajā pašā dienā.
- (10) Polija iesniedza Komisijai savu apsvērumu pirmo daļu par procedūras sākšanu saistībā ar tiesību akta projektu par elektroenerģijas pirkuma līguma saistību pirmstermiņa pārtraukšanu 2005. gada 28. decembra vēstulē, kura reģistrēta Komisijā 2006. gada 4. janvārī un kurā aprakstīts paveiktais, lai mazinātu Komisijas izteiktās bažas saistībā ar tiesību akta projektu. Pēc tam, kad Komisija 2006. gada 12. janvārī bija pieņēmusi iesniegšanas termiņa pagarinājuma pieprasījumu, Polijas iestādes iesniedza apsvērumus par Komisijas EPL novērtējumu 2006. gada 23. janvāra vēstulē, kas reģistrēta Komisijā 2006. gada 26. janvārī.
- (11) Papildinot savu 2005. gada 23. decembra vēstuli, Polijas iestādes 2006. gada 5. aprīļa vēstulē, kas reģistrēta 2006. gada 6. aprīlī, sniedza papildu aprakstu par plānotajām izmaiņām tiesību akta projektā par elektroenerģijas pirkuma līguma saistību pirmstermiņa pārtraukšanu, lai projektu saskaņotu ar attiecīgajiem valsts atbalsta noteikumiem. Iepriekš minētās vēstules pielikumi bija iekļauti 2006. gada 6. aprīļa vēstulē, kas reģistrēta 2006. gada 10. aprīlī.
- (12) Komisija saņēma apsvērumus no ieinteresētajām pusēm. Ar 2006. gada 20. jūnija vēstuli Komisija nosūtīja šos apsvērumus Polijai, kurai deva iespēju attiecīgi reaģēt.
- (13) Lēmumu sākt procedūru apstrīdēja viena no ieinteresētajām pusēm, izvirzot prasību Pirmās instances tiesai 2006. gada 12. maijā, kam piešķirts atsauces numurs T-142/06.
- (14) Pēc Polijas iestāžu 2006. gada 7. jūlija pieprasījuma, kas reģistrēts 2006. gada 12. jūlijā, lielāko daļu apsvērumu iztulkoja poliski un 2007. gada 23. februārī nosūtīja Polijas iestādēm. Atbildot uz šo vēstuli, 2007. gada 12. marta vēstulē, kas reģistrēta tajā pašā dienā, Polijas iestādes informēja Komisiju, ka vairs nav nepieciešams tulkot pārējos apsvērumus.
- (15) Pēc tam Polijas iestādes 2007. gada 28. marta vēstulē, kas Komisijā reģistrēta tajā pašā dienā, iesniedza atzinumu par ieinteresēto pušu apsvērumiem.
- (16) Atbildot uz Komisijas 2006. gada 28. aprīļa vēstuli, Polijas iestādes 2006. gada 6. jūnija vēstulē, kas reģistrēta 2006. gada 8. jūnijā, iesniedza papildu informāciju par pasākumu. Ar 2006. gada 13. jūlija vēstuli, kas reģistrēta 2006. gada 17. jūlijā, Polijas iestādes iesniedza EPL kopijas ar atbilstīgiem papildinājumiem un pielikumiem (kopā 609 dokumenti) papīra formātā.
- (17) Ar 2006. gada 4. maijā reģistrēto vēstulē Polijas iestādes pieprasīja izskaidrot vienu no punktiem Komisijas paziņojumā par atbalsta analīzes metodiku saistībā ar balasta izmaksām (balasta izmaksu metodika) ⁽³⁾.
- (18) Ar 2006. gada 27. septembra vēstuli Komisija Polijas iestādēm nosūtīja sarakstu ar kritiskiem jautājumiem, kas saistīti ar tiesību akta projekta par elektroenerģijas pirkuma līguma saistību pirmstermiņa pārtraukšanu sagatavošanu.
- (19) Ar vēstulēm, kas reģistrētas 2006. gada 17. augustā, 2007. gada 5. janvārī un 2007. gada 28. maijā, kā arī ar e-pastu, kurš reģistrēts 2007. gada 29. maijā (tiesību akta projekta versija angļu valodā), tika iesniegtas dažādas tiesību akta projekta par elektroenerģijas pirkuma līguma saistību pirmstermiņa pārtraukšanu versijas, kas izstrādātas dažādos likumdošanas procedūras posmos Polijā.
- (20) Procedūras gaitā Polija sniedza papildu informāciju par pasākumu vēstulēs, kas reģistrētas 2007. gada 31. janvārī un 2007. gada 4. aprīlī, e-pastos, kuri reģistrēti 2007. gada 2., 4., 7. un 11. maijā, kā arī vēstulē, kas reģistrēta 2007. gada 6. jūnijā.
- (21) Ar 2007. gada 3. aprīļa vēstuli Komisija pieprasīja Polijas iestādēm informāciju par paveikto likumdošanas darbā pie tiesību akta par elektroenerģijas pirkuma līguma saistību pirmstermiņa pārtraukšanu un par Polijas turpmāko rīcību saistībā ar iepriekš notikušajām sarunām ar Komisiju.
- (22) Turklāt saistībā ar izmeklēšanas procedūru 2006. gada 5. aprīlī, 2006. gada 7. septembrī, 2006. gada 26. oktobrī, 2007. gada 2. februārī, 2007. gada 22. februārī, 2007. gada 26. aprīlī, 2007. gada 2. un 14. maijā tika organizētas sanāksmes ar Polijas iestādēm.

⁽²⁾ Skatīt 1. zemsvītras piezīmi.

⁽³⁾ Komisija pieņēma 2001. gada 26. jūlijā.

(23) Ar 2007. gada 9. jūlija vēstuli Polija iesniedza Akta par elektroenerģijas pirkuma līguma saistību pirmstermiņa pārtraukšanu galīgo redakciju, ko Polijas parlaments pieņēma un kas stājās spēkā 2007. gada 4. augustā. Polija 2007. gada 18. jūlijā iesniedza akta tulkojumu angļu valodā, aktā veikto to izmaiņu sarakstu, kuras veica parlamenta augšpalāta – Senāts –, kā arī paskaidrojuma rakstu.

2. ATBALSTA APRAKSTS

2.1. Elektroenerģijas pirkuma līgumi

(24) Divdesmitā gadsimta 90. gadu vidū Polijas valdība nolēma īstenot programmu, kas paredzēta Polijas elektroenerģijas nozares modernizēšanai un tās saskaņošanai ar Rietumeiropas tehniskajiem un vides standartiem.

(25) Lai īstenotu šo programmu, Polija sāka konkursa procedūru, lai izvēlētos projektus jauniem vai modernizētiem elektroenerģijas ražošanas uzņēmumiem. Šiem projektiem piešķirtu ilgtermiņa EPL to ražošanas jaudai. Lēmumu par konkursa procedūras sākšanu pieņēma Tirdzniecības un rūpniecības ministrija. Procedūru ministrijas aizgādībā organizēja *Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A (PSE)*, kas ir valstij piederošs Polijas elektroenerģijas tīklu operators.

(26) Konkursa procedūras tehniskos dokumentus un specifikācijas publicēja 1994. gada augustā un septembrī. Dokumentos norādīja trīs mērķus, kas ir jāasniedz ar projektiem: lētas elektroenerģijas iepirkums, piegādes drošības saprātīga līmeņa uzturēšana un vides standartu uzlabošana/vides stāvokļa pasliktināšanās novēršana, ņemot vērā integrācijas prasības starp Poliju un Rietumeiropu.

(27) Priekšlikumu novērtēšanai izmantoja dažādus kritērijus, tostarp šādus: projekta efektivitāte, līdzekļu patēriņa apjoms, rīcība vides stāvokļa uzlabošanai, kā arī pārbaudītu tehnoloģiju un stabilu un drošu kurināmā avotu izmantošana.

(28) Priekšlikumu iesniegšanas termiņš bija 1995. gada 5. janvāris. Tika saņemti 44 priekšlikumi. Visneinteresantākos piedāvājumus izslēdza. Ar pārējiem piedāvājumiem iesniedzējiem sāka tiešas sarunas. Šo sarunu rezultātā noslēdza EPL ar vairākiem uzņēmumiem vai uzņēmumu grupām.

(29) EPL parakstīja laikposmā no 1996. gada līdz 1998. gadam, izņemot vienu no septiņiem EPL ar *Południowy Koncern Energetyczny S.A.* grupu (PKE), ko parakstīja 1995. gada 12. aprīlī, un EPL ar *Elektrownia Turów*, ko parakstīja 1994. gada 26. augustā. EPL ar *Elektrownia Turów* netika ietverts lēmumā sākt procedūru⁽⁴⁾, un tādēļ tas nav iekļauts šajā lēmumā. Turpmākajā tabulā uzskaitīti iesaistītie uzņēmumi.

1. tabula

EPL Polijā

Nr.	Saņēmēja nosaukums
1	BOT Górnictwo i Energetyka S.A.
2	Południowy Koncern Energetyczny S.A.
3	Elektrownia Kozienice S.A.
4	Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A.
5	Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin Pątnów II
6	Electrabel Połaniec S.A.
7	Elektrociepłownia Kraków S.A. ⁽¹⁾
8	Dalkia Poznań Zespół Elektrociepłowni S.A.
9	Elektrociepłownia Rzeszów S.A.
10	Elektrociepłownia Nowa Sarzyna Sp. z o.o.
11	Elektrociepłownia Lublin Wrotków Sp. z o.o.
12	Elektrociepłownia Chorzów "ELCHO" S.A.
13	Żarnowiecka Elektrownia Gazowa Sp. z o.o.
14	Elektrociepłownia Zielona Góra S.A.

⁽¹⁾ Šo EPL neparakstīja pēc konkursa procedūras.

Avots: lēmums sākt procedūru.

(30) EPL darbības ilgums ir no 7 līdz 20 gadiem, ko skaita no dienas, kad elektrostacija sāk darboties; lielākā daļa EPL ir noslēgti laikposmam, kas ir ilgāks par 15 gadiem. Pēdējā EPL termiņš beidzas 2027. gadā.

⁽⁴⁾ Ņemot vērā IV pielikumu Aktam par Čehijas Republikas, Igaunijas Republikas, Kipras Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Ungārijas Republikas, Maltas Republikas, Polijas Republikas, Slovēnijas Republikas un Slovākijas Republikas pievienošanās noteikumiem Eiropas Savienībai un grozījumus līgumos, saskaņā ar kuriem ir dibināta Eiropas Savienība ("Pievienošanās akts"), kas ir Līguma par Čehijas Republikas, Igaunijas Republikas, Kipras Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Ungārijas Republikas, Maltas Republikas, Polijas Republikas, Slovēnijas Republikas un Slovākijas Republikas pievienošanos Eiropas Savienībai neatņemama sastāvdaļa ("Pievienošanās līgums") (OV L 236, 23.9.2003.), līdz 1994. gada 10. decembrim piešķirto atbalstu uzskata par pastāvošu atbalstu.

- (31) Visu EPL pamatā ir vienādi pamatprincipi:
- elektroenerģijas ražotāji uzņemas attīstīt jaunas jaudas, modernizēt iekārtas un nodrošināt PSE konkrēta minimālā elektroenerģijas apjoma piegādi no attiecīgās elektrostacijas;
 - PSE apņemas iepirkt ne mazāk par šo minimālo elektroenerģijas apjomu;
 - elektroenerģijas iepirkuma cena ir pamatota ar izmaksām, kas rodas, piegādājot elektroenerģiju patērētājiem; elektroenerģijas ražotāji piemēro PSE samaksu, kura ir vienāda ar visām to fiksētajām un mainīgajām izmaksām, kā arī pieliekot klāt peļņas normu.

Tomēr, tā kā EPL galīgais saturs tika izveidots pēc individuālām pārrunām par katru projektu, tie nav pilnīgi identiski, un informācija var atšķirties.

- (32) Daži EPL kopš to parakstīšanas ir grozīti, daži pat vairākas reizes. Šie grozījumi ievieš izmaiņas konkrētos līguma aspektos, taču iepriekš aprakstītie pamatprincipi vienmēr tika ņemti vērā.

2.2. Tiesību akta projekts par elektroenerģijas pirkuma līgumu saistību pirmstermiņa pārtraukšanu, saistībā ar kuru pieņēma lēmumu sākt procedūru

- (33) Tiesību akta projekts, saistībā ar kuru pieņēma lēmumu sākt procedūru, paredzēja 1. tabulā uzskaitītajiem elektroenerģijas ražotājiem brīvprātīgi pārtraukt ar PSE noslēgto EPL saistības. Elektroenerģijas ražotāji, kuri izvēlētos šo sistēmu, būtu tiesīgi saņemt kompensāciju saskaņā ar tiesību akta projektā paredzētajiem nosacījumiem.
- (34) Kompensācija var ietvert starpību starp uzņēmuma izmaksām, ar kurām tas saskāries, izpildot EPL, un ienākumu daļu no elektroenerģijas pārdošanas, ko šis uzņēmums var izmantot, lai segtu šīs izmaksas. Šo starpību turpmāk tekstā sauks par kompensējamo starpību. Šajās izmaksās arī ietilpst izmaksas, kas ir tieši saistītas ar EPL saistību pārtraukšanu, piemēram, izmaksas, kas saistītas ar aizdevumu pirmstermiņa atmaksu.
- (35) Kompensāciju veido sākotnējs maksājums, kam seko ikgadēji pielāgojumi līdz 2016. gadam, kā arī galīgais pielāgojums minētajā gadā.
- (36) Sākotnējais maksājums ir vienāds ar kompensējamo starpību no 2006. līdz 2025. gadam vai gadam, kurā attiecīgā EPL darbības laiks būtu beidzies, atkarībā no tā, kas iestājas ātrāk, pamatojoties uz cenu un tirgus daļu attīstības prognozēm minētajā periodā.
- (37) Laikposmā kopš tiesību akta projekta spēkā stāšanās līdz 2014. gadam kompensējamās starpības summu pārrēķinās ik gadu, pamatojoties uz reālajiem ekonomikas datiem, un salīdzinās ar summu, kas bija sākotnēji aprēķināta, pamatojoties uz prognozēm. Ja faktiskā summa atšķirsies no prognozes, veiks pielāgojumu, kas var būt pozitīvs vai negatīvs, un uz tā pamata vai nu veiks turpmāku maksājumu saņēmējam, vai saņēmējam būs attiecīgi

jāatlīdzina pārmaksātā summa. Praktisku apsvērumu dēļ, jo īpaši laika dēļ, kas nepieciešams, lai savāktu un apkopotu datus, pielāgojumu aprēķināšanu veiks pēc diviem kalendārajiem gadiem pēc gada, uz kuru attiecas ekonomikas dati.

- (38) 2016. gadā veiks jaunas prognozes par cenu un tirgus daļu attīstību laikposmam no 2015. līdz 2025. gadam vai gadam, kurā attiecīgā EPL darbības laikam bija jābeidzas, atkarībā no tā, kas iestājas ātrāk (atlikušais laikposms). Kompensējamās starpības summu atlikušajā laikposmā, kura noteikta, pamatojoties uz šo prognozi, salīdzinās ar summu, kas aprēķināta, izmantojot sākotnējo prognozi. Ja šīs summas atšķirsies, veiks galīgo pielāgojumu, kas aptvers visu atlikušo laikposmu. Tāpat kā iepriekšējie pielāgojumi galīgais pielāgojums var būt negatīvs vai pozitīvs, un uz tā pamata vai nu veiks turpmāku maksājumu saņēmējam, vai saņēmējam būs attiecīgi jāatlīdzina pārmaksātā summa.
- (39) Kopējā izmaksāta kompensācija, ietverot pielāgojumus, nedrīkst pārsniegt turpmāk norādīto maksimālo summu. Šo maksimālo summu nosaka atsevišķi uzņēmumiem vai grupai, ja uzņēmumi pieder vienai grupai ⁽⁵⁾.

2. tabula

Maksimālā kompensācija, kas paredzēta tiesību akta projekta versijā, kura analizēta lēmumā sākt procedūru

(tūkstošos PLN)

	Saņēmēja nosaukums	Maksimālā kompensācija
1	BOT Górnictwo i Energetyka S.A.	7 554 899
2	Południowy Koncern Energetyczny S.A.	5 085 101
3	Elektrownia Kozienice S.A.	1 610 729
4	Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A.	1 106 014
5	Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin Pątnów II	2 173 335
6	Electrabel Połaniec S.A.	1 204 454
7	Elektrociepłownia Kraków S.A.	84 656
8	Dalkia Poznań Zespół Elektrociepłowni S.A.	132 773

⁽⁵⁾ N. B.! Šīs tabulas dati ir pamatoti uz Polijas iestāžu iesniegtajiem dokumentiem 2005. gada 2. jūnija vēstules 1. pielikumā, kur iekļauts vairāk informācijas nekā sākotnējā paziņojumā par tiesību akta projektu.

(tūkstošos PLN)		
	Saņēmēja nosaukums	Maksimālā kompensācija
9	Elektrociepłownia Rzeszów S.A.	302 684
10	Elektrociepłownia Nowa Sarzyna Sp. z o.o.	641 453
11	Elektrociepłownia Lublin Wrotków Sp. z o.o.	508 176
12	Elektrociepłownia Chorzów "ELCHO" S.A.	1 338 272
13	Żarnowiecka Elektrownia Gazowa Sp. z o.o.	1 013 081
14	Elektrociepłownia Zielona Góra S.A.	540 323
	Kopā	22 755 627

Avots: lēmums sākt procedūru.

- (40) Šī maksimālā summa ir vienāda ar kompensējamo starpību, kas aprēķināta laikposmam no 2006. gada līdz 2025. gadam, pamatojoties uz hipotēzi, ka cenas elektroenerģijas tirgū neatlaidīgi, bet lēni pieaugs no līmeņa, kurš ir pat zemāks par pašreizējo, līdz Rietumeiropas rekordlīmeņiem. Tādā gadījumā elektroenerģijas vidējās cenas no apmēram EUR 22/MWh 2006. gadā lēnām pieaugs līdz EUR 30/MWh 2015. gadā, tad pieaugs straujāk līdz apmēram EUR 40/MWh 2018. gadā un līdz pārskata perioda beigām 2025. gadā nostabilizēsies ap šādu summu ar nelielām lejupējām un augšupējām svārstībām.
- (41) Kompensāciju izmaksās PSE vai valstij pilnībā piederoša uzņēmuma filiāle, un to finansēs, piemērojot nodokli patērētājiem, pamatojoties uz patērētāju līgumiem par elektroenerģijas tīkla izmantošanu. Lai finansētu lielo sākotnējo maksājumu, PSE un/vai tā filiāle ienākumus no minētajiem nodokļiem pārvērtīs vērtspapīros.
- 3. PROCEDŪRAS SĀKŠANAS PAMATOJUMS**
- (42) Lēmumā sākt procedūru Komisija, lai novērtētu paziņoto tiesību akta projektu, izvērtēja gan pašu EPL valsts atbalsta aspektu, gan EPL saistību pārtraukšanas gadījumā izmaksātās kompensācijas valsts atbalsta aspektu. Kā paskaidrots lēmuma sākt procedūru 3. punktā, šie divi pasākumi bija cieši saistīti.
- (43) Lēmumā sākt procedūru norādīto šaubu kopsavilkums pieejams 3.1. un 3.2. punktā turpmāk tekstā. Saistībā ar detalizētāku novērtējumu Komisija atsauca uz lēmuma sākt procedūru 3. punktu.
- (44) Savā sākotnējā analizē Komisija puda uzskatu, ka EPL, iespējams, būtu nodrošinājuši konkurētspējas priekšrocības elektroenerģijas ražotājiem, kuri noslēdza līgumus, un tas izkropļotu konkurenci un ietekmētu tirdzniecību starp dalībvalstīm.
- (45) Komisija puda uzskatu, ka EPL nebija pastāvošs atbalsts, jo, pamatojoties uz Pievienošanās līgumu, neviens no EPL nenodrošināja tiesības uz kādu no trim atbalsta kategorijām, ko kopš pievienošanās brīža uzskata par pastāvošu atbalstu EK līguma 88. panta 1. punkta nozīmē⁽⁶⁾.
- (46) Jo īpaši tādēļ, ka, pirmkārt, neviens no EPL (izņemot līgumu, kas parakstīts ar *Elektrociepłownia Turów*) nestājās spēkā pirms 1994. gada 10. decembra. Otrkārt, Komisijai netika nosūtīts paziņojums par EPL saskaņā ar tā saukto starpposma procedūru, un, treškārt, neviens no EPL netika norādīts pastāvošā atbalsta pasākumu sarakstā, kas pievienots Pievienošanās līgumam.
- (47) Komisija norādīja, ka, tā kā par EPL netika paziņots saskaņā ar EK līguma 88. panta 3. punktu, šie līgumi bija nelikumīgs atbalsts Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK Līguma 93. panta piemērošanai⁽⁷⁾, 1. panta f) punkta nozīmē.
- (48) Komisija puda viedokli, ka EPL noteikumi un nosacījumi nostādīja elektroenerģijas ražotājus, kuri bija EPL līgumslēdzējas puses, izdevīgākā ekonomiskā situācijā nekā citus elektroenerģijas ražotājus, kas nebija EPL līgumslēdzējas puses, un uzņēmumus citās salīdzināmās nozarēs, kurās tirgus dalībniekiem pat nebija piedāvāti ilgtermiņa līgumi. Tādēļ, pamatojoties uz iepriekšējo novērtējumu, atzina, ka pasākums piešķir selektīvu priekšrocību minētajiem elektroenerģijas ražotājiem.
- (49) Komisija arī atzīmēja, ka elektroenerģijas tirgi bija atvērti konkurencei un ka elektroenerģijas tirdzniecība starp dalībvalstīm notika vismaz kopš brīža, kad stājās spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 96/92/EK (1996. gada 19. decembris) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu⁽⁸⁾. Tādēļ pasākumus, kas dod priekšroku uzņēmumiem enerģētikas nozarē vienā dalībvalstī, uzskatīja par iespējami traucējošiem citu dalībvalstu uzņēmumu iespējai eksportēt elektroenerģiju otrai dalībvalstu grupai.
- (50) Komisija arī puda viedokli, ka šī priekšrocība bija saistīta ar valsts resursu izmantošanu, jo lēmums parakstīt EPL bija

⁽⁶⁾ Lēmuma sākt procedūru 3. punkta 1. apakšpunkta i) punkts.

⁽⁷⁾ OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp.

⁽⁸⁾ OV L 27, 30.1.1997., 20. lpp.

valsts politikas rezultāts, kuru īstenoja tīkla operators PSE, kas pilnībā piederēja valstij. Saskaņā ar Eiropas Kopienas Tiesas tiesu praksi, ja valstij piederošs uzņēmums izmanto tās līdzekļus tādā veidā, ko var uzskatīt par valsts rīcību, šie līdzekļi jāuzskata par valsts resursiem EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē ⁽⁹⁾.

- (51) Tādēļ Komisija secināja, ka EPL, iespējams, ir valsts atbalsts elektroenerģijas ražotājiem EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.
- (52) Komisija turpināja, norādot, ka, lai analizētu valsts atbalstu, ko saņēmuši elektroenerģijas ražotāji, jāizmanto balasta izmaksu metodika. Pamatojoties uz dokumentiem, kas bija Komisijas rīcībā tajā laikā, Komisija apšaubīja EPL atbilstību balasta izmaksu metodikā noteiktajiem kritērijiem.
- (53) Pirmkārt, Komisija apšaubīja EPL reglamentējošo noteikumu, kuri citiem uzņēmumiem liedza pieeju ievērojamai tirgus daļai, atbilstību balasta izmaksu metodikas pamatmērķiem, t. i., paātrināt liberalizācijas tempu nozarē, piešķirot atbilstīgas kompensācijas tirgū esošajiem dalībniekiem, kas saskārušies ar negodīgu konkurenci.
- (54) Otrkārt, Komisija apšaubīja, vai atbalsta elements, kas iekļauts EPL, attiecībā uz attaisnoto balasta izmaksu aprēķināšanu un piemērotas kompensācijas piešķiršanu būtu atbilstīgs balasta izmaksu metodikā sīki izstrādātajiem kritērijiem.

3.2. Kompensācija EPL saistību pirmstermiņa pārtraukšanas gadījumā

- (55) Lēmumā sākt procedūru Komisija izmantoja to pašu iepriekš paskaidroto pieeju, lai noteiktu, vai EPL ietvēra atbalsta elementus. Pamatojoties uz iepriekšēju novērtējumu, tā pēc tam secināja, ka atbalsta elementi pastāvēja arī kompensācijās par EPL saistību pirmstermiņa pārtraukšanu ⁽¹⁰⁾.
- (56) Komisija pēc tam analizēja kompensācijas atbalsta elementu atbilstību balasta izmaksu metodikā noteiktajiem kritērijiem.
- (57) Komisija apšaubīja, vai kompensācija attiecībā uz attaisnoto balasta izmaksu aprēķināšanu un piemērotas kompensācijas piešķiršanu bija atbilstīga balasta izmaksu metodikā sīki izstrādātajiem kritērijiem.

⁽⁹⁾ Lieta C-482/99 *Francija pret Komisiju*, 2002, ECR I-04397.

⁽¹⁰⁾ Skatīt lēmuma sākt procedūru 3. punkta 1. apakšpunkta ii) punktu.

4. IEINTERESĒTO PUŠU APSVĒRUMI

- (58) Pēc lēmuma sākt procedūru publicēšanas un ne vēlāk par noteikto termiņu vai – dažos gadījumos – saskaņā ar termiņa pagarinājumu, ko pieprasīja ieinteresētās puses, Komisija saņēma apsvērumus no:
- a) šādiem elektroenerģijas ražotājiem: *Elektrociepłownia Rzeszów S.A.* (*Elektrociepłownia Rzeszów*), *Electrabel SA* un *Electrabel Połaniec S.A.* (kopā saukti par *Electrabel*), *Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A.* un *Elektrownia Pątnów II Sp. z o.o.* (kopā saukti par *PAK*), *BOT Górnictwo i Energetyka S.A.*, *BOT Elektroenergia Opole S.A.* un *BOT Elektroenergia Turów* (kopā saukti par *BOT*), *Elektrociepłownia Chorzów "ELCHO" Sp. z o.o.* *Elektrociepłownia Kraków S.A.* (*ECK*), *Elektrociepłownia Zielona Góra S.A.* (*ECZG*) un *Elektrociepłownia Nowa Sarzyna Sp. z o.o.* (*ENS*);
- b) šādām banku iestādēm, kuras nodrošināja finansējumu elektroenerģijas ražotājiem: *Dresdner Bank AG* Londonas filiāle, *Bank Pekao S.A.*, *West LB AG* Londonas filiāle ⁽¹¹⁾ un *WestLB AG* (kopā sauktas par bankām);
- c) PSE.
- (59) Komisijai iesniegtie ieinteresēto pušu apsvērumi ir ļoti līdzīgi, dažreiz pat identiski. Šā iemesla dēļ tā vietā, lai aprakstītu katras ieinteresētās puses apsvērumus atsevišķi, Komisija tos ir sagrupējusi vispārīgās kategorijās (skatīt turpmāk).

4.1. Piezīmes par EPL

Piemērojamība pēc pievienošanās ⁽¹²⁾

- (60) Ieinteresētās puses apgalvo, ka EPL nav jāuzskata par "joprojām piemērojamu pēc pievienošanās" Pievienošanās akta IV pielikuma 3. punkta 1. apakšpunkta c) punkta nozīmē ⁽¹³⁾.
- (61) Ieinteresētās puses apgalvo, ka pasākumi, kurus noteica saskaņā ar tiesību aktiem pirms pievienošanās, nav jāpārskata Komisijai pēc pievienošanās. Tas ir saskaņā ar

⁽¹¹⁾ Saistībā ar tās prasību organizēt tikšanos ar Komisiju, *West LB AG* Londonas filiāle 2006. gada 27. septembra vēstulē (skatīt 38. zemsvītras piezīmi) iesniedza arī dažus papildu apsvērumus par tiesību aktu par EPL saistību pirmstermiņa pārtraukšanu, ko Polijas Kabinets pieņēma 2006. gada decembrī. *West LB AG* Londonas filiāles pārstāvju un Polijas Pastāvīgās pārstāvniecības ES biroja tikšanās notika 2007. gada 14. martā.

⁽¹²⁾ Apvērums, ko iesniedza *BOT*, *ENS*, *ECZG*, *ECK*, *ELCHO* un *PAK*.

⁽¹³⁾ Skatīt 3. zemsvītras piezīmi.

atpakālejošā spēka aizlieguma principu. Kopienas valsts atbalsta noteikumus nebija paredzēts piemērot pirms pievienošanās.

- (62) Ieinteresētās puses atsauca uz iepriekšējiem Komisijas lēmumiem⁽¹⁴⁾, kuros Komisija norādījusi, ka atbalsta sistēmas, kas, pēc ieinteresēto pušu domām, bija līdzīgas EPL, netika piemērotas pēc pievienošanās.
- (63) Tās uzskata, ka jebkurš atbalsts saskaņā ar EPL būtu ticis piešķirts pirms pievienošanās. Ikgadējie maksājumi būtu jāprojām jāveic, taču tie nav jāuzskata par jaunu atbalstu.
- (64) EPL noteica elektroenerģijas apjomu, kas PSE jānopērk, un elektroenerģijas iepirkuma cenu attiecīgajā laikposmā. Vismaz konkrētu maksājumu gadījumā cenas aprēķināja tā, ka tās nevarēja pārsniegt līmeni, par kuru iepriekš vienojās puses, vai arī svārstības tiktu ierobežotas līdz saprātīgai summai salīdzinājumā ar noteiktām tirgus cenām, t. i., visobjektīvāko iespējamo standartu. Faktiskās cenas dažreiz bija pat zemākas, jo īpaši tādēļ, ka Polijas regulators tās netieši kontrolēja. Tādējādi valsts maksimālo risku arī skaidri noteica EPL pirms pievienošanās.

Pastāvošs atbalsts⁽¹⁵⁾

- (65) Ieinteresētās puses apgalvo, ka, pat ja jāatzīst, ka EPL ir valsts atbalsts EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē, šis valsts atbalsts jāuzskata par pastāvošu valsts atbalstu Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) punkta nozīmē.
- (66) Ieinteresētās puses uzskata, ka lēmums, ar kuru nosaka, vai pirms pievienošanās piešķirtais un pēc pievienošanās turpinātais atbalsts jāuzskata par "jaunu atbalstu" vai "pastāvošu atbalstu", nav jāpamato vienīgi ar Pievienošanās akta IV pielikumu. Saskaņā ar ieinteresēto pušu teikto, ja šāds atbalsts nav uzskatāms par pastāvošu atbalstu saskaņā ar Pievienošanās akta IV pielikumu, tas tomēr jāuzskata saistībā ar Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) punkta ii) līdz v) apakšpunktu.
- (67) Ieinteresētās puses apgalvo, ka Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) daļa attiecas uz EPL un ka tādēļ EPL ir "pastāvošs atbalsts".

- (68) Ieinteresētās puses turpina, apgalvojot, ka Padomes Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta pēdējais teikums neattiecas uz EPL trīs iemeslu dēļ.
- (69) Pirmkārt, *Alzetta Mauro* spriedumā⁽¹⁶⁾ Tiesa pieņēma lēmumu, ka atbalsts, kas pastāvēja noteiktā tirgū, kurš sākotnēji nebija atvērts konkurencei pirms tā liberalizācijas, ir uzskatāms par pastāvošu atbalstu kopš liberalizācijas brīža. Pēc ieinteresēto pušu teiktā, šis spriedums ir tieši pamatots ar EK līguma 88. panta 1. punkta interpretāciju un tādēļ tam ir priekšroka attiecībā pret Regulu (EK) Nr. 659/1999.
- (70) Otrkārt, jebkurā gadījumā, ņemot vērā to, ka Regula (EK) Nr. 659/1999 vēl nebija stājusies spēkā, kad elektroenerģijas tirgu liberalizēja saskaņā ar Direktīvu 96/92/EK vai kad parakstīja EPL, piemērojami bija *Alzetta Mauro* spriedumā minētie noteikumi, nevis Regula (EK) Nr. 659/1999.
- (71) Treškārt, Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) punkta dažādu kategoriju tekstu salīdzinājums liek secināt, ka 1. panta b) punkta v) apakšpunkts attiecas tikai uz valsts atbalsta shēmām, jo nav skaidri minēts individuāls atbalsts.
- (72) Atbalstot šo argumentu, ieinteresētās puses norāda uz to, ka EPL bija privāttiesību līgumi, nevis valsts pasākumi. Ieinteresētās puses apgalvo, ka tas būtu aplams iznākums, ja līgums, kas tiesiski un likumīgi noslēgts pirms Polijas pievienošanās ES un pirms liberalizācijas, kļūtu par nelikumīgu līgumu pēc pievienošanās. Ieinteresētās puses uzskata, ka tā būtu EK līguma valsts atbalsta noteikumu ekspansīva un retrospektīva interpretācija, kas nav saderīga ar starptautiski atzītiem tiesiskās noteiktības principiem un tiesisko palāvēību.

Pasākumu attiecināmība uz valsti

- (73) Bankas iesniedza šādus apsvērumus.
- (74) Bankas apgalvo, ka pasākumus nevar piedēvēt valstij, bet gan PSE. Ņemot vērā Polijas elektroenerģijas nozares situāciju laikā, kad parakstīja EPL, vienīgā PSE izvēles iespēja bija noslēgt ilgtermiņa līgumus. Tas notiktu arī tādā gadījumā, ja PSE būtu bijis privāts tirgus operators. Tādēļ gan valsts, gan līgumu parakstītāju pušu interesēs bija noslēgt EPL, nevis situācija, kad valsts piemērotu politisku lēmumu PSE.

⁽¹⁴⁾ Komisijas lēmumi CZ 52/2003 (*Universal Banka*), CZ 58/2003 (*Evrobanka*), CZ 46/2003 (*Investicni a postovni banka*).

⁽¹⁵⁾ Apsvērumi, ko iesniedza ECZG, ECK un bankas.

⁽¹⁶⁾ Pirmās instances tiesas 2000. gada 15. jūnija spriedums apvienotajās lietās T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97 līdz T-607/97, T-1/98, T-3/98 līdz T-6/98 un T-23/98.

Ekonomiska priekšrocība ⁽¹⁷⁾

- (75) Lielākā daļa ieinteresēto pušu apgalvo, ka EPL nepiešķir nekādu ekonomisku priekšrocību.
- (76) Ieinteresētās puses kritizē Komisijas iepriekšējā novērtējuma rezultātus, ka EPL noteiktās cenas ir augstākas par tirgus vairumtirdzniecības cenām. Saskaņā ar ieinteresēto pušu teikto Komisija lēmumā sākt procedūru skaidri nenorāda, par kuru tirgu un kurām cenām lēmumā ir runa. Turklāt Polijas Elektroenerģijas biržu atklāja tikai 1999. gada decembrī, kad daudzi EPL jau bija noslēgti. Pēc ieinteresēto pušu domām starpsavienojumi starp Poliju un citām valstīm tajā laikā bija pārmērīgi noslogoti. Komisija kļūdaini atsaucas uz cenu, kas reģistrēta Grieķijā 2003. gadā, t. i., pilnīgi citā kontekstā ģeogrāfiskā un laika ziņā.
- (77) Elektroenerģiju, ko pārdod saskaņā ar EPL, nevar salīdzināt ar elektroenerģiju, ko pārdod ārpus EPL, pat ja tas notiek Polijā. EPL ņem vērā modernus vides standartus, savukārt elektroenerģiju, ko pārdod ārpus EPL, ražo uzņēmumos, kas videi nav nemaz tik nekaitīgi un "izgāž" ⁽¹⁸⁾ savu pārpalikušo elektroenerģiju par robežizmaksām, izmantojot dažādus mehānismus, no kuriem neviens nenodrošina cenas, kas sedz gan fiksētās, gan mainīgās izmaksas. Elektroenerģijas ražotājus, kuri darbojas ārpus EPL, arī subsidēja, un tiem neuzstādīja prasību modernizēt savas iekārtas, kā tas bija EPL iesaistītajiem ražotājiem. Katrā ziņā viņi nespēja saražot pietiekamu apjomu elektroenerģijas, lai nodrošinātu kopējo pieprasījumu Polijā, jo īpaši laikposmā no 1997. līdz 1998. gadam.
- (78) Pēc ieinteresēto pušu teiktā, EPL jāanalizē, ņemot vērā to noslēgšanas laikā esošos apstākļus, t. i., centralizēta, regulēta elektroenerģijas sistēma ar vienu klientu, nevis liberalizēta sistēma ar vairumtirdzniecības tirgu.
- (79) EPL bija vienīgais veids, kā nodrošināt ieguldījumus, kuri atbilda Polijas elektroenerģijas nozares prasībām (jo īpaši visas sistēmas modernizācijas, vides aizsardzības un piegādes drošības prasībām). Bankas pieprasīja, lai EPL būtu sniegto aizdevumu papildnodrošinājums. Privātā ieguldītāja principa piemērošana nozīmēja, ka jāņem vērā šīs prasības, un vienīgais veids, kā tām panākt atbilstību, bija EPL. Ieinteresētās puses atzīmē, ka EPL elektroenerģijas ražotājiem uzliek ieguldījumu un pieejamības saistības.
- (80) Ieinteresētās puses apgalvo, ka PSE rīcība, parakstot EPL, nav jāanalizē saistībā ar to, vai tā sasniedza īstermiņa ieguvumus, bet gan ar to, vai tā nodrošināja ilgtermiņa ieguldījumu rentabilitāti un – no tīkla operatora viedokļa – vai tā nodrošināja stabilu piegādes drošību un pildīja savus vispārējos sabiedrisko pakalpojumu pienākumus. Ieinteresētās puses apgalvo, ka EPL tika noslēgti, izmantojot pārredzamu un atklātu konkursa procedūru, ko organizēja nediskriminējošā veidā un kas ļāva iegūt zemāko iespējamo cenu. Pēc ieinteresēto pušu teiktā, Eiropas Kopienas Tiesas tiesu prakse nosaka, ka tas pats par sevi ir pietiekami, lai to neuzskatītu par ekonomiskas priekšrocības piešķiršanu ⁽¹⁹⁾. Pirms EPL konkursa procedūras sākšanas tika veikta zemāko izmaksu analīze, lai izveidotu prioritāro ieguldījumu sarakstu šajā nozarē.
- (81) Ieinteresētās puses arī apgalvo, ka, tā kā PSE darbojās regulētā elektroenerģijas sistēmā, tā rīcību nevar salīdzināt ar to uzņēmumu rīcību, kuri darbojās parastos tirgus apstākļos. Tādējādi PSE rīcība jāvērtē, ņemot vērā mērķi un pārbaudāmos elementus, ko, pēc ieinteresēto pušu teiktā, veido elektroenerģijas ražotāju izmaksas ⁽²⁰⁾. PSE rīcība atbilst privātā ieguldītāja principam, jo EPL neietver neko citu, kā vien fiksētās izmaksas un mainīgās izmaksas, kā arī saprātīgu peļņas normu.
- (82) Ieinteresētās puses arī apgalvo, ka par vispārpieņemtu praksi uzskata to, ka nozares operatori slēdz tādus ilgtermiņa līgumus, kādi, piemēram, ir EPL. Tas, kā apgalvo ieinteresētās puses, ir parasts riska dalīšanas veids starp elektroenerģijas ražotāju un pircēju. Līguma ilgais darbības laiks nav jāuztver kā priekšrocība pati par sevi. Ieinteresētās puses min vairākus piemērus: līgums starp *Electricité de France* un *Péchiney* Francijā, divi līgumi starp *Redes Energéticas Nacionais* un *Turbogás* un *Electricidade De Portugal* un *Pego* Portugālē, kā arī līgumi, ko noslēdza *Northern Ireland Electricity* Apvienotajā Karalistē. Ieinteresētās puses arī atsaucas uz IASB līgumu, taču sniegtās atsauces nebija pareizas, un Komisija nevarēja atrast šo dokumentu ⁽²¹⁾. Ieinteresētās puses apgalvo, ka Komisija neizteica iebildumus par iepriekš minēto līgumu darbības laiku, lai gan tas bija vismaz 15 gadi. Ieinteresētās puses apgalvo, ka ilgtermiņa līgumi ir arī vispārpieņemta prakse ASV, taču nesniedz nekādus konkrētus piemērus.

⁽¹⁹⁾ Atsauce uz Pirmās instances tiesas spriedumu apvienotajās lietās *P&O European Ferries* (Višaja), SA (T-116/01) un *Diputación Foral de Vizcaya* (T-118/01) pret Komisiju, 2003, ECR II-02957, 118. punkts.

⁽²⁰⁾ Atsauce uz Tiesas spriedumu lietās C-83/1 P, C-93/1 P un C-64/01 P *Chronopost* un citi pret *Ufex* un citi, 2003, ECR I-06993, 38. un 39. punkts.

⁽²¹⁾ Polijas iestādes šo argumentu neiekļāva savos apsvērumos.

⁽¹⁷⁾ Apsvērumi, ko iesniedza *BOT, ENS, ECZG, ECK, ELCHO, Rzeszów*, bankas, *PAK, Electrabel* un *PSE*.

⁽¹⁸⁾ Ieinteresēto personu lietotais izteiciens.

- (83) Ieinteresētās puses arī apgalvo, ka EPL negarantē peļņu no ieguldījuma. PSE un regulējošās iestādes ir nodrošinājušas tiesiskos instrumentus, lai ierobežotu ienākumus no ieguldījuma. Jo īpaši regulējošās iestādes var pārskatīt cenas un noraidīt pārmērīgas vai nepamatotas piemērotās maksas. PSE vienmēr neizmantoja elektrostaciju visu jaudu, un, aprēķinot elektroenerģijas cenas, ieguvumus no efektivitātes uzlabojumiem, iekļāva līgumos. Elektroenerģijas ražotāji arī uzņemas vairākus riskus, kas saistīti, piemēram, ar finansēšanu, būvniecību, ekspluatāciju un uzturēšanu.
- (84) Tā kā EPL nenodrošina nekādas ekonomiskas priekšrocības, tiek apgalvots, ka tie nav valsts atbalsts EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.
- (85) Ieinteresētās puses, kas ir privātzņēmumi, arī apgalvo, ka, pat ja EPL nodrošināja dažas ekonomiskas priekšrocības, šo ekonomisko priekšrocību vērtība tiktu atspoguļota pārdošanas cenā, par kuru vienojās elektrostācijas privatizācijas laikā. EPL bija vajadzīgi, lai veiktu privatizāciju, jo tie bija viens no pamata priekšnosacījumiem šo elektrostaciju privatizācijas nolīgumos. Ieinteresētās puses apgalvo, ka, ņemot vērā Tiesas *Banks* ⁽²²⁾ un *Falck* spriedumus, iepriekš minētie fakti apliecina, ka EPL nebija nekāda ekonomisko priekšrocību elements.
- Pakalpojumi ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi ⁽²³⁾
- (86) Ieinteresētās puses apgalvo, ka elektroenerģijas ražotāji, kas ir EPL līgumslēdzējas puses, sniedz pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi (PVTN).
- (87) Valsts atbalsts saskaņā ar EPL, ja tāds bija, atbilst četriem kumulatīvajiem kritērijiem, ko Tiesa noteica savā spriedumā lietā C-280/00 (*Altmark* spriedums) ⁽²⁴⁾.
- (88) Pirmkārt, elektroenerģijas ražotājiem, kas ir EPL līgumslēdzējas puses, uzticēs sniegt PVTN. Tas izriet no Polijas 1997. gada Enerģētikas likuma 1. panta 2. punkta, kurā noteikts, ka valstij jānodrošina pastāvīga un nepārtraukta elektroenerģijas piegāde tiešajiem patērētājiem veidā, kas ir tehniski un ekonomiski pamatots, un pietiekami ņemot vērā vides aizsardzības prasības. Ieinteresētās puses arī kurināmā piegādes diversifikāciju un slāpekļa oksīda emisiju samazināšanu apdzīvotu vietu tuvumā uzskata par PVTN,
- kas elektroenerģijas ražotājiem ir jāsniedz. Dalībvalstīm ir plaša izvēles brīvība noteikt, kuri pakalpojumi ir PVTN. Precīzāk, Direktīva 96/92/EK ļauj piegādes drošību uzskatīt par PVTN, ko apstiprina Komisijas lēmumu pieņemšanas prakse. Vides aizsardzība, arī energoefektivitāte un klimata aizsardzība, tika arī atzīta par PVTN Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. jūnija Direktīvā 2003/54/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 96/92/EK atcelšanu ⁽²⁵⁾. Tādējādi EPL tiek uzskatīti par tiesisku instrumentu, ko valsts izmanto, lai uzticētu elektroenerģijas ražotājiem iepriekš minētos PVTN, kā to apstiprināja piedāvājumu novērtēšanas kritēriji.
- (89) Otrkārt, EPL, arī to pielikumi, paredz precīzus noteikumus, kas reglamentē PVTN izmaksu kompensāciju no paša sākuma. Tas ietilpa pārrunās par EPL. Atsevišķi EPL tika grozīti vairākas reizes, pat pēc Polijas pievienošanās Eiropas Savienībai, taču tas būtiski neietekmēja kompensācijas noteikumus vai iesaistītās summas.
- (90) Treškārt, kompensācija, ko izmaksā, pamatojoties uz EPL, nepārsniedz sniegto PVTN izmaksas. EPL sedz tikai nopirktās elektroenerģijas ražošanas izmaksas (piemēram, būvniecības izmaksas, kapitāla izmaksas, fiksētās un mainīgās ekspluatācijas un uzturēšanas izmaksas, netiešās izmaksas) un saprātīgu peļņas normu.
- (91) Ceturtkārt, PVTN tika uzticēti uzņēmumiem, ko atlasīja atklātā un nediskriminējošā konkursa procedūrā EPL noslēgšanai.
- (92) Ņemot vērā iepriekš minēto, ieinteresētās puses secina, ka EPL atbilst četriem kumulatīvajiem kritērijiem, par kuriem ir runa *Altmark* spriedumā, un tie nav jāuzskata par valsts atbalstu EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.
- (93) Ieinteresētās puses arī apgalvo, ka, pat ja tiktu atzīts, ka EPL neatbilst četriem *Altmark* sprieduma kumulatīvajiem kritērijiem, tos joprojām varētu atzīt par saderīgiem ar kopējo tirgu saskaņā ar EK līguma 86. panta 2. punktu.

⁽²²⁾ Lieta C-390/98 *H. J. Banks & Co. Ltd* pret Ogļu iestādi un Tirdzniecības un rūpniecības valsts sekretāru, 2001, ECR I-06117, un apvienotās lietas C-74/00 P un C-75/00 P *Falck SpA* un *Acciaierie di Bolzano SpA* pret Komisiju, 2002, ECR I-07869.

⁽²³⁾ Apsvērumi, ko iesniedza *BOT, ENS, ACZG, ECK, ELCHO, PAK* un PSE.

⁽²⁴⁾ Lieta C-280/00 *Altmark Trans GmbH* un *Regierungspräsidium Magdeburg* pret *Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* un *Oberbundesamt beim Bundesverwaltungsgericht*, 2003, ECR I-07747.

⁽²⁵⁾ OV L 176, 15.7.2003., 37. lpp.

jumam. Atbalsts saskaņā ar EPL atbilst mērķim iegūt PVTN, jo tas nesedz neko vairāk kā vien elektroenerģijas ražošanas izmaksas un saprātīgu peļņas normu. Īsāk sakot, ņemot vērā ļoti ierobežoto starpsavienojumu skaitu starp Polijas elektroenerģijas tīklu un citiem elektroenerģijas tīkliem Eiropas Savienībā, atbalsts nevar ietekmēt tirdzniecības attīstību starp dalībvalstīm tādā mērā, kas būtu pretrunā kopējām interesēm.

Selektivitāte ⁽²⁶⁾

(95) Ieinteresētās puses uzskata, ka EPL sistēma neietver selektivitātes elementus.

(96) Pēc ieinteresēto pušu teiktā, nevar automātiski uzskatīt, ka pasākums, kurš dod priekšroku tikai vienai tautsaimniecības nozarei, ir selektīvs. Ieinteresētās puses apgalvo, ka Komisijai vienmēr jānosaka konkrētais ģeogrāfiskais un produkta tirgus. Komisijai tad jāidentificē atbalsta pasākuma saņēmēju konkurenti šajā tirgū, lai noteiktu, vai pasākums ir selektīvs. Šajā konkrētajā gadījumā konkursa procedūra EPL līgumslēdzēju pušu atlasei bija atklāta, pārredzama un nediskriminējoša, kas nozīmē, ka nebija iesaistīta selektivitāte.

(97) Ieinteresētās puses arī apgalvo, ka konkrētai nozarei piemēroti pasākumi var būt neselektīvi, ja tos izraisījusi tirgus konjunktūra. Pasākumi, kurus Tiesa izskatīja *Van der Kooy* spriedumā ⁽²⁷⁾, ir tipisks šāda veida neselektīvu pasākumu piemērs.

(98) Ieinteresētās puses arī norāda, ka lēmumu noslēgt EPL pieņēma PSE, nevis valsts. Selektivitātes kritērijs jāaiestāj ar privātā ieguldītāja principu.

Konkurences kropļošana un ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm ⁽²⁸⁾

(99) Ieinteresētās puses apgalvo, ka Komisijai bija jāizskata tas, vai EPL izkropļoja konkurenci vai ietekmēja tirdzniecību starp dalībvalstīm laikā, kad tos noslēdza.

(100) EPL parakstīja laikā, kad Polijas elektroenerģijas tirgū nebija konkurences. Direktīva 96/92/EK tajā laikā nebija piemērojama Polijā. Polija bija sarunu par dalību ES pašā sākuma

stadijā – nebija pat konkrēta pievienošanās termiņa. Cenas tajā laikā tika pilnībā regulētas, arī to elektroenerģijas ražotāju cenas, kuri nebija EPL līgumslēdzējas puses. Tādējādi EPL tajā laikā nevarēja uzskatīt par konkurenci kropļojošiem pasākumiem.

(101) Ieinteresētās puses arī atzīmē, ka Polija nebija Eiropas Savienības dalībvalsts EPL parakstīšanas laikā. Turklāt savienojumu kapacitāte starp Poliju un tās kaimiņiem bija ierobežota un saskaņā ar EPL ražotā elektroenerģija bija dārgāka par ārpus EPL ražoto elektroenerģiju. Tādējādi nevar apgalvot, ka EPL ietekmēja tirdzniecību starp dalībvalstīm tajā laikā, kad tos noslēdza.

Saderība ar EK līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunktu ⁽²⁹⁾

(102) Ieinteresētās puses apgalvo, ka, ja EPL bija valsts atbalsts, tos varētu atzīt par saderīgiem ar kopējo tirgu saskaņā ar EK līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunktu.

(103) Ieinteresētās puses apgalvo, ka EPL nevar uzskatīt par darbības atbalstu. Darbības atbalsts (pretēji ieguldījumu atbalstam) ir "atbalsts, kas paredzēts uzņēmuma atbrīvošanai no izdevumiem, kurus pretējā gadījumā uzņēmumam būtu jāuzņemas tā ikdienas pārvaldībā vai parastajās darbībās". Maksājumus saskaņā ar EPL nevar uzskatīt par šādu atbalstu. Šie maksājumi veido par tām precēm vai pakalpojumiem maksājamo cenu, kurus nodrošina saskaņā ar uzņēmuma līgumu. Turklāt EPL mērķis ir padarīt iespējamu ieguldījumu projekta īstenošanu, kas parāda, ka tie ir ieguldījumu pasākumi (nevis darbības pasākumi).

(104) Ieinteresētās puses arī uzskata, ka Komisijai jāatzīst izņēmuma apstākļi, kas pastāvēja un varēja novest pie tā, ka tiktu atļauts darbības atbalsts. Attiecīgi jāņem vērā Polijas elektroenerģijas nozares situācija divdesmitā gadsimta 90. gados. Ir skaidrs, ka Poliju varētu uzskatīt par vienu no EK līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunktā minētajiem reģioniem. Daži no iesaistītajiem elektroenerģijas ražotājiem atradās vietās, kur to slēgšana ļoti būtiski ietekmētu visu sabiedrību. EPL arī sekmēja Polijas elektroenerģijas nozares un tautsaimniecības attīstību kopumā, ņemot vērā šīs nozares nozīmi.

⁽²⁶⁾ Apsvērumi, ko iesniedza BOT, ENS, ECZG, ELCHO un bankas.

⁽²⁷⁾ Tiesas 1988. gada 2. februāra spriedums, apvienotās lietas 67, 68 un 70/85 *Van der Kooy BV* un citi pret Komisiju, 1988, ECR 00219.

⁽²⁸⁾ Apsvērumi, ko iesniedza BOT, ENS, ECK, ELCHO, bankas un PAK.

⁽²⁹⁾ Apsvērumi, ko iesniedza BOT, ENS, ELCHO, bankas un PAK.

Saderība ar EK līguma 87. panta 3. punkta b) apakšpunktu ⁽³⁰⁾

(105) Ieinteresētās puses apgalvo, ka, ja EPL bija valsts atbalsts, tos varētu atzīt par saderīgiem ar kopējo tirgu saskaņā ar EK līguma 87. panta 3. punkta b) apakšpunktu.

(106) Pēc ieinteresēto pušu teiktā, laikā, kad EPL tika parakstīti, Polijas elektroenerģijas nozares situācija radīja nopietnu traucējumu Polijas tautsaimniecībā. EPL, apgalvo ieinteresētās puses, bija veids, kā novērst šo nopietno traucējumu.

Saderība ar EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu ⁽³¹⁾

(107) Ieinteresētās puses apgalvo, ka, ja EPL bija valsts atbalsts, tos varētu atzīt par saderīgiem ar kopējo tirgu saskaņā ar EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu.

(108) Šajā saistībā ieinteresētās puses uzskata, ka EPL nav jāanalizē, ņemot vērā balasta izmaksu metodiku, jo EPL neizstrādāja tā, lai kompensētu šīs izmaksas. Tā vietā EPL ir jāanalizē tieši, ņemot vērā 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu.

(109) Ieinteresētās puses apgalvo, ka EPL tika izstrādāti tā, lai padarītu iespējamu Polijas elektroenerģijas nozares attīstību, piesaistot ārvalstu ieguldījumus modernās un videi nekaitīgās elektrostacijās. Tādējādi EPL bija paredzēti, lai "veicinātu konkrētas saimnieciskās darbības attīstību".

(110) Ieinteresētās puses arī apgalvo, ka EPL maz ietekmēja elektroenerģijas tirdzniecību starp dalībvalstīm. Tehnisku iemeslu dēļ starpsavienojumi starp Poliju un citām valstīm bija ierobežoti. Importu kavēja tehniski šķēršļi, un jau tad pilnībā bija izmantots eksports, tādēļ nevar apgalvot, ka EPL ieviesa ierobežojumus šajā jomā. Pēc ieinteresēto pušu teiktā, Komisija savā sākotnējā ziņojumā par elektroenerģijas tirgu ⁽³²⁾ neidentificēja EPL kā šķērslī integrācijai Eiropas enerģētikas tirgos. Ieinteresētās puses secina, ka EPL nebija "nelabvēlīga iespaids uz tirdzniecības apstākļiem tādā pakāpē, kas ir pretrunā ar kopīgām interesēm".

(111) Ieinteresētās puses arī apgalvo, ka EPL nebija jāanalizē, ņemot vērā Kopienas pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai ⁽³³⁾, paturot prātā to, ka EPL bija īpaši izstrādāti, lai panāktu Polijas elektroenerģijas ražotāju atbilstību Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 23. oktobra Direktīvai 2001/80/EK par ierobežojumiem attiecībā uz dažu piesārņojošo vielu emisiju gaisā no lielām sadedzināšanas iekārtām ⁽³⁴⁾.

EPL bija jāizskata saskaņā ar Pievienošanās līgumā minēto starpposma mehānismu ⁽³⁵⁾

(112) Ieinteresētās puses apgalvo, ka EPL jāizskata saskaņā ar valsts atbalsta procedūru Nr. PL 1/03 ⁽³⁶⁾, ko Komisija sāka, piemērojot Pievienošanās līgumā paredzēto starpposma mehānismu.

(113) Lietā Nr. PL 1/03 izskatīja Polijas paziņojumu par tiesību akta projekta sākotnējo versiju EPL anulēšanai. Ieinteresētās puses uzskata, ka paziņojuma izskatīšanas laikā Komisija, iespējams, nonāca pie tāda paša secinājuma par saistību starp EPL un tiesību akta sākotnējo projektu kā par saistību starp EPL un tiesību akta pašreizējo projektu, proti, ka EPL un tiesību akta projekts ir "cieši saistīti".

(114) Pēc ieinteresēto pušu teiktā, loģisks secinājums ir, ka Komisijai bija jāanalizē EPL, izmantojot to pašu procedūru, ko tā izmantoja, analizējot tiesību akta sākotnējo projektu, t. i., procedūru Nr. PL 1/03, tāpat kā tā darīja šajā lietā.

(115) Ieinteresētās puses atzīmē, ka lēmums sākt procedūru arī atceļ Komisijas lēmumu attiecībā uz lietu Nr. PL 1/03. Komisija pamatoja šo lēmuma atcelšanu ar to, ka Polija neīstenoja tiesību akta sākotnējo projektu pirms pievienošanās un ka tādēļ Pievienošanās aktā noteiktās procedūras uz to neattiecas. Ieinteresētās puses apgalvo, ka tādējādi netiek ņemtas vērā būtiskās attiecības starp tiesību akta sākotnējo projektu un EPL. Pretēji tiesību akta sākotnējam projektam EPL būtu palikuši Pievienošanās aktā noteikto procedūru darbības jomā. Komisijai bija jāturpina analizēt EPL, piemērojot procedūru Nr. PL 1/03, t. i., saskaņā ar Pievienošanās akta procedūrām, un nebija jāsāk jauna procedūra saskaņā ar EK līgumu.

⁽³⁰⁾ Apsvērumi, ko iesniedza ELCHO, PAK un PSE.

⁽³¹⁾ Apsvērumi, ko iesniedza BOT, ENS, ELCHO, PAK un PSE.

⁽³²⁾ http://europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/energy/po_1.pdf

⁽³³⁾ OV C 37, 3.2.2001., 3. lpp.

⁽³⁴⁾ OV L 309, 27.11.2001., 1. lpp.

⁽³⁵⁾ Apsvērumi, ko iesniedza ELCHO, bankas un PAK.

⁽³⁶⁾ Komisijas 2004. gada 3. februāra lēmums valsts atbalsta lietā Nr. PL 1/03 – Polija – kompensācija par balasta izmaksām Polijā. 2004. gada 3. februāra vēstule C(2004) 167, galīgā redakcija.

Tiesību atņemšana ⁽³⁷⁾

- (116) Ieinteresētās puses apgalvo, ka EPL saistību pārtraukšana nozīmē to, ka tām tiek atņemtas tiesības ⁽³⁸⁾ (bez atbilstīgas kompensācijas) ⁽³⁹⁾.

4.2. Apsvērumi par tiesību akta projektu

- (117) Tikai *ELCHO*, bankas un *PAK* iesniedza apsvērumus par tiesību akta projektu.
- (118) Ieinteresētās puses atkārtoti pauž uzskatu, ka EPL nav ekonomiska priekšrocība (skatīt iepriekš). Tās apgalvo, ka rezultātā godīgas kompensācijas izmaksāšana par saistību pārtraukšanu arī nevar būt priekšrocība. Ieinteresētās puses atsaucas uz *Asteris* spriedumu ⁽⁴⁰⁾. Puses apgalvo, ka kompensācija, ko izmaksā saskaņā ar tiesību akta projektu, ir līdzīga kompensējošai atlīdzībai par zaudējumiem, un turklāt to nodrošina saskaņā ar starptautiskajām privāttiesībām un Enerģētikas hartas līguma 10. pantu.
- (119) Ieinteresētās puses arī apgalvo, ka tiesību akta projekts neietver valsts līdzekļus, jo parafiskālā nodeva, kas to finansēs, neiet caur PSE, bet gan caur vienu vai vairākiem privātiem operatoriem vai uzņēmumiem.
- (120) Ieinteresētās puses arī apgalvo, ka tiesību akta projektu var uzskatīt par saderīgu ar EK līgumu, ņemot vērā 87. panta 3. punkta a) līdz c) apakšpunktu un 86. panta 2. punktu. Šajā saistībā ieinteresētās puses izmanto tos pašus argumentus, kurus izmantoja, pārrunājot EPL saderību ar šiem līguma noteikumiem.

⁽³⁷⁾ Apsvērumi, ko iesniedza *Rzeszów* un *West LB AG* Londonas filiāle.

⁽³⁸⁾ *Rzeszów* nepamatoja šo argumentu sīkāk. Tomēr savos papildu komentāros *West LB AG* Londonas filiāle (salīdzināt ar 11. zemsvītras piezīmi) apgalvo, ka, lai gan tiesību akta projekts par EPL saistību pirmstermiņa pārtraukšanu paredz EPL saistību brīvprātīgu pārtraukšanu, praksē šis akts padarīs šādu pārtraukšanu obligātu. Turklāt sistēmas izdevumu piemērošanas komponentes likvidācijas rezultātā PSE vairs nesaņems finansējumu, lai pildītu savas saistības saskaņā ar EPL pēc tam, kad akts stāsies spēkā, kas, iespējams, radīs ievērojamas grūtības PSE pildīt saistības saskaņā ar EPL. Tādēļ, ja elektroenerģijas ražotāji nepārtrauks līgumus brīvprātīgi, ievērojami paaugstinās risks nesaņemt finansējuma kopējo summu līguma īstenošanai.

⁽³⁹⁾ Pēc *West LB AG* Londonas filiāles pārstāvju teiktā veids, kādā aprēķina un izmaksā balasta izmaksu kompensāciju, atņem finanšu iestādēm aizdevumu atmaksas avotu, par ko notikusi vienošanās saskaņā ar EPL. Finanšu iestādēm tiktu atņemtas to tiesības bez jebkādas kompensācijas. *West LB* apgalvo, ka tiesību akta projekts tādējādi kā minimumu paredz pietiekamu kompensāciju, lai nodrošinātu to, ka finanšu iestādes var iegūt tūlītēju visa elektroenerģijas ražotājiem piešķirtā finansējuma atmaksu.

⁽⁴⁰⁾ Tiesas 1988. gada 27. septembra spriedums apvienotajās lietās C-106 līdz 120/87 *Asteris AE* un citi pret Grieķiju un Eiropas Ekonomikas Kopieni, 1988, ECR 05515., 23. un 24. punkts.

- (121) Attiecībā uz tiesību akta projekta atbilstību balasta izmaksu metodikai, bankas apgalvo, ka šī metode tika iecerēta un pieņemta pilnīgi citā kontekstā. Balasta izmaksu metodikas mērķis bija atrisināt problēmu par iepriekšējo izmaksu atgūšanu pēc liberalizācijas. Tiesību akta projektā turpretī ņēma vērā Polijā esošos apstākļus EPL parakstīšanas laikā. Bankas kritizē to, ka lēmumā sākt procedūru Komisija konkrētas Polijas elektrostacijas klasificēja kā "neefektīvas" un mēģināja analizēt, vai tiesību akta projekts nodrošinās, ka tiek saglabāts pirms liberalizācijas garantētais ieņēmumu līmenis. Pēc banku sacītā šāda spriešana novestu pie tā, ka jebkura elektrostacija, kas uzbūvēta pirms jaunas dalībvalsts pievienošanās Eiropas Savienībai, tiktu atzīta par neefektīvu un ka tādējādi jebkurš ar šīm elektrostacijām noslēgtais līgums būtu automātiski atzīts par valsts atbalstu. Tas savukārt novestu pie tālejoša secinājuma, ka visu līgumu saistības būtu jāpārtrauc pievienošanās dienā un tad jāatjauno. Tas būtu tiesiski un ekonomiski bezjēdzīgi. Bankas piebilst, ka Komisija nav nodrošinājusi nevienu pārlicinošu vai vērā ņemamu pierādījumu par elektrostacijas neefektivitāti.

- (122) Īsāk sakot, no banku teiktā izriet, ka Komisija nepareizi nošķīrusi no pārējām tās elektrostacijas, kuru celtniecība bija pabeigta vai tikpat kā pabeigta pievienošanās laikā. Tādējādi Komisija neievēroja to, ka kompensācija jāaprēķina, ņemot vērā vietējo un starptautisko tiesību aktu paredzētos noteikumus. Pēc banku teiktā, cena, ko jauns dalībnieks ir gatavs maksāt, lai iekļūtu tirgū, nav ņemama vērā šajos aprēķinos.

5. POLIJAS APSVĒRUMI PAR LĒMUMU SĀKT PROCEDŪRU

5.1. Apsvērumi par EPL

- (123) Polija uzskata, ka valsts pienākums ir nodrošināt enerģijas drošību, kas ietver enerģijas piegādes nodrošināšanu, pienācīgi ņemot vērā vides prasības.

- (124) Polija apgalvo, ka EPL bija tikai veids, kā pildīt šo pienākumu Polijā līgumu parakstīšanas laikā. Bija nepieciešams ievērojams ieguldījums, lai modernizētu Polijas elektroenerģijas tirgu, un pašiem enerģētikas uzņēmumiem bija ļoti ierobežoti līdzekļi. Bankas lēmumu par aizdevumu piešķiršanu pieņēma atkarībā no konkrēta ienākumu līmeņa, kas garantēts noteiktā laika posmā. EPL tika uzskatīti par šo aizdevumu papildnodrošinājumu.

(125) PSE bija vienīgais uzņēmums, kas varēja īstenot EPL. Analizējot uzņēmuma rīcību, jāpatur prātā, ka valsts galvenais motīvs nav gūt peļņu, bet izpildīt tās pienākumus vispārējās interesēs.

(126) Polija apgalvo, ka, tā kā EPL noslēdza, izmantojot atklātu, pārredzamu un nediskriminējošu konkursa procedūru, valsts dalība tajos jāskata kā tirgus cenas pārstāvēšana, lai pildītu pienākumu sabiedrības interesēs, kas noved pie secinājuma, ka nav iesaistīti valsts atbalsta elementi. Tas atbilst valsts un privātā sektora partnerattiecību koncepcijai, ko atbalsta Komisija.

(127) Pēc Polijas teiktā, EPL noslēdza atbilstīgi tirgus noteikumiem un to forma atspoguļoja jo īpaši banku piedāvātos aizdevumu nosacījumus elektroenerģijas ražotājiem.

(128) Turklāt Polija apgalvo, ka, tā kā PVTN un valsts un privātā sektora partnerattiecību koncepcijas vienmēr attiecas uz konkrētu nozari, EPL nevar skatīt kā instrumentus, kas izņēmuma kārtā paredzēti vienai konkrētai nozarei.

(129) Polija arī apgalvo, ka gadījumos, kad elektrostacijas tika privatizētas, pārdošanas cenā ņēma vērā EPL vērtību. Tādējādi ir izslēgta jebkāda ekonomiskas priekšrocības iespējamība, un ekonomiska priekšrocība ir viens no kumulatīvajiem faktoriem valsts atbalsta noteikšanā.

(130) Polija arī uzskata, ka EPL nav valsts atbalsts, kas joprojām piemērojams pēc pievienošanās. Polija EPL uzskata par individuālu atbalstu un apgalvo, ka to īstenošana pat pēc pievienošanās nav nekas vairāk kā pirms pievienošanās piešķirta atbalsta nodošana. EPL arī skaidri norādīts valsts maksimālais risks.

(131) Polija savā atzinumā apgalvo, ka balasta izmaksu metodi nevar piemērot pašiem EPL. Tā ir piemērojama tikai pēc tam, kad EPL saistības ir pārtrauktas.

(132) Visbeidzot, Polijas iestādes apstrīd apgalvojumu, ka EPL garantē konkrētu elektroenerģijas cenu konkrētā laika posmā. Polija apgalvo, ka tā vietā EPL nodrošina elektroenerģijas ražošanas izmaksu segšanu un paredz mazu peļņas normu tādā mērā, kas ļauj atmaksāt parādu. Pēc Polijas teiktā, tirgus ekonomikas principi paredz, ka produkta vai pakalpojuma cenai vienmēr jāatspoguļo izmaksas, kas saistītas ar ieguldījuma finansēšanai saņemto kapitālu.

5.2. Apsvērumi par tiesību akta projektu

(133) Polija uz Komisijas paustajām šaubām par tiesību akta projektu, kas izteiktas lēmumā sākt procedūru, atbildēja,

ierosinot tiesību akta projekta grozītu versiju. Tiesību akta projekts stājās spēkā 2007. gada 4. augustā un tādēļ turpmāk tiek saukts par "aktu".

(134) Attiecībā uz valsts atbalstu turpmāk tekstā ir dots to punktu apraksts, kuros jaunā akta versija atšķiras no sākotnējās versijas, kas aprakstīta 2.2. iedaļā.

(135) Atbalsta saņēmēju saraksts un kompensācijas maksimālā summa ir grozīti. Jaunais balasta izmaksu kompensāciju summu saraksts ir šāds.

3. tabula

Kompensācijas līmeņi grozītajā aktā

(tūkstošos PLN)	
Saņēmēja nosaukums	Maksimālā kompensācija
BOT Górnictwo i Energetyka S.A.	4 536 851
Południowy Koncern Energetyczny S.A.	1 479 745
Elektrownia Koźnice S.A.	623 612
Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A.	633 496
Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin Pątnów II	1 377 880
Elektrociepłownia Kraków S.A.	0
Elektrociepłownia Rzeszów S.A.	297 415
Elektrociepłownia Nowa Sarzyna Sp. z o.o.	777 535
Elektrociepłownia Lublin Wrotków Sp. z o.o.	425 263
Elektrociepłownia Chorzów "ELCHO" S.A.	888 581
Elektrociepłownia Zielona Góra S.A.	464 297
Elektrociepłownia Gorzów S.A.	72 755
Kopā	11 577 430

Avots: Polijas iesniegtā akta 2. pielikums.

(136) Salīdzinājumā ar sarakstu 2. tabulā grozītais saņēmēju saraksts:

a) vairs neietver *Electrabel Połaniec S.A.* un *Dalkia Poznań Zespół Elektrociepłowni S.A.*, jo viņu EPL darbības laiks jau ir beidzies;

b) vairs neietver *Żarnowiecka Elektrownia Gazowa Sp. z o.o.*, jo EPL šai elektrostacijai tika pārtraukts, pirms stacijas būvniecība tika pabeigta;

- c) tagad ietver *Elektrociepłownia Gorzów S.A.*, kas ieguva tiesības uz maksājumiem saskaņā ar tiesību akta projektu.
- (137) *Elektrociepłownia Kraków S.A.* joprojām ir tiesīga saņemt maksājumus saskaņā ar aktu, bet ar maksimālo kompensācijas līmeni, kas vienāds ar nulli.
- (138) Galvenie noteikumi, kas nosaka 3. tabulā minēto balasta izmaksu kompensācijas maksimālās summas aprēķinu, ir noteikti akta 27. pantā.
- (139) Kompensācijas maksimālās summas aprēķināja kā starpību starp:
- a) neamortizētām 2007. gada ieguldījumu izmaksām, ko nesedz ieguldījumu atbalsts; un
- b) uzņēmuma naudas plūsmas daļu, ko tas varēs izmantot, lai kompensētu ieguldījumu izmaksas.
- Ieguldījumu izmaksas ir pamatlīdzekļu neto bilances vērtība saskaņā ar akta 27. panta 1. punktu. Neamortizētas ieguldījumu izmaksas ir pamatlīdzekļu bilances vērtība pēc to samazinātās vērtības atņemšanas.
- No šīs summas tiek atņemta:
- elektrostacijas atlikusī bilances vērtība brīdī, kad sākotnēji bija paredzēts beigties EPL (ja tāds bija), un
- kopējā piešķiruma summa un norakstītās summas, kas saistītas ar līdzekļiem.
- Šo maksimālo summu katrai elektrostacijai aprēķināja no 2007. gada līdz EPL darbības laika beigām.
- (140) Kad kompensācijas summas bija aprēķinātas, ņēma vērā tikai tos ieguldījumus, kuri bija pabeigti vai tikpat kā pabeigti dienā, kad Polija pievienojās Eiropas Savienībai. "Tikpat kā pabeigti ieguldījumi" ir ieguldījumi, kurus bija ekonomiski izdevīgāk pabeigt un īstenot, nekā pārtraukt attiecīgo staciju būvniecību. Novērtējumu veica par laiku, sākot no Polijas pievienošanās dienas Eiropas Savienībai.
- (141) Turpmākās naudas plūsmas aprēķināja, pamatojoties uz tāda paša veida tirgus prognozēm, kādas ir aprakstītas lēmumā sākt procedūru. Polijas iestādes pamatoja savas prognozes.
- (142) Akts vairs neparedz lielu sākotnējo maksājumu; tā vietā ir ikgadēji maksājumi ar avansa maksājumu sistēmu, kurā jo īpaši ņem vērā elektroenerģijas ražotāja parādu. Mehānisms, kas izstrādāts, lai pielāgotu kompensācijas summas reālajām izmaiņām elektroenerģijas cenās, tika paplašināts, lai iekļautu brīdi, kad sākotnēji bija plānotas katra EPL darbības laika beigas. Tas atbilst 139. apsvērumā minētajam laika posmam, ko izmanto, lai aprēķinātu kompensācijas maksimālo summu katram uzņēmumam.
- (143) Aktā noteikts, ka kompensācijas saņēmējs nesaņems glābšanas vai pārstrukturēšanas atbalstu desmit gadus pēc pēdējā balasta izmaksu kompensācijas maksājuma, ko paredz akts.
- (144) Akts arī paredz jaunu balasta izmaksu kategoriju elektroenerģijas ražotājiem, kas uzskaitīti 3. tabulā un noslēguši ilgtermiņa gāzes piegādes līgumu, kurā ietverta piegādes klauzula, kas saistīta ar elektrostacijas darbību saskaņā ar EPL. Ilgtermiņa piegādes līgumi ir līgumi, ar kuriem pircējs apņemas iepirkt konkrētu daudzumu gāzes katru līguma darbības gadu par cenu, ko nosaka formula, un tam var piemērot sodu, ja tas neiepērk attiecīgo daudzumu.
- (145) Maksimālā kompensācija par šīm balasta izmaksu kategorijām ir vienāda ar maksimālo elektroenerģijas apjomu, ko attiecīgais ražotājs var saražot no gāzes, par kuru noslēgts līgums saskaņā ar iepirkuma nosacījumiem, reizinātu ar aprēķināto starpību starp šīs gāzes enerģijas vienības cenu un ogļu enerģijas vienības, kas nepieciešama tā paša apjoma enerģijas saražošanai, vidējo cenu un ar koeficientu, kurš atspoguļo savstarpējo attiecību starp Polijas gāzes ieguvju gāzes enerģijas vienības vidējo cenu un gāzes enerģijas vienības, ko izmanto ražotāji, kuri neizmanto gāzi no Polijas gāzes ieguvēm, vidējo cenu (ja attiecīgais ražotājs neizmanto Polijas gāzi).
- (146) Tabulā turpmāk norādīti maksimālie maksājumi kompensācijai, kas saistīta ar piegādes līgumiem saskaņā ar aktu.

4. tabula

Balasta izmaksu, kuras saistītas ar piegādes līgumiem, maksimālā kompensācija

(tūkstošos PLN)

Ražotājs	Maksimālā kompensācija
Elektrociepłownia Rzeszów S.A.	124 395
Elektrociepłownia Lublin Wrotków Sp. z o.o.	191 480
Elektrociepłownia Nowa Sarzyna Sp. z o.o.	340 655

(tūkstošos PLN)	
Ražotājs	Maksimālā kompensācija
Elektrociepłownia Zielona Góra S.A.	313 477
Elektrociepłownia Gorzów S.A.	35 273
Kopā	1 005 280

Avots: Polijas iesniegtā akta 2. pielikums.

(147) Ir ieviests mehānisms, lai atjauninātu reālo kompensāciju, ko piešķir katru gadu katram no šiem ražotājiem par balasta izmaksām, kuras saistītas ar piegādes līgumiem.

(148) Reālā kompensācija attiecīgajā gadā ietver divus elementus:

a) pirmkārt, summu, kas vienāda ar elektroenerģijas faktisko daudzumu, ko attiecīgais ražotājs saražojis attiecīgajā gadā no gāzes, kura iegūta saskaņā ar tā piegādes līgumu, un reizināta ar starpību starp gāzes enerģijas vienības faktisko cenu saskaņā ar piegādes līgumu un ogļu daudzuma, kas nepieciešams, lai saražotu tādu pašu elektroenerģijas daudzumu minētajā gadā, enerģijas vienības faktisko vidējo cenu, atņemot starpību starp elektroenerģijas enerģijas vienības vidējo pārdošanas cenu, ko piemērojis ražotājs minētajā gadā, un elektroenerģijas enerģijas vienības vidējo pārdošanas cenu, ko minētajā gadā piemērojuši ražotāji, kuri izmanto ogles (ja šī starpība ir negatīva, to aprēķinos neņem vērā). Tiek piemērots arī koeficients, kas atspoguļo savstarpējo attiecību starp Polijas gāzes ieguvju gāzes enerģijas vienības vidējo cenu un gāzes enerģijas vienības, ko izmanto ražotāji, kuri neizmanto gāzi no Polijas gāzes ieguvēm, vidējo cenu (ja attiecīgais ražotājs neizmanto Polijas gāzi);

b) otrkārt, summu, kas vienāda ar faktiskajiem attiecīgā ražotāja samaksājamiem sodiem minētajā gadā par gāzi, par kuru noslēgts līgums saskaņā ar piegādes noteikumiem un kura netika iepirkta.

(149) Katram elektroenerģijas ražotājam faktiskā ikgadējās kompensācijas summa, kas aprēķināta saskaņā ar 148. apsvērumā noteikto metodiku, nedrīkst pārsniegt maksimālo kompensācijas summu, kura norādīta 4. tabulā. Visi ar piegādes līgumiem saistīto balasta izmaksu kompensācijas maksājumi tiek pārtraukti, kad tiek pārsniegta šī maksimālā summa. Katrā ziņā maksājumi tiek pārtraukti brīdī, kad pārtrauktā EPL darbības laiks būtu sākotnēji beidzies.

(150) Iepriekš minētie noteikumi attiecas tikai uz gāzes apjomiem, kas iegūti saskaņā ar piegādes līgumiem, kuri jau bija noslēgti, Polijai pievienojoties Eiropas Savienībai. Kompensāciju nepiemēro papildu gāzes apjomiem, par kuriem noslēgts līgums saskaņā ar piegādes noteikumiem ar to pašu elektroenerģijas ražotāju pēc pievienošanās. Turklāt, ja saskaņā ar piegādes noteikumiem iegūtais gāzes daudzums pēc pievienošanās tiek samazināts, šo samazinājumu ņem vērā kompensācijas maksājumos.

6. POLIJAS ATBILDE UZ IEINTERESĒTO PUŠU APSVĒRUMIEM

(151) Polija uzskata, ka Komisijai EPL nav jāuzskata par valsts atbalstu. Tomēr, ja tos atzīst par valsts atbalstu, pret tiem jāattiecas kā pret atbalstu, kas nav piemērojams pēc pievienošanās.

(152) Polija atzīmē, ka atbrīvojums no pienākuma iesniegt tarifus Enerģētikas regulēšanas biroja priekšsēdētājam apstiprināšanai tika ieviests, lai mudinātu elektroenerģijas ražotājus darboties kā tirgus operatoriem un ierobežot ražošanas izmaksas.

(153) Polija uzsver, ka pirms EPL noslēgšanas notika atklāta un nediskriminējoša, kā arī uz visiem ražotājiem (valsts un privātajiem līdzvērtīgi) vērsta konkursa procedūra. Komisiju arī lūdz atzīmēt, ka daži EPL bija saistīti ar privatizāciju un ka privatizētā uzņēmuma cena atspoguļoja to, ka ir noslēgts EPL.

(154) Ja Komisija atzīs EPL par valsts atbalstu, Polija uzskata, ka šis atbalsts nav jāuzskata par darbības atbalstu, jo praksē tas bija saistīts ar elektroenerģijas ražotāju sabiedrisko pienākumu veikšanu. EPL tika izstrādāti tā, lai nodrošinātu piegādes drošību.

(155) Polija atkārti pauž viedokli, ka EPL nav jānovērtē, ņemot vērā balasta izmaksu metodiku; šī metodika jāizmanto tikai attiecībā uz izmaksām, kas radušās, ja dalībvalsts nav izpildījusi savas saistības un garantijas attiecībā pret ražotājiem.

7. KOMISIJAS VEIKTAIS NOVĒRTĒJUMS

(156) Kā minēts 133. apsvērumā, Polijas iestādes ir iesniegušas Komisijai aktu kā daļu no pašreizējās procedūras, lai to novērtētu saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem. Akts paredz kompensāciju saistībā ar EPL saistību pirmstermiņa pārtraukšanu, un tādēļ šo aktu nevar nošķirt no pašiem EPL. Lēmumā sākt procedūru Komisija pauda šaubas par

iespējamiem valsts atbalsta elementiem un EPL atbilstību tiesību aktiem par valsts atbalstu. EPL joprojām ir spēkā arī šā lēmuma pieņemšanas dienā. Tādēļ Komisijas pienākums ir novērtēt akta 1. pielikumā minētos EPL.

7.1. Attiecībā uz EPL

7.1.1. Valsts atbalsta esamība EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē

- (157) Komisija analizē katru no četriem kumulatīvajiem kritērijiem, kuri veido valsts atbalsta definīciju EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē: valsts resursu iesaistīšana, ekonomiska priekšrocība, priekšrocības selektivitāte un ietekme uz tirdzniecību.
- (158) Svarīgi, ka šajā analizē jānosaka laiks, kurā šie kritēriji tiek izskatīti un kuru tādējādi ņems vērā EPL ietvertā valsts atbalsta novērtēšanai.
- (159) Ieinteresētās puses apsvērumos apgalvoja (atsaucoties uz vairākiem novērtējuma kritērijiem), ka Komisijai jāņem vērā tikai EPL parakstīšanas laikā esošā situācija. Šīs analīzes rezultāti tad būtu jāpaplašina līdz katra EPL visam darbības laikam vai vismaz līdz brīdim, kad EPL ticis būtiski grozīts.
- (160) Tiesa, ka, veicot analīzi, lai noteiktu atbalsta esamību konkrētā gadījumā, Komisijai jāizskata situācija, kas bija brīdī, kad pasākums stājās spēkā.
- (161) Tomēr tas nenozīmē, ka valsts atbalsta definīcijas četru kritēriju novērtējums jāierobežo konkrētajā laikā, kurā atbalstu piešķir. Ja kopš paša sākuma pretstatā vienreizējam maksājumam atbalstu piešķir uz ilgu laiku secīgu maksājumu veidā, Komisijai jānosaka, vai pastāvēja atbilstība kritērijiem visā plānotajā pasākuma darbības laikā.
- (162) Šajā lietā Komisija ir nonākusi pie secinājuma, ka novērtējuma rezultāti bija identiski neatkarīgi no tā, vai EPL atzītu par valsts atbalstu to noslēgšanas brīdī. Ja Komisija uzskatītu, ka EPL noslēgšanas brīdī pastāvēja četri atbalsta kritēriji, pasākums būtu jānovērtē saskaņā ar Pievienošanās aktu. Šā novērtējuma rezultātā (7.1.2. punkts) pasākums būtu jauns atbalsts, sākot no 2004. gada 1. maija, un tā atbilstība kopējam tirgum jāvērtē no minētās dienas. Tomēr, ja tiktu secināts, ka EPL nebija valsts atbalsts to parakstīšanas brīdī, Komisija uzskata, ka tie kļūva par valsts atbalstu pievienošanās laikā – vēlākais dienā, kad Polija pievienojās ES (7.1.2. punkts). Pamatojoties uz
- Pievienošanās līgumu un saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunktu, Komisija secinātu, ka pasākums kļuva par jaunu atbalstu, sākot no 2004. gada 1. maija, un tā atbilstība valsts atbalsta noteikumiem jāvērtē no minētās dienas (7.1.2. punkts).
- (163) Tādēļ Komisija novērtē, vai dienā, kad Polija pievienojās Eiropas Savienībai, un kopš minētā datuma pasākums atbilst visiem kritērijiem valsts atbalsta pastāvēšanai.
- (164) Šajā saistībā Komisija vēlas atbildēt uz apsvērumiem, ko iesniegušas ieinteresētās puses par to, ka privāttiesību līgumi nevar automātiski zaudēt spēku pievienošanās un liberalizācijas rezultātā, jo šis rezultāts, kā sacījušas ieinteresētās puses, būtu pretrunā tiesiskās noteiktības principiem un tiesiskajai pašārvībai.
- (165) Komisija noraida šo argumentu. Eiropas nolīgums, ar ko izveido asociāciju starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Polijas Republiku, no otras puses, kas brūģēja ceļu uz pievienošanās, tika parakstīts 1991. gada 16. decembrī. Laikā, kad puses noslēdza EPL, bija skaidrs, ka Polija pievienosies ES, un lielākajā daļā EPL gadījumu bija arī skaidrs, ka tas notiks pirms līgumu darbības laika beigām.
- (166) Polijas Republika parakstīja Pievienošanās līgumu 2003. gada 16. aprīlī. Pievienošanās līgums stājās spēkā 2004. gada 1. maijā. Sākot no pievienošanās dienas, sākotnējo līgumu un sekundāro tiesību aktu noteikumi kļuva saistoši Polijā saskaņā ar Pievienošanās akta 2. pantu⁽⁴¹⁾. Tādējādi tā saucamie *acquis communautaire* ir piemērojami visām līgumsaistībām jaunajās dalībvalstīs, un jebkādi šī noteikuma izņēmumi var izrietēt tikai no paša Pievienošanās līguma. Līgumam pievienotais Pievienošanās akts un tā pielikumi nenodrošina nekādus izņēmumus saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem, kas atbrīvotu EPL vai enerģētikas nozari vispār no tiesas ES valsts atbalsta tiesību aktu piemērošanas.
- (167) Komisijai ir saistošs pienākums piemērot ES konkurences tiesību aktus Polijai tādā pašā veidā, kā tā tos piemēro citām dalībvalstīm attiecībā uz enerģētikas nozari un visām citām Polijas tautsaimniecības nozarēm. Komisija atzīmē, ka atbalsta veids (privāttiesību līgums, kā tas ir EPL gadījumā) nav būtisks no valsts atbalsta viedokļa; pasākuma ietekmei ir būtiska nozīme tikai Komisijas analizē. Komisija tādējādi

⁽⁴¹⁾ Skatīt 3. zemsvītras piezīmi.

neatrada nevienu ticamu argumentu ieinteresēto pušu apsvērumos, lai izskaidrotu, kādēļ procedūra nav atbilstīga tiesiskās noteiktības principiem un tiesiskajai pašārvībai.

Valsts līdzekļi un pasākumu attiecināmība uz valsti

- (168) Rentabilitātes garantija, kas ir EPL pamats, atspoguļojas praksē, jo PSE ir pienākums nopirkt elektroenerģiju par cenu, kas sedz ieguldījumu un darbības izmaksas, kā arī konkrētu peļņas normu. Iepirkuma cenu pilnībā sedz PSE, kas ir valsts kasei pilnībā piederošs un tās kontrolē esošs uzņēmums.
- (169) Ieinteresētās puses apgalvo, ka lēmumu slēgt EPL pieņēma PSE.
- (170) Attiecībā uz valsts līdzekļiem Komisija ir arī apsvērusi *PreussenElektra* sprieduma⁽⁴²⁾ piemērošanu, kurā Eiropas Kopienų Tiesa izskatīja mehānismu, ar kuru privātiem uzņēmumiem lika iepirkt elektroenerģiju no konkrētiem ražotājiem par valsts noteiktu cenu, kas bija augstāka par tirgus cenu. Tiesa šajā lietā nolēma, ka nebija notikusi valsts līdzekļu piešķiršana un ka tādējādi nebija valsts atbalsta.
- (171) Polijas situācija būtiski atšķiras no sistēmas, ko Tiesa izskatīja iepriekš minētajā lietā. Jo īpaši atšķirību nosaka to uzņēmumu īpašumtiesību struktūra, uz kuriem attiecas saistības pirkt elektroenerģiju.
- (172) *PreussenElektra* gadījumā uzņēmums, kuram valsts uzstādīja prasību pirkt elektroenerģiju, bija privāts, savukārt PSE pilnībā pieder valstij, un tā to pārvalda. Uzņēmumu PSE pārvalda valsts saskaņā ar Komisijas 2006. gada 16. novembra Direktīvā 2006/111/EK par dalībvalstu un publisku uzņēmumu finansiālo attiecību pārredzamību, kā arī par dažu uzņēmumu finanšu pārredzamību⁽⁴³⁾ noteikto definīciju. Tādējādi izmantotie līdzekļi pieder pilnībā valsts īpašumā esošam uzņēmumam.
- (173) *PreussenElektra* gadījumā, izsekojot finansējumu no saņēmēja atpakaļ pie sniedzēja, tiek atklāts, ka nevienā brīdī šo finansējumu tieši vai netieši nepārvaldīja valsts.
- (174) Pretēji situācijai, kas aprakstīta *PreussenElektra* spriedumā, Polijas gadījumā šie līdzekļi ir valsts pārvaldībā, jo tos nodod valsts uzņēmumam (t. i., PSE), un tos tādējādi uzskatīs par valsts līdzekļiem.
- (175) Pamatojoties uz pasākuma novērtējumu un ņemot vērā iepriekš minēto spriedumu, Komisija secina, ka EPL ietver valsts līdzekļus.
- (176) Saistībā ar attiecināmību *Stardust* spriedumā⁽⁴⁴⁾ Tiesa paziņoja, ka valsts pārvaldībā esošiem uzņēmumiem piešķirtie līdzekļi ir valsts līdzekļi. Tomēr Tiesa piebilda, ka ir arī jāizskata, vai šādu līdzekļu izmantošana ir piedēvējama valstij konkrētā veidā.
- (177) Saskaņā ar Eiropas Kopienų Tiesas *Stardust* spriedumu, ja valsts uzņēmums izmanto savus līdzekļus veidā, kas piedēvējams valstij, tad šie līdzekļi jāuzskata par valsts līdzekļiem EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.
- (178) No Polijas un ieinteresēto pušu iesniegtajiem apsvērumiem kļūst skaidrs, ka lēmums sākt programmu ieguldītāju piesaistīšanai elektroenerģijas ražošanas nozarē bija izstrādāts tā, lai sekmētu nozares modernizāciju, modernizētu elektrostacijas, lai panāktu to atbilstību ES standartiem un nodrošinātu, ka enerģijas piegāde pilnībā sedz pieprasījumu. Tas parāda, ka PSE noslēdza EPL nevis komerciālos nolūkos, bet, kā atzinušas pašas Polijas iestādes, lai īstenotu vairākus svarīgus politikas mērķus.
- (179) Par valsts kontroli EPL piešķiršanā liecina tas, ka aicinājumus iesniegt piedāvājumus dalībniekiem nosūtīja Polijas Rūpniecības un tirdzniecības ministrija. Turklāt saskaņā ar Polijas Tirdzniecības kodeksu finanšu ministram ir neierobežotas akcionāru pilnsapulces pilnvaras.
- (180) EPL paredzēto cenu pamatprincips bija tāds, ka EPL bija jāsedz ieguldījumu un darbības izmaksas, kā arī jānodrošina konkrēta peļņas norma. Šī sistēma ir izstrādāta, lai nodrošinātu visus vajadzīgos ieguldījumus, un tā arī atspoguļo valsts iestāžu lēmumu, ko īstenoja caur PSE.
- (181) ņemot vērā iepriekš minēto novērtējumu, Komisija uzskata, ka iepriekš minētie elementi ietver rādītāju kopu, kas saskaņā ar Eiropas Kopienų Tiesas *Stardust* spriedumā noteiktajiem kritērijiem noved pie secinājuma, ka PSE līdzekļu izmantošana EPL ir piedēvējama valstij un ka tāpēc, ņemot vērā izteiktos argumentus, EPL, lai tos novērtētu, ir jāizskata kā pasākums, ko finansēja no valsts līdzekļiem.

⁽⁴²⁾ Lieta C-379/98 *PreussenElektra AG pret Schleswig AG*, 2001. gada 12. oktobris, ECR I-02099.

⁽⁴³⁾ OV L 318, 17.11.2006., 17. lpp.

⁽⁴⁴⁾ Tiesas 2002. gada 16. maija spriedums lietā C-482/99 *Francija pret Komisiju*, 2002. gada 16. maijs, ECR I-04397.

(182) Komisijai šķiet skaidrs, ka valsts bija iesaistīta EPL noslēgšanā un šo līgumu reglamentējošo pamatnoteikumu noteikšanā.

(189) Tas nozīmē, ka šajā laikposmā ar elektrostacijas darbību saistīto komerciālo risku uzņemas elektroenerģijas pircējs, t. i., PSE. Tas ietver risku, kas saistīts ar elektroenerģijas ražošanas izmaksu svārstībām, jo īpaši kurināmā izmaksām, risku, kas saistīts ar elektroenerģijas cenu svārstībām lietotājiem, kā arī risku, kas saistīts ar elektroenerģijas patērētāju pieprasījuma svārstībām. Šie ir raksturīgi riski, kurus jebkurš elektroenerģijas ražotājs bez EPL būtu uzņēmies pats.

Ekonomiska priekšrocība

(183) EPL juridiskā forma ir līgums, kas noslēgts starp divām pusēm – PSE un elektroenerģijas ražotājiem. Kā paskaidrots 172. apsvērumā, PSE ir uzņēmums, kas pilnībā pieder valstij.

(190) Tas nozīmē, ka elektrostacijām, kuras noslēgušas EPL (ja tās tehniski pareizi pārvalda), ir garantēta peļņa ļoti ievērojamā laikposmā, kas vienāds ar elektrostaciju paredzamo kalpošanas ilgumu vai to nolietojuma laiku. Jo ilgāks ir šis periods, jo lielāka garantijas vērtība, tāpēc ka tā aizsargā pret risku, kura paredzamība arvien samazinās.

(184) Lai noteiktu, vai EPL nodrošina ekonomisku priekšrocību elektroenerģijas ražotājiem, Komisijai jānovērtē, vai, izmantojot EPL, ražotāji iegūst ekonomiskas priekšrocības, ko tie neiegūtu no tirgus.

(191) Komisija uzskata, ka šī garantija, kas ir EPL pamatelements, nodrošina saņēmējiem labāku ekonomisko situāciju nekā pārējiem uzņēmumiem tirgū un tādējādi nodrošina priekšrocību attiecīgajām elektrostacijām.

(185) EPL iesaistītajiem ražotājiem nodrošina priekšrocību, ja šo līgumu līgumslēdzējas puses tiek nostādītas labākā ekonomiskā pozīcijā nekā pārējie uzņēmumi.

(192) Pēc Polijas iestāžu un arī pēc ieinteresēto pušu teiktā, bankas pieprasīja, lai EPL tiktu parakstīti kā priekšnosacījums aizdevumu piešķiršanai, lai finansētu elektrostacijas. *Electrabel* apgalvo, ka “finanšu iestādes nebija gatavas finansēt jaunus ieguldījumus Polijas enerģētikas nozarē, negūstot labumu no īpašas garantijas, ka aizņēmējs sasniegs zināmu apgrozījumu aizdevuma atmaksas periodā”⁽⁴⁵⁾. Tādējādi no šīm banku prasībām izriet, ka saistībā ar EPL piešķirtajām garantijām bija pozitīva tirgus vērtība. Tādējādi finanšu iestāžu pozitīvs lēmums finansēt ieguldījumus bija atkarīgs no EPL.

(187) Polijas elektroenerģijas regulators *URE* netieši patur tiesības pārbaudīt, vai *PSE* piemērotā maksa ir pamatota un saprātīga, taču praksē *URE* izmanto šīs pilnvaras, tikai lai pārbaudītu, vai izmaksas ir patiešām saistītas ar elektroenerģijas ražošanu. Turklāt *URE* pārbaudes ir tikai netiešas, jo to mērķis ir pārbaudīt izmaksu struktūru, lai noteiktu *PSE* ienākumus no pastāvīgiem klientiem. Maz ticamajā gadījumā, kad daļu no EPL izrietošajām izmaksām, kas piemērotas *PSE*, *URE* atzītu par nepamatotām, tiktu panākts vienīgi aizliegums *PSE* piemērot šīs izmaksas tā pastāvīgajiem klientiem. Tas varētu apgrūtināt *PSE* pildīt savas saistības saskaņā ar EPL, taču nenozīmētu, ka EPL tiktu juridiski anulēti.

(193) No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka EPL nav tradicionāls garantijas veids, bet vienkārši nodrošina, ka valstij piederošais un tās kontrolē esošais *PSE* sedz ieguldījumu izmaksas un vissvarīgākās (ja ne visas) EPL iesaistīto elektrostaciju darbības izmaksas. Praksē šī “garantija” nozīmē to, ka vairāk vai mazāk pilnīga stacijas nolietojuma periodā jeb plānotajā darbūzā un neatkarīgi no jebkādam izmaiņām tirgus apstākļos *PSE* iepērk fiksētu daudzumu elektroenerģijas par cenu, kam jānodrošina elektrostacijas dzīvotspēja.

(188) Iepriekš aprakstīto pamatprincipu piemēro visu EPL darbības laiku, kas ir no 7 līdz 20 gadiem no stacijas darbības sākuma, t. i., no 10 līdz 31 gadam pēc EPL beigām un lielākajā daļā gadījumu ilgāk nekā 15 gadus.

(194) Lai noteiktu, vai pastāv priekšrocība, Komisija turpmākajos punktos analizē vairākus citus aspektus.

⁽⁴⁵⁾ *Electrabel* apsvērumi par procedūru, 45. punkts, ceturtais teikums.

(195) Pirmām kārtām Komisija atzīmē, ka Polijā EPL noslēdza tikai ar konkrēti izvēlētiem elektroenerģijas ražotājiem. To noslēgšanas laikā tirgū bija citi elektroenerģijas ražotāji, kuri neguva labumu no EPL noteikumiem. Vairākus nodibināja vēlāk, un pašlaik tiek īstenoti jauni ieguldījumi bez EPL atbalsta.

(196) Pirmajos gados pēc EPL noslēgšanas elektroenerģijas ražotāji bez EPL varēja pārdot savu elektroenerģiju par cenām, kuras kontrolēja valsts ar URE palīdzību. 2001. gada 28. jūnijā šo mehānismu sāka likvidēt, un šie elektroenerģijas ražotāji sāka pārdot savu elektroenerģiju par brīvām, uz tirgu pamatotām cenām.

(197) Kā norādījušas ieinteresētās puses, neviens no šiem mehānismiem (valsts kontrolēta cena vai brīva, uz tirgu pamatota cena) nedeva iespēju ražotājiem bez EPL segt visas izmaksas. Viņi pārdod savu elektroenerģiju par cenu, kas atbilst robežizmaksām, t. i., cenu, kura nodrošina tikai mainīgo izmaksu segšanu.

(198) Ieinteresētās puses ir izvirzījušas iespēju, ka elektroenerģija, ko ražojuši elektroenerģijas ražotāji bez EPL, nav videi tikpat nekaitīga kā elektroenerģija, ko ražojuši EPL saņēmēji, un ka tas attaisno to, ka ražotāji bez EPL saņēma zemāku cenu par savu elektroenerģiju. Komisija noraida šo argumentu. Pirmām kārtām nav pārliecības, ka elektrostacijās bez EPL ražo "netīru" elektroenerģiju. Jaunākās elektrostacijas Polijā (bez EPL) ražo elektroenerģiju, izmantojot vismodernāko tehnoloģiju. Turklāt nav ekonomiski pamatota iemesla, kādēļ videi kaitīgākai elektroenerģijai būtu mazāka tirgus vērtība par videi nekaitīgāku elektroenerģiju. Saražotā elektroenerģija ir pilnībā aizstājama (fiziski ir pat neiespējami atšķirt vienu veidu no otra), un to vērtība klientam ir pilnīgi vienāda⁽⁴⁶⁾.

(199) Polijas Elektroenerģijas birža sāka darboties 1999. gadā. Kopš 2001. gada vidējā elektroenerģijas cena Polijas Elektroenerģijas biržā ir saglabājusies stabila un svārstījusies diapazonā no 110 līdz 125 PLN/MWh⁽⁴⁷⁾. Vidējā cena tirgū 2004. gadā svārstījās ap 115 PLN/MWh un 2005. gadā ap 115–120 PLN/MWh; 2006. gada tā bija diezgan stabila – ap 125 PLN/MWh, un 2007. gadā (līdz 2007. gada 31. jūlijam) tā svārstījās starp 110 un 122 PLN/MWh. Izmantojot salīdzināšanu, Polijas sniegtā informācija ļāva Komisijai aprēķināt visas to elektrostacijas 2005. gada izmaksas, kurām ir tiesības uz kompensāciju saskaņā ar aktu.

⁽⁴⁶⁾ Zaļā elektroenerģija var būt ierobežots izņēmums, jo daži klienti var būt gatavi maksāt vairāk par elektroenerģiju, kas, pamatojoties uz sertifikātu, ir ražota, izmantojot atjaunojamus enerģijas avotus. Tomēr neviena no tām elektrostacijām, kas bija labuma guvējas no EPL, neizmanto šādus enerģijas avotus.

⁽⁴⁷⁾ Avots: Polijas Elektroenerģijas biržas statistika.

5. tabula

Aprēķinātās elektroenerģijas ražošanas kopējās izmaksas 2005. gadā elektrostacijās, kuras noslēdza EPL

Ražotājs	Ražošanas vidējās izmaksas 2005. gadā (PLN/MWh)
Elektrownia Opole (BOT grupā)	[..] (*)
Elektrownia Turów (BOT grupā)	[..]
Południowy Koncern Energetyczny S. A.	[..]
Elektrownia Kozienice S.A.	[..]
Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A.	[..]
Pątnów II	[..]
Elektrociepłownia Kraków S.A.	[..]
Elektrociepłownia Rzeszów S.A.	[..]
Elektrociepłownia Nowa Sarzyna Sp. z o.o.	[..]
Elektrociepłownia Lublin Wrotków Sp. z o.o.	[..]
Elektrociepłownia Chorzów "ELCHO" S.A.	[..]
Elektrociepłownia Zielona Góra S.A.	[..]
Vidējā cena Polijas Elektroenerģijas biržā	115–120 PLN/MWh

(*) Konfidenciāla informācija

Avots: Komisijas aprēķini, pamatojoties uz Polijas sniegtajiem datiem. Pątnów II vērtība paredzēta 2008. gadam, kas ir pirmais gads, kad elektrostacija sāk darboties.

(200) Skaitļi 5. tabulā parāda, cik maz ticams ir tas, ka tirgus cenas, t. i., cena, ko ražotāji bez EPL saņēma par savu elektroenerģiju tirgū, būtu pietiekamas, lai nodrošinātu tādu pašu peļņas garantiju, kādu piedāvā EPL.

(201) Polijas Elektroenerģijas birža nav vienīgais piemērs. Citas dalībvalstis arī ir liberalizējušas savus elektroenerģijas tirgus un nodibinājušas enerģijas biržas, kurās pircēji un pārdevēji tirgo elektroenerģiju saskaņā ar tirgus nosacījumiem.

(202) Eiropas elektroenerģijas tirgu nozares apsekojumā⁽⁴⁸⁾ Komisija detalizēti izskatīja nosacījumus, kas reglamentē elektroenerģijas tirdzniecību Eiropas vairumtirdzniecības tirgos. Apsekojumā apkopotie dati parāda, ka neviens

⁽⁴⁸⁾ http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/energy/

liberalizēts tirgus nenodrošina ražotājiem garantiju, ka viņi ilgtermiņā segs visas savas izmaksas. Starp citu, lielākā daļa darījumu notiek trīs gadu laikā.

(203) Elektroenerģijas tirdzniecība enerģijas biržās vienmēr pamatojas uz cenu ierobežošanu, kas garantē tikai to, ka ir segtas īstermiņa robežizmaksas⁽⁴⁹⁾. Turklāt līgumu darbības laiks šajos tirgos ir īsāks par EPL darbības laikiem. Piemēram, pašlaik ilgstošākie līgumi ir noslēgti uz četriem gadiem NordPool (Skandināvijas valstīs), trīs gadiem Powernext (Francijā), pieciem gadiem UKPX (Apvienotajā Karalistē) un sešiem gadiem EEX (Vācijā). Dažās biržās, piemēram, OMEL Spānijā, nav noslēgti nestandardizēti nākotnes līgumi. Kopš 2006. gada 1. aprīļa arī Polijas Elektroenerģijas biržā nav noslēgti nestandardizēti nākotnes līgumi.

(204) Liberalizētos tirgos elektroenerģiju var arī pārdot, izmantojot divpusējus līgumus ("tiešā pārdošana" vai ārpusbiržas atvasināto instrumentu tirgus). Elektroenerģijas tirgu apsekojums parādīja, ka arbitražas iespējamības dēļ starp enerģijas biržu un divpusējiem līgumiem tirdzniecības nosacījumi (jo īpaši cena un līgumu darbības laiks) ārpusbiržas atvasināto instrumentu tirgos ir līdzīgi tiem, kas ir enerģijas biržās.

(205) Noslēdzot EPL, PSE uzņēmās pirkt konkrētu minimālo elektroenerģijas apjomu no elektroenerģijas ražotājiem par cenu, kas sedz visas to izmaksas līdz 2007. gadam EPL ar īsākajiem darbības laikiem un līdz 2027. gadam – EPL ar garākajiem darbības laikiem.

(206) Polijas valdība šo lēmumu piemēroja PSE. Kā savos apsvērumos norāda ELCHO, "izmantojot PSE, Polijas tirdzniecības un rūpniecības ministrs īstenoja politikas mērķus, nodrošinot piegādes drošību un uzlabojot elektroenerģijas ražošanas vides standartus"⁽⁵⁰⁾.

(207) Jau tas vien, ka Polijas valdībai bija jāizlemj PSE vietā, ka tiks īstenoti jauni ieguldījumi, kas gūs labumu no EPL, skaidri parāda, ka šis lēmums bija galvenokārt pamatots ar kritērijiem, kuri nebija saistīti ar tirgus ieguldītājiem.

(208) Ir divi galvenie iemesli, kādēļ PSE nebūtu bijis ekonomiski ieinteresēts šā lēmuma pieņemšanā, ja nebūtu notikusi valdības iejaukšanās.

(209) Pirmkārt, PSE pirka enerģijas apjomu, kas, kā tas jau tad zināja, varētu būt pārmērīgi liels, salīdzinot ar tā vajadzībām.

⁽⁴⁹⁾ Īstermiņa robežizmaksas ir izmaksas, no kurām ražotāji var izvairīties, izvēloties pārtraukt elektroenerģijas ražošanu uz neilgu laiku. Šīs izmaksas ir vairāk vai mazāk vienādas ar mainīgajām izmaksām, jo abas pirmām kārtām ir atkarīgas no kurināmā izmaksām.

⁽⁵⁰⁾ ELCHO apsvērumi par procedūru, 1.4.1. punkts, trešais teikums.

(210) Piešķirot EPL, PSE uzņēmās pirkt fiksētu un ievērojamu elektroenerģijas apjomu (ap 50 % no Polijā 2005. gadā saražotās elektroenerģijas⁽⁵¹⁾) un līdz pat 70 % attiecīgajā periodā).

(211) Paša sākumā (dažos pirmajos EPL darbības gados) PSE bija vienīgais piegādātājs Polijas elektroenerģijas sistēmā, tādēļ tas varēja pārdot šo elektroenerģiju saviem tiešajiem patērētājiem. Tomēr jau no paša sākuma bija skaidrs, ka PSE drīz vairs nebūs vienīgais elektroenerģijas piegādātājs Polijā. EPL parakstīja laikposmā no 1996. līdz 1998. gadam, izņemot vienu no sešiem PKE EPL, ko parakstīja 1995. gada 12. aprīlī. Jau tad bija skaidrs, ka Polija, iespējams, pievienosies Eiropas Savienībai lielākās daļas, ja ne visu, EPL darbības laikā (patiesībā pievienošanās notika pirms pirmā līguma beigām un 23 gadus pirms pēdējā beigām). Jo īpaši pirmspievienošanās procesā, 1991. gada decembrī, Polijas valdība bija parakstījusi Eiropas nolīgumu, ar ko izveidoja partnerattiecības starp EK un Polijas Republiku. Vēlāk, 1994. gadā, Polija iesniedza savu oficiālo pieteikumu, lai kļūtu par ES dalībvalsti. Pievienošanās sarunas sākās 1998. gadā un beidzās 2002. gadā, kad Kopenhāģenas Eiropadome atzina, ka Polija atbilst pievienošanās kritērijiem.

(212) Patiesībā ieinteresētās puses pat norādīja, ka viens no EPL mērķiem bija nodrošināt, ka Polijas elektroenerģijas ražotāji atbilst konkrētām ES direktīvām par gaisa piesārņojumu, un jo īpaši direktīvām par emisijām no lielām sadedzināšanas iekārtām⁽⁵²⁾, kas ir turpmāka liecība tam, ka šīs puses apzinājās, ka Polija drīz pievienosies Eiropas Savienībai.

(213) Bija zināms, ka Polijas pievienošanās Eiropas Savienībai būs saistīta ar integrāciju iekšējā elektroenerģijas tirgū, kura liberalizācija sākās ar Direktīvas 96/92/EK⁽⁵³⁾ pieņemšanu. Tas nozīmēja tirgus atvēršanu citiem piegādātājiem, kuri konkurē ar PSE, un tādējādi arī to, ka saistībā ar izmaiņām elektroenerģijas tirgū PSE, iespējams, vairs nevajadzēs visu EPL paredzēto elektroenerģiju.

(214) Liberalizācijas plānus Polijā īstenoja ļoti strauji, un jau 1999. gadā pirmie klienti guva labumu no tirgus atvēršanas. Polijas Elektroenerģijas biržu atklāja tajā pašā

⁽⁵¹⁾ Avots: URE. Enerģētikas regulatora biroja priekšsēdētāja paziņojums 2005. gada ziņojumā. Otrais punkts. http://www.ure.gov.pl/index_eng.php?dzial=1&id=6.

⁽⁵²⁾ Šīs direktīvas jaunākā versija ir Direktīva 2001/80/EK (skatīt 34. zemsvītras piezīmi).

⁽⁵³⁾ Direktīvu pieņēma 1996. gada 19. decembrī, un par to tika diskutēts kopš 1992. gada 14. marta, kad Komisija iesniedza savu priekšlikuma projektu.

gadā. Turpmākas izmaiņas ievieša, kad 2003. gada 26. jūnijā pieņēma Direktīvu 2003/54/EK. Šī direktīva paredz tirgus liberalizāciju visiem profesionālajiem patērētājiem līdz 2004. gada 1. jūlijam un visiem patērētājiem līdz 2007. gada 1. jūlijam, tādējādi pakāpeniski samazinot PSE pastāvīgo tirgus daļu līdz nullei.

(215) Otrkārt, pat attiecībā uz to daļu elektroenerģijas, kas PSE patiešām bija nepieciešama, PSE kā pircējam bija bezjēdzīgi uzņemt maksāt elektrostacijām elektroenerģijas ražošanas izmaksas pilnā apjomā, kā arī peļņas normu, kuras noteiktas tik ilgu laiku iepriekš, lai gan jau tad bija zināms, ka liberalizācija ļautu izvēlēties starp dažādām tehnoloģijām un cenām, arī tām, ko piedāvā jauni tirgū ienācēji, kuri izmanto efektīvākas tehnoloģijas.

(216) Pircēji ir ieinteresēti slēgt ilgtermiņa līgumus tikai tad, ja šie līgumi nodrošina viņiem cenu fiksēšanu attiecībā pret svārstībām elektroenerģijas tirgū, un jo īpaši pret izmaiņām, kas saistītas ar svārstībām kurināmā izmaksās. Šā iemesla dēļ pircējs būtu ekonomiski ieinteresēts slēgt šāda veida ilgtermiņa līgumu tikai tad, ja pārdevējs piedāvātu uzņemt daļu riska, kas saistīts ar svārstībām kurināmā izmaksās, vai tad, ja ražošanas tehnoloģija nodrošinātu stabilas kurināmā izmaksas, kā tas ir hidroelektrostaciju un noteiktos apstākļos arī atomelektrostaciju gadījumā.

(217) Šo ekonomisko apsvērumu apstiprina tas, ka, šķiet, nepastāv neviens piemērs, kad pircējs, kas ir privātpersona, uzņemtos ilgtermiņa līgumsaistības, neiejaucoties valstij, ar elektrostacijām, kuras izmanto fosilo kurināmo, un segtu visas ražošanas izmaksas uz tikpat ilgu laiku, kāds ir EPL darbības laiks (vairāk par 10 gadiem). Komisija minētajā elektroenerģijas tirgu apsekojumā neuzgāja nevienu šādu gadījumu, un neviena no ieinteresētajām pusēm, lai gan apgalvoja pretējo, neiesniedza šāda līguma paraugu Komisijai, neraugoties uz to, ka dažas no tām pieder ļoti lielām grupām, kas darbojas vairākās valstīs.

(218) Vienīgie piemēri, ko nosauc ieinteresētās puses, nav atbilstoši šādu iemeslu dēļ:

a) līgumus Portugālē starp *Redes Energéticas Nacionais*, no vienas puses, un *Turbogás, Electricidade De Portugal* un *Pego*, no otras puses, noslēdza valsts īpašumā esošs uzņēmums (*Redes Energéticas Nacionais*). Jāatzīmē, ka Komisija šos līgumus neuzskatīja par saderīgiem ar valsts atbalsta noteikumiem, lai gan ieinteresētās puses centās pierādīt, ka tie tādi ir. Komisija tikai pieņēma lēmumu par to saderību ar EK līguma 81. pantu. Lēmumā par valsts atbalstu attiecībā uz obligātu šo

līgumu anulēšanu, kas jāveic Portugālei, un kompensācijas piešķiršanu par šo līgumu anulēšanu Komisija atzīmēja, ka šie līgumi nodrošināja priekšrocību elektroenerģijas ražotājiem⁽⁵⁴⁾;

b) līgumi, ko noslēgusi *Northern Ireland Electricity* Apvienotajā Karalistē, tika piešķirti laikā, kad *Northern Ireland Electricity* bija valstij piederošs uzņēmums, un tas notika pēc valsts pieprasījuma. *Northern Ireland Electricity* pēc tam privatizēja, un Apvienotās Karalistes valdībai nācās īstenot atbalsta shēmu, lai kompensētu *Northern Ireland Electricity* ar ekonomiku nesaistīto slogu, kas saistīts ar šiem līgumiem;

c) līgums starp *Electricité de France* un *Péchiney* Francijā sedz tikai *Electricité de France* atomelektrostācijas mainīgās izmaksas. Daudzi citi šāda veida līgumi tik noslēgti Francijā pagājušā gadsimta deviņdesmitajos gados. Visi iepriekš minētie līgumi ir pamatoti ar principu, ka ražotājs uzņemas piegādāt pircējam elektroenerģiju ilgtermiņā par cenu, kas sedz tikai ražotāja robežizmaksas.

(219) Visbeidzot, Komisija atzīmē, ka, lai gan ieinteresētās puses apgalvo pretējo, nav tiesa, ka tas, ka EPL tika noslēgti, izmantojot konkursa procedūru, ir pietiekami, lai neuzskatītu tos par valsts atbalstu. Šādu pieeju izmanto, ja dalībvalsts pērk preces vai pakalpojumus pašas izmantošanai. Šajā gadījumā konkursa procedūras nolūks bija īstenot tādas politikas mērķus kā ārvalstu ieguldījumu sekmēšana Polijā, vides aizsardzība un piegādes drošības uzlabošana, nevis tādu preču un pakalpojumu iepirkšana, kas nepieciešami valstij. Šādos gadījumos tas, ka tika ievērota konkursa procedūra, ļauj izdarīt secinājumu, ka atbalsts ir ierobežots līdz minimumam, kas nepieciešams, lai sasniegtu politikas mērķus; tas nav pietiekami, lai izslēgtu valsts atbalsta esību.

(220) Elektroenerģijas ražotāji, kas ietilpst privātās grupās, ir apgalvojuši, ka jebkurš valsts atbalsts saskaņā ar EPL būtu ticis izslēgts privatizācijas procesā, jo cenā, ko uzņēmumi samaksāja par elektrostacijām, ņemtu vērā EPL vērtību.

(221) Komisija uzskata, ka šāda pieeja šajā gadījumā nav piemērojama. Konkrētajā gadījumā elektrostaciju privatizācija notika kā darījums ar akcijām.

(222) Eiropas Kopienu Tiesa ir analizējusi, kā uzņēmuma īpašumtiesību maiņa akciju darījuma laikā ietekmē atbalstu un uzņēmumam piešķirtā nelikumīgā atbalsta saņēmēju.

⁽⁵⁴⁾ Komisijas lēmums valsts atbalsta lietā N 161/04 – Portugāle – balasta izmaksas Portugālē. OV C 250, 8.10.2005., 9. lpp.

Tiesa nolēma, ka nelikumīgais atbalsts tiek saglabāts un paliek uzņēmumā, kurš guva labumu no atbalsta, neraugoties uz izmaiņām īpašumtiesībās⁽⁵⁵⁾. Akciju nodošana par tirgus cenu nodrošina tikai to, ka pircējs negūst labumu no valsts atbalsta.

- (223) Šajā gadījumā tas nozīme, ka izmaiņas to elektrostaciju īpašumtiesībās, kuras guva labumu no EPL, nemainīja to, ka EPL ir valsts atbalsts šīm elektrostacijām. Patiesībā elektrostacijas neatkarīgi no to īpašumtiesību struktūras guva labumu no priekšrocībām, kas ietvertas EPL.
- (224) Visi iepriekš minētie ekonomiskās priekšrocības faktori un iepriekš iztirzātie argumenti attiecas uz laiku, kad Polija pievienojās ES, un joprojām ir piemērojami šā lēmuma pieņemšanas laikā (to EPL gadījumā, kuru darbības laiks beidzās pirms šā lēmuma pieņemšanas, līdz brīdim, kad to darbības laiks beidzās).
- (225) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secina, ka EPL nodrošina priekšrocību to līgumslēdzējām pusēm.

7.1.2. Pakalpojums ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi

- (226) Ieinteresētās puses apgalvoja, ka EPL jāuzskata par PVTN īstenošanas instrumentu elektroenerģijas piegāžu nodrošināšanas un vides aizsardzības nolūkā. EPL, kā apgalvo ieinteresētās puses, atbilst *Altmark* spriedumā noteiktajiem kritērijiem, kas nozīmē, ka tie nav valsts atbalsts EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.
- (227) Komisija ir izanalizējusi šos argumentus un nevar tiem piekrist šādu iemeslu dēļ.
- (228) Dalībvalstīm ir plaša izvēles brīvība noteikt PVTN darbības jomu. Tomēr tas, ka pastāv šāda rīcības brīvība, nenozīmē, ka jebkura valsts iejaukšanās politikas īstenošanas nolūkā var tikt uzskatīta par PVTN. Piemēram, *Merci convenzionali porto di Genova* spriedumā⁽⁵⁶⁾ Tiesa noraidīja EK līguma 86. panta 2. punkta piemērošanu, jo “nešķiet, [...] ka darbam [ostās] piemīt vispārēja tautsaimnieciska nozīme ar īpašām iezīmēm, ja salīdzina ar citu saimniecisku darbību vispārējo tautsaimniecisko nozīmi”. Komisija arī uzskata, ka dalībvalsts plašā izvēles brīvība PVTN darbības jomas noteikšanā ir ierobežota jomās, kurās jau ir izstrādāti Kopienas tiesību akti.

(229) Ieinteresētās puses ir izvirzījušas vides aizsardzību kā PVTN, kas jāīsteno ar EPL. Precīzāk, EPL bija paredzēts atbalstīt ieguldījumus, kuru mērķis ir ļaut Polijas elektrostacijām panākt atbilstību ES vides standartiem.

- (230) Komisija uzskata, ka prasībai panākt atbilstību vides standartiem nepiemīt nekādas īpašas iezīmes salīdzinājumā ar ierobežojumiem, kas piemēroti visiem uzņēmumiem, kuri darbojas rūpniecības nozarē. Turklāt uzskatīt atbilstības nodrošināšanu vides standartiem par PVTN būtu tiešā pretrunā principam, ka maksā piesārņotājs, un šis princips ir viens no Kopienas tiesību aktu pamatprincipiem vides jomā, kurš iekļauts primārajos tiesību aktos ar EK līguma 174. panta 2. punktu.
- (231) Komisija atzīmē ieinteresēto pušu argumentu, ka vides aizsardzība ir minēta kā viena no iespējamām sabiedrisko pakalpojumu saistību jomām Direktīvas 96/92/EK 3. pantā. Tomēr Komisija uzskata, ka tas nemaina iepriekš aprakstīto nostāju. Tas, ka direktīvā sacīts, ka vides aizsardzības jomā var pastāvēt sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības, nenozīmē, ka nepastāv prasības attiecībā uz faktisko šo sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību saturu. Jo īpaši šīm saistībām jāpiemīt īpašām iezīmēm salīdzinājumā ar uzņēmumu parastu darījumu vidi šajā nozarē, un tās nedrīkst būt neatbilstīgas principiem, uz kuriem pamatojas Kopienas vides aizsardzības politika (piemēram, princips, ka maksā piesārņotājs).
- (232) Komisija arī atzīmē, ka četras no EPL ietvertajām elektrostacijām (Turovā, Patnovā, Belčatovā un Javorznovā) ir Pasaules Dabas fonda to Eiropas trīsdesmit elektrostaciju sarakstā⁽⁵⁷⁾, kuras rada vislielāko piesārņojumu, kas padara vēl relatīvākus apgalvojumus, ka tās atbilst PVTN attiecībā uz vides aizsardzību.
- (233) Ieinteresētās puses arī izvirza piegādes drošību kā vienu no PVTN, ko īsteno EPL.
- (234) Komisija savā lēmumu pieņemšanas praksē⁽⁵⁸⁾ ir uzskatījusi, ka piegādes drošība varētu būt PVTN, piemērojot ierobežojumus, kuri paredzēti Direktīvas 96/92/EK 8. panta 4. punktā (kas atbilst Direktīvas 2003/54/EK 11. panta 4. punktam), t. i., ja attiecīgie ražotāji izmanto vietējos primārās enerģijas kurināmā avotus, bet nevienā kalendā-

⁽⁵⁵⁾ Apvienotās lietas C-328/99 un C-399/00, Itālija un SIM 2 Multimedia pret Komisiju, 2003, ECR I-4035, 83. punkts.

⁽⁵⁶⁾ Tiesas 1991. gada 10. decembra spriedums lietā C-179/90 *Merci convenzionali porto di Genova SpA* pret *Siderurgica Gabrielli SpA*, 1991, ECR I-05889, 27. punkts.

⁽⁵⁷⁾ <http://assets.panda.org/downloads/dirty30rankingfinal260905.pdf>

⁽⁵⁸⁾ Skatīt Komisijas lēmumus lietās N 34/99 (OV C 5, 8.1.2002., 2. lpp.), NN 49/99 (OV C 268, 22.9.2001., 7. lpp.), N 6/A/2001 (OV C 77, 28.3.2002., 26. lpp.) un C 7/2005 (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts).

rajā gadā nepārsniedz 15 % no kopējās primārās enerģijas, kas vajadzīga, lai saražotu elektroenerģiju, ko patērē attiecīgajā dalībvalstī.

(235) Šajā gadījumā EPL attiecas uz elektroenerģijas apjomiem, kas ievērojami pārsniedz 234. apsvērumā minētos 15 %. Turklāt tie neattiecas tikai uz ražotājiem, kas izmanto vietējos primārās enerģijas kurināmā avotus.

(236) Komisija atzīmē, ka EPL ietvertajām elektrostacijām nepieņem nekādas īpašas iezīmes, kas tās padarītu par īpaši labi piemērotām, lai sasniegtu piegādes drošības mērķus. Patiesībā tās ir tikai parastas elektrostacijas, kas savienotas ar tīklu, un tādēļ tāpat kā jebkura cita elektrostacija šajā nozarē dod ieguldījumu kopējā piegādes drošībā Polijā.

(237) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija uzskata, ka nav iemesla novirzīties no savas ierastās prakses šajā jomā. Tādēļ Komisijai ir jānoraida apgalvojums, ka EPL īsteno PVTN piegādes drošības jomā. Jebkurā gadījumā Polija šajā saistībā līdz pat šim brīdim nav noteikusi nevienu PVTN.

(238) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secina, ka EK līguma noteikumi par PVTN nav piemērojami EPL.

(239) Komisija arī atzīmē, ka EPL neatbilstu visiem *Altmark* spriedumā noteiktajiem kritērijiem.

(240) Pirmkārt, *Altmark* spriedumā uzņēmumam, kas ir saņēmējs, reāli tiek prasīts pildīt sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības, un šīs saistības būtu bijis skaidri jānosaka.

(241) Šajā gadījumā iespējamās sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības nav tikušas skaidri noteiktas. Ieinteresētās puses min vides aizsardzību un piegādes drošību, taču šie mērķi ir ļoti vispārīgi. Turklāt varētu uzskatīt, ka zināmā mērā jebkurš ražotājs elektroenerģijas nozarē sniedz ieguldījumu šo mērķu īstenošanā. Ieinteresētās puses neiesniedza nevienu dokumentu, kurš sniegtu vērā ņemamu definīciju PVTN veidam, kas uzticēts atsevišķiem ražotājiem, nemaz nerunājot par juridisku dokumentu, kurā noteiktas to saistības.

(242) Tika minēts arī Polijas Enerģētikas akta 1. panta 2. punkts⁽⁵⁹⁾. Šis pants nosaka, ka valstij jānodrošina pastāvīga un nepārtraukta elektroenerģijas piegāde tiešajiem patērētājiem veidā, kas ir tehniski un ekonomiski

dzīvotspējīgs un pietiekami ņem vērā vides aizsardzības prasības. Taču šis akta pants neuzliek konkrētam uzņēmumam sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības. Tas uzdod šos pienākumus tikai valstij.

(243) Visbeidzot ieinteresētās puses apgalvo, ka EPL ir dokumenti, kas ražotājiem uztic PVTN sniegšanu. Taču arī EPL nesniedz vērā ņemamu PVTN definīciju, kā arī pat neatsaucas uz šādām saistībām vai uz juridiskiem noteikumiem, kas varētu būt pamatojums valstij uzticēt PVTN citām personām.

(244) Otrkārt, parametri, uz kuriem pamatojoties aprēķina kompensāciju, bija objektīvā un pārredzamā veidā jānosaka iepriekš, un kompensācijai nav jāpārsniedz summa, kas nepieciešama, lai segtu daļu izmaksu vai visas izmaksas, kuras radušās, pildot sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības, ņemot vērā attiecīgos ienākumus un saprātīgu peļņu, ko gūst, pildot šīs saistības⁽⁶⁰⁾.

(245) Ja nav skaidras sniedzamo PVTN definīcijas, jo īpaši tādas, kas skaidri nošķir sniedzamo pakalpojumu no elektrostacijas parastajām saimnieciskajām darbībām, ir neiespējami noteikt parametrus kompensācijai un/vai noteikt, vai kompensācija pārsniedz summu, kas nepieciešama, lai segtu izmaksas, kuras radušās, pildot šīs saistības. Nav pat iespējams definēt, kas tieši ir kompensācija.

(246) Daži parametri, lai noteiktu EPL cenas, nav līdzvērtīgi precīziem parametriem, lai aprēķinātu kompensāciju par PVTN, jo cena nav vienāda ar kompensāciju. Turklāt tas, ka cena sedz tikai elektroenerģijas ražošanas izmaksas, kā arī peļņas normu, nenozīmē, ka tā neietver nekādu pārmērīgu kompensāciju, jo daudzas no elektroenerģijas ražošanas izmaksām var būt parastas izmaksas, ko sedz jebkurš elektroenerģijas ražotājs, nevis papildu izmaksas, kas saistītas ar PVTN.

(247) Treškārt, ja uzņēmums, kuram jāpilda sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības, nav izvēlēts, izmantojot publiskā iepirkuma procedūru, nepieciešamās kompensācijas līmenis jānosaka, pamatojoties uz to izmaksu analīzi, ar kurām parasts uzņēmums, ko labi pārvalda un kas ir nodrošināts ar pietiekamiem ražošanas līdzekļiem, lai atbilstu sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas prasībām, būtu saskāries, pildot šīs saistības, ņemot vērā ar to saistītos ienākumus un saprātīgu peļņu, ko gūst, pildot šīs saistības.

⁽⁵⁹⁾ *Journal of Laws* 1997/54, 348. punkts, ar grozījumiem.

⁽⁶⁰⁾ Šis patiesībā ir *Altmark* sprieduma otrais un trešais kritērijs.

(248) Ieinteresētās puses apgalvo, ka automātiski ir jāatzīst atbilstība šiem kritērijiem, jo EPL piešķiršanai tika organizēta nediskriminējoša un pārredzama konkursa procedūra. Tomēr Komisija atzīmē, ka konkursa procedūrā tika piemēroti atšķirīgi kritēriji, ne tikai cena vai kritēriji, kas saistīti ar iepriekš minētajiem politikas mērķiem (vides aizsardzība, piegādes drošība). Komisija uzskata, ka šo citu kritēriju piemērošana, kuri nav saistīti ar cenu vai minētajiem politikas mērķiem, padara par neiespējamu automātiski secināt, ka kompensācijas līmenis ir pareizs. Turklāt tas, ka daudzi atšķirīgi kritēriji tika izmantoti, lai novērtētu piedāvājumus, un ka netika definēts vērā ņemams PVTN mērķis, arī parāda, cik grūti ir pat novērtēt, vai iespējamie PVTN patiesi tika īstenoti. Piemēram, cenas un vides kritēriju kopīga izmantošana varēja novest pie tā, ka izvēlēšanās piedāvājuma iesniedzēju, kurš ierosina ražot elektroenerģiju par zemu cenu, bet ar mazāku aizsardzību videi, nevis tādu, kas ierosina ražot videi nekaitīgāku elektroenerģiju, taču par augstāku cenu. Tas rada šaubas, vai ražotāji patiešām pilda PVTN, un jebkurā gadījumā padara vēl grūtāku sniegto PVTN apmēra noteikšanu.

(249) Turklāt ne Polijas iestādes, ne ieinteresētās puses nesniedza attiecīgo ražotāju izmaksu analīzi, lai pamatotu argumentu, ka šīs izmaksas atbilst tādām, ar kurām saskartos parasts uzņēmums. Patiesībā Polijas sniegtie un aktā iekļautie aprēķini kompensācijas aprēķināšanai katram elektroenerģijas ražotājam parāda, ka to izmaksas ir ievērojami augstākas par tām, ar ko saskaras parasts uzņēmums Polijā.

(250) Visbeidzot, Komisija atzīmē, ka EPL noslēgšanai ar *EC Kraków* netika organizēta konkursa procedūra.

(251) Ieinteresētās puses apgalvoja, ka EK līguma 86. panta 2. punktu varētu piemērot EPL, pat ja tie neatbilst *Altmark* sprieduma kritērijiem.

(252) Komisija uzskata, ka iepriekš minētie apsvērumi ļauj secināt, ka 86. panta 2. punkts nav piemērojams EPL.

(253) Jo īpaši 86. panta 2. punktu var piemērot tikai uzņēmumiem, kam uzticēta reālu PVTN sniegšana, kas tā nav šajā gadījumā, kā norādīts no 228. līdz 238. apsvērumam. PVTN, ja tādi pastāv, jāuztic konkrētiem uzņēmumiem, kas tā nav šajā gadījumā, kā norādīts no 240. līdz 243. apsvērumam. Visbeidzot, kompensācijai par PVTN sniegšanu jābūt proporcionālai izmaksām; citiem vārdiem sakot, jābūt

iespējai veikt novērtējumu par PVTN darbības jomu, lai aprēķinātu ar tiem saistītās izmaksas. Tas tā nav šajā gadījumā, kā norādīts no 245. līdz 246. apsvērumam.

Selektivitāte

(254) EPL ir acīmredzami selektīvi, jo tos noslēdza ar ierobežotu skaitu uzņēmumu. Kad šos līgumus parakstīja, elektroenerģijas nozarē darbojās uzņēmumi, kas neguva labumu no EPL.

(255) Ieinteresēto pušu atsauce uz to, ka ir obligāti jādefinē konkrētie tirgi, nav pareiza. Selektivitātes jēdziens ietver pasākumus, kas dod labumu visai nozarei, pat ja labumu gūst visi uzņēmumi šajā nozarē (kas tā nav šajā gadījumā, jo daži uzņēmumi šajā nozarē neguva labumu no EPL).

(256) Attiecībā uz atsauci uz *Van der Kooy* spriedumu Komisija atgādina, ka šajā spriedumā Tiesa neizvērtēja atbalsta pasākuma selektivitāti. Ieinteresēto pušu apsvērumos minētais novērtējums attiecas uz priekšrocību, taču nav iespējams noteikt, vai Eiropas Kopienų Tiesa atzina vai atzītu, ka pasākums neatbilst selektivitātes kritērijiem.

(257) Visbeidzot, atbildot uz ieinteresēto pušu apgalvojumu, ka selektivitātes kritērijs jāaizstāj ar tirgus ieguldītāja principu attiecībā uz pasākumiem, par kuriem lēmumu nepieņem valsts, Komisija atzīmē, ka tirgus ieguldītāja princips ir pārbaude, ar kuru var noteikt, vai pastāv priekšrocība, nevis selektivitāte.

Konkurences kropļošana un ietekme uz tirdzniecību

(258) Ieinteresētās puses apgalvo, ka Komisijai bija jāizskata, vai EPL kropļoja konkurenci vai ietekmēja tirdzniecību starp dalībvalstīm laikā, kad tos noslēdza. Kā paskaidrots iepriekš, Komisija uzskata, ka tas, vai EPL bija valsts atbalsts to noslēgšanas laikā, neietekmē šīs procedūras iznākumu. Ņemot vērā pievienošanas ES, Polija atvēra savu tirgu agrīnā stadijā: pirmie klienti ieguva tiesības mainīt elektroenerģijas piegādātāju 1999. gadā, un tajā pašā gadā sāka darboties Polijas Elektroenerģijas birža. Polija 2004. gada 1. maijā pievienojās liberalizētajam iekšējam tirgum. Ilgtermiņa līgumi ar valstij piederošo PSE, arī

elektroenerģijas pirkuma garantija, ko nodrošināja šis uzņēmums par cenu, kas sedz elektrostacijas izmaksas, kā arī peļņas normu, iespējams, var kropļot konkurenci.

(259) Pasākumi enerģētikas nozares uzņēmumu labā vienā dalībvalstī var kavēt potenciālos uzņēmumus no citām dalībvalstīm eksportēt elektroenerģiju uz šo dalībvalsti, vai arī priekšroka var tikt dota elektroenerģijas eksportam uz dalībvalstu otru grupu. Tas jo īpaši attiecas uz Poliju, kas atrodas Centrāleiropā un ir savienota vai viegli savienojama ar vairākām pašreizējām un turpmākajām dalībvalstīm.

(260) Elektroenerģijas tirgus Polijā (Polijas Elektroenerģijas birža) tika atvērts 1999. gadā; tajā pašā gadā PSE pievienojās Elektroenerģijas pārvades koordinācijas apvienībai (UCTE) ⁽⁶¹⁾.

(261) Kad parakstīja EPL, elektroenerģijas tirdzniecība starp Poliju un tās kaimiņvalstīm jau nepārprotami notika. Starpsavienojumu pārvades jauda nebija liela (pēc ieinteresēto pušu teiktā – 2 000 MW), taču to pilnībā izmantoja galvenokārt eksportam.

(262) Polija 2005. gadā eksportēja 14,3 TWh un importēja 3,1 TWh elektroenerģijas ar 144,8 TWh vietējā patēriņa līmeni ⁽⁶²⁾; tomēr lielākā daļa tirdzniecības notika ar Čehiju, Vāciju un Slovākiju (starpsavienojumiem ar Ukrainu un Baltkrieviju ir ļoti maza jauda, vai arī tie nedarbojas).

(263) No iepriekš teiktā izriet, ka EPL, iespējams, varēja izkropļot konkurenci pat pirms Polijas pievienošanās ES. Tomēr atbilstību kritērijiem attiecībā uz ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm saskaņā ar definīciju var panākt tikai pēc pievienošanās. Tā kā Polijas pievienošanās un tās enerģētikas nozares liberalizācija notika vienā un tajā pašā dienā (2004. gada 1. maijā), Komisija secina, ka vēlākais Polijas pievienošanās ES dienā no EPL izrietošās priekšrocības, iespējams, varēja izkropļot konkurenci un ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, un EPL piemīt šis potenciāls visā to darbības laikā.

(264) Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija uzskata, ka EPL ir valsts atbalsts EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.

⁽⁶¹⁾ Elektroenerģijas pārvades koordinācijas apvienība. Pārvades operatoru apvienība, kas sadarbojas savstarpēji savienotajā kontinentālās Eiropas tīklā.

⁽⁶²⁾ PSE 2005. gada ziņojums, kas pieejams: http://www.pse-operator.pl/uploads/kontener/Annual_Report_2005.pdf.

7.1.3. EPL kā "jauns atbalsts" salīdzinājumā ar "pastāvošu atbalstu". Atbalsta nelikumība

Par Pievienošanās līguma piemērojamību EPL, kas noslēgti pirms pievienošanās un ir spēkā pēc pievienošanās

(265) Saskaņā ar Pievienošanās līguma IV pielikuma 3. nodaļu Komisijas kompetences jomā bija pārbaudīt pasākumus (individuālus atbalsta pasākumus un atbalsta shēmas), kas stājušies spēkā pirms pievienošanās, ir piemērojami pēc pievienošanās un ir valsts atbalsts.

(266) Pirmkārt, tā kā EPL parakstīja laikposmā no 1994. gada līdz 1998. gadam, t. i., pirms Polijas pievienošanās Eiropas Savienībai, tie atbilst nosacījumam par stāšanos spēkā pirms pievienošanās. Šajā saistībā Komisija atzīmē, ka šis lēmums attiecas tikai uz tiem EPL, kas bija spēkā dienā, kad Polija pievienojās ES (2004. gada 1. maijā). Tas neietver nevienu EPL, kura saistības pārtrauca pirms šīs dienas.

(267) Otrkārt, EPL ir piemērojami pēc pievienošanās. To darbības laiks beidzas laikposmā no 2006. gada līdz 2027. gadam, t. i., pēc pievienošanās. Valsts reālais risks, ko rada EPL, pievienošanās brīdī nebija zināms.

(268) Šajā saistībā Komisija uzskata, ka šādi atbalsta pasākumi ir piemērojami pēc pievienošanās un ir jauns atbalsts ⁽⁶³⁾:

a) jebkuras atbalsta shēmas, kas stājās spēkā pirms pievienošanās un pamatojoties uz kurām, ja nav nepieciešami turpmāki īstenošanas pasākumi, aktā vispārīgi un teorētiski norādītajiem uzņēmumiem var piešķirt individuālo atbalstu pēc pievienošanās;

b) atbalsts, kas nav saistīts ar konkrētu projektu un ko piešķir pirms pievienošanās vienam vai vairākiem uzņēmumiem uz nenoteikti laiku un/vai par nenoteiktu summu;

c) atsevišķi atbalsta pasākumi, attiecībā uz kuriem valsts risks nebija zināms atbalsta piešķiršanas brīdī.

"Precīzs valsts ekonomiskais risks"

(269) EPL bija elektrostaciju dzīvotspējas garantija. Tomēr tie nav klasisks garantijas piemērs. EPL nodrošina turpmākus ienākumus no ieguldījumiem, kā arī rentabilitāti ar garantētu elektroenerģijas iegādi par garantētu (lai gan mainīgu) cenu garantētā laika posmā neatkarīgi no tirgus apstākļiem.

⁽⁶³⁾ Skatīt, piemēram, Komisijas 2004. gada 28. janvāra lēmumu par valsts atbalstu CZ 14/03 – Čehijas Republika, Česka spořitelna, a.s.

- (270) Ne valsts finansiālais risks saistībā ar EPL pirms pievienošanās, ne atbalsts elektroenerģijas ražotājiem, ko noteikti un bez nosacījumiem piešķir par attiecīgo summu pirms pievienošanās, netika ierobežoti ar maksimālu summu.
- (271) Gluži pretēji, valsts *ekonomiskais* risks saistībā ar EPL ir atkarīgs no parametriem, kuru turpmāka attīstība nebija zināma pievienošanās brīdī. Turklāt EPL ražotājiem nodrošināja aizsardzību pret svārstībām izmaksās, kas nebija saistītas ar veiktiem pirmspievienošanās darījumiem vai notikumiem, bet attiecās uz turpmāku attīstību un tādēļ pievienošanās brīdī nebija zināmas.
- (272) Jo īpaši to, ka valsts risks saistībā ar EPL nebija zināms pievienošanās brīdī un ka valsts bija atbildīga arī pēc pievienošanās, parāda turpmāk aprakstītie apstākļi.
- (273) Pirmkārt, elektroenerģijas cenas, par kurām elektroenerģijas ražotāji pārdod elektroenerģiju PSE, nebija noteiktas atsevišķos EPL. Cenas ir aprēķinātas, izmantojot formulu, kas sastāv no vairākiem parametriem, kuri svārstās neparedzamā veidā.
- (274) Piemēram, šīs formulas ietver tādus parametrus kā patērētāju cenu indeksi Polijā vai ASV, naftas vai ogļu cenas pasaules tirgos, vidējā alga Polijā vai USD/PLN kurss. Neapšaubāmi svārstības visos šajos parametros nav atkarīgas tikai no notikumiem pirms pievienošanās. Cenu aprēķini un dažreiz pašas formulas nepārtraukti mainās, pamatojoties uz vairākiem EPL pielikumiem, kas dažos gadījumos pieņemti reizi gadā vai pat biežāk.
- (275) Šajā saistībā Komisija uzskata, ka cenu noteikšanas formula neveido pietiekamu maksimālo ierobežojumu valsts ekonomiskajam riskam. Jau tas vien, ka formulā ir vairāki attīstībā esoši parametri, padara par neiespējamu ar pietiekamu precizitāti noteikt valsts riska iespējamo līmeni.
- (276) Turklāt pretēji klasiskajām garantijām EPL sedz saņēmēju darbības izmaksas. Tie nodrošina nepārtrauktu garantēta apjoma iegādi, ko veic PSE, un pastāvīgu maksājumu par mainīgajām vai fiksētajām darbības izmaksām saskaņā ar norādītajām cenu formulām.
- (277) Komisija ir arī ņēmusi vērā to, ka saistībā ar parametru ievērojamo skaitu, kas ietverti cenu formulās, nevar izslēgt, ka atbalsta saņēmējs varētu pats ietekmēt galīgo cenu (izmantojot konkrētus darbības izmaksu elementus, piemēram, darbinieku un vadītāju algas).
- (278) Papildu arguments ir tāds, ka PSE finansiālais risks saistībā ar EPL ir lielā mērā atkarīgs no pieprasījuma. Tas ir vienāds

ar starpību starp iepirkuma cenu saskaņā ar EPL un ienākumiem, ko PSE var iegūt, pārdodot elektroenerģiju tiešajiem patērētājiem. Cena, par kādu PSE pārdod savu elektroenerģiju tiešajiem patērētājiem, nav paredzama. Ierobežotā tirgū pārdotās elektroenerģijas cenu reizi gadā aprēķina valsts, savukārt brīvajā tirgū cenas svārstās neparedzamā veidā. Tas palielina valsts riska neparedzamību saistībā ar EPL. Var pat gadīties, ka konkrēta elektroenerģijas minimuma obligātais iepirkums, kā to paredz EPL, pārsniegs PSE reālās vajadzības, jo īpaši tad, kad 2007. gadā tiks pabeigta enerģētikas tirgus liberalizācija. Elektroenerģijas pārpalikums var radīt pat vēl augstākas nezināmās izmaksas, kas turpina paaugstināt valsts risku saistībā ar EPL.

- (279) Tādēļ PSE maksājumi elektroenerģijas ražotājiem pēc pievienošanās nav tikai daļu apmaksa, nepārsniedzot kopumā fiksētu maksimālo summu, kas noteikta pirms vienošanās. Turklāt vairākas reizes kopš sākotnējo līgumu parakstīšanas brīža EPL tika pārskatīti, pievienojot turpmākus pielikumus.
- (280) Komisija atzīmē, ka atbilstīgos gadījumos, kad sagatavo novērtējumu par pasākumu saderību ar kopējo tirgu, attiecīgi ir jāņem vērā pirms dalībvalsts pievienošanās Eiropas Savienībai piešķirtais atbalsts, kas ir piemērojams pēc pievienošanās.

EPL kā jauns atbalsts

- (281) Saskaņā ar iepriekš minētajiem Pievienošanās līguma noteikumiem visus pasākumus, kas stājās spēkā pirms pievienošanās un ir joprojām piemērojami pēc tās, kā arī ir valsts atbalsts un neietilpst nevienā no turpmāk uzskaitītajām kategorijām, kopš pievienošanās brīža uzskata par jaunu atbalstu EK līguma 88. panta 3. punkta nozīmē.
- (282) Trīs Pievienošanās līgumā minētās kategorijas ir šādas.

1. Atbalsta pasākumi, kas stājās spēkā Polijā līdz 1994. gada 10. decembrim.

Izņemot vienu no EPL ar ražotāju *Turów S.A.* ⁽⁶⁴⁾, EPL parakstīja pēc 1994. gada 10. decembra, un tādējādi tie nav pastāvošs atbalsts EK līguma 88. panta 1. punkta nozīmē.

2. Atbalsta pasākumi, kas bija ietverti pastāvošo atbalsta pasākumu sarakstā, kurš pievienots Pievienošanās līgumam.

⁽⁶⁴⁾ Ar *Turów S.A.* EPL parakstīja 1994. gada 26. augustā, kā norāda BOT savos apsvērumos par procedūru.

Ne par shēmu, kas ietver visus EPL, ne arī par kādu atsevišķu EPL Komisija nebija saņēmusi paziņojumu, lai varētu tos iekļaut pastāvošo atbalsta shēmu sarakstā, kas pievienots Pievienošanās līgumam; tāpat EPL nebija iekļauti Pievienošanās līguma IV pielikuma papildinājumā, kas minēts IV pielikuma 3. nodaļas 1. punkta b) apakšpunktā, kur ietverts pastāvošo atbalsta pasākumu saraksts; tādējādi tie nav pastāvošs atbalsts EK līguma 88. panta 1. punkta nozīmē.

3. Atbalsta pasākumi, kurus pirms pievienošanās dienas novērtējusi valsts atbalsta iestāde Polijā un kuri atzīti par atbilstīgiem Kopienas tiesību aktiem, kā arī pret kuriem Komisija nav izteikusi iebildumus, pamatojoties uz nopietnas šaubām par pasākumu saderību ar kopējo tirgu saskaņā ar Pievienošanās līgumā noteikto procedūru, tā saucamā "pārejas posma procedūra" (salīdzināt ar Pievienošanās līguma IV pielikuma 3. nodaļas otro punktu).

Tā kā neviens no EPL nebija iesniegts Komisijai saskaņā ar tā saucamo pārejas posma procedūru, tie nav pastāvošs atbalsts EK līguma 88. panta 1. punkta nozīmē.

(283) Ņemot vērā to, ka atsevišķi EPL neietilpst nevienā no pastāvoša atbalsta kategorijām, kas uzskaitītas Līgumā, tie kopš pievienošanās brīža ir jauns atbalsts.

(284) Komisija atzīmē, ka šī sadalīšana pa kategorijām ir arī saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta pēdējo teikumu. Šajā pantā teikts, ka, ja pasākumi kļūst par atbalstu tādēļ, ka Kopienas tiesību akti nosaka kādas darbības liberalizāciju (šajā gadījumā enerģētiskās tirgus liberalizācija saskaņā ar Direktīvu 96/92/EK, kas Polijā stājās spēkā dienā, kad Polija pievienojās Eiropas Savienībai), tad pēc datuma, kas noteikts liberalizācijai, šādus pasākumus neuzskata par pastāvošu atbalstu, t. i., tos uzskata par jaunu atbalstu.

(285) Atsaucoties uz ieinteresēto pušu apsvērumiem, kas minēti 71. apsvērumā, Komisija piebilst, ka tā EPL uzskata par atbalsta shēmu 31. apsvērumā noteikto iemeslu dēļ. Komisija arī ņem vērā to, ka valsts lēmums, ar kuru ieguldītājiem piedāvāja EPL, kas garantē to dzīvotspēju visu līgumu darbības laiku, ir visu EPL kopsaucējs.

(286) Ieinteresētās puses apgalvo, ka EPL nebija valsts atbalsts, kad tos noslēdza, un tādēļ tos nevar uzskatīt par jaunu atbalstu. Tās atsaucas uz *Alzetta Mauro* spriedumu,⁽⁶⁵⁾ apgalvojot, ka atbalsts, kas piešķirts tirgū, kurš sākotnēji nebija atvērts konkurencei pirms tā liberalizācijas, ir

uzskatāms par pastāvošu atbalstu kopš liberalizācijas brīža. Neatkarīgi no iepriekš minētā Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkts attiecas gan uz atbalsta shēmām, gan uz atsevišķiem atbalsta pasākumiem.

(287) Komisija noraida šo argumentu. Ir parādīts, ka Polijas pievienošanās ES dienā pastāvēja atbilstība visiem kritērijiem, kas nosaka valsts atbalsta esību. Jo īpaši ir parādīts, ka tajā laikā starp Poliju un tās kaimiņvalstīm notika elektroenerģijas tirdzniecība un ka Polijas Elektroenerģijas birža darbojās kopš 1999. gada. Katrā ziņā nebija šaubu, ka Polija nekavējoties pievienosies nozarei, kas bija atvērta konkurencei. Komisija uzskata, ka Pievienošanās līgumā iekļauto valsts atbalsta noteikumu nolūks bija nodrošināt, ka tiek pārskatīti pasākumi, kas var izkropļot konkurenci starp dalībvalstīm, sākot no pievienošanās brīža. Pretēji kā tas bija pievienošanās līgumos, kuri noslēgti līdz 2004. gada 1. maijam, Pievienošanās līgums, ko parakstīja Polija un vēl deviņas citas valstis, bija izstrādāts tā, lai pasākumus par pastāvošu atbalstu varētu atzīt trijos iepriekš aprakstītajos konkrētajos gadījumos. *Alzetta Mauro* spriedums neattiecas uz pasākumu, kas ietverts Pievienošanās līgumā, tādēļ šajā saistībā to nevar atzīt par piemērojamu EPL, kuri tiek novērtēti. Visbeidzot Komisija arī uzskata, ka *Alzetta Mauro* spriedums attiecas uz situāciju, kas aprakstīta Komisijas lēmumā, kurš pieņemts pirms Regulas (EK) Nr. 659/1999 spēkā stāšanās.

(288) Tādēļ, pamatojoties uz Pievienošanās līgumu, Komisija secina, ka EPL ir jauns atbalsts.

Nelikumīgs atbalsts

(289) Ņemot vērā to, ka par EPL Komisijai netika paziņots saskaņā ar valsts atbalsta procedūras noteikumiem, Komisija uzskata, ka tie ir nelikumīgs atbalsts.

7.1.4. Piemērojamie Pievienošanās līguma noteikumi

(290) Ieinteresētās puses apgalvoja, ka Komisijai bija jāanalizē EPL, ņemot vērā Pievienošanās līguma pārejas posma mehānismu un valsts atbalsta lietu Nr. PL 1-03⁽⁶⁶⁾.

(291) Komisija noraida šo apgalvojumu.

(292) Saskaņā ar Pievienošanās līguma pārejas posma mehānismu Komisijas pilnvaras bija ierobežotas, un tā varēja tikai apstiprināt vai iebilst pret kandidātvalstu kompetento iestāžu pieņemtajiem lēmumiem saistībā ar pasākumiem, kas stājušies spēkā un bija piemērojami pēc pievienošanās. Lieta Nr. PL 1/03 attiecās uz Polijas kompetento iestāžu

⁽⁶⁵⁾ Skatīt 16. zemsvītras piezīmi.

⁽⁶⁶⁾ Lieta Nr. PL 1/03 – Balasta izmaksas – Polija; salīdzināt ar 36. zemsvītras piezīmi.

lēmumu saistībā ar tiesību akta projektu par valsts kompensāciju par EPL saistību pārtraukšanu. Šī lieta neietvēra atbalstu, ko nodrošināja paši EPL, un Polijas iestādes nepaziņoja par EPL saskaņā ar pārejas posma procedūru, kā arī attiecīgais Konkurences un patērētāju aizsardzības biroja lēmums neietvēra atsevišķus EPL. Komisijai nebija pilnvaru vienpusēji izlemt paplašināt lietas darbības jomu, pamatojoties uz pārejas posma procedūru.

(293) Turklāt pat ja Komisijai būtu bijušas pilnvaras vienpusēji paplašināt lietas darbības jomu, tas nebūtu bijis iespējams šajā konkrētajā gadījumā, jo tiesību akts, ko pārskatīja saskaņā ar pārejas posma procedūru, paredzēja EPL saistību obligātu pārtraukšanu pirms Polijas pievienošanās ES. Tā kā Komisijas pārskatā varēja ietvert tikai valsts atbalsta jautājumus, kas joprojām ir piemērojami pēc pievienošanās, EPL nevarēja iekļaut pārskata darbības jomā.

(294) Attiecībā uz citiem divpusējiem līgumiem vai Enerģētikas hartu Komisija atzīmē, ka tie neaizliedz šādu līgumu saistību pārtraukšanu, taču iesaka piemērotu kompensāciju, kas nemaina ar EPL nodrošinātā valsts atbalsta būtību. Šo līgumu nolūks ir nodrošināt līdzsvaru starp liberalizācijas mērķiem un saistībām uzturēt ieguldījumus. Attiecībā uz ieinteresēto pušu apsvērumiem par tiesību atņemšanu Komisija uzskata, ka, ja EPL ir nelikumīgs un neatbilstīgs valsts atbalsts, šīs tiesības būtu nelikumīgas. Tādējādi šo līgumu saistību pārtraukšanu nevar uzskatīt par tiesību atņemšanu. Ja šādu pārtraukšanu uzskata par tiesību atņemšanu, Komisija uzskata, ka var piešķirt kompensāciju, un balasta izmaksu metodikā noteiktie nosacījumi nodrošinās to, ka kompensācija ir godīga.

7.1.5. Saderīguma novērtējums

(295) EK līguma 87. panta 1. punkts paredz vispārēju valsts atbalsta aizliegumu Kopienā.

(296) EK līguma 87. panta 2. un 3. punkts paredz izņēmumus šim vispārīgajam noteikumam, kurš 87. panta 1. punktā nosaka, ka šāds atbalsts ir nesaderīgs ar kopējo tirgu.

(297) Izņēmumi EK līguma 87. panta 2. punktā nav piemērojami šajā lietā, jo šis atbalsts nav sociāls atbalsts, tas nav piešķirts individuāliem patērētājiem, tas nav paredzēts, lai novērstu kaitējumu, ko nodarījušas dabas katastrofas vai ārkārtēji notikumi, un tas nav atbalsts, ko sniedz tautsaimniecībai dažos Vācijas Federatīvās Republikas apvidos, kurus iespaidojusi Vācijas sadalīšana.

(298) Turpmāki izņēmumi ir noteikti EK līguma 87. panta 3. punktā.

(299) Līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunktā noteikts, ka "atbalstu, kas veicina ekonomikas attīstību apgabalos, kur dzīves līmenis ir ārkārtīgi zems vai kur valda liels bezdarbs", var atzīt par saderīgu ar kopējo tirgu. Lielākā daļa Polijas, ja ne visa valsts, var tikt atzīta par šādu apgabalu.

(300) Komisija ir pieņēmusi pamatnostādnes šāda atbalsta novērtēšanai. Kad Polija pievienojās ES, spēkā bija Valstu reģionālā atbalsta pamatnostādnes⁽⁶⁷⁾ (Reģionālās pamatnostādnes). Šīs pamatnostādnes arī noteica reģionālā atbalsta novērtēšanu, ņemot vērā EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu.

(301) Saskaņā ar Reģionālajām pamatnostādnēm valsts atbalstu principā varēja atļaut tikai ieguldījumu izmaksām. Darbības atbalsts parasti bija aizliegts (Reģionālo pamatnostādņu 4.15. punkts), taču to izņēmuma kārtā varēja atļaut konkrētos apgabalos, ja šā atbalsta laiks bija ierobežots un to pakāpeniski samazināja⁽⁶⁸⁾.

(302) Šo atbalstu nevar uzskatīt par ieguldījumu atbalstu. Ieguldījumu atbalstu nosaka, izmantojot iespējamo attaisnoto izmaksu sarakstu, kuras norādītas Reģionālo pamatnostādņu 4.5. un 4.6. punktā. Maksājumi saskaņā ar EPL neapšaubāmi sedz vēl arī citas izmaksas. Vissspilgtākais piemērs ir tas, ka EPL garantē to kurināmā izmaksu segšanu, kuras ir saistītas ar elektrostaciju darbību. EPL arī ietver personāla izmaksas. Ir acīmredzami, ka šīs izmaksas nav attaisnotas saistībā ar ieguldījumu atbalstu. Gluži pretēji, tās atbilst operatora kārtējiem izdevumiem un tādēļ ir jāiekļauj darbības izmaksās, kā noteikts Reģionālo pamatnostādņu 4.15. punktā.

(303) Saskaņā ar EPL piešķirtajam atbalstam nepiemēro saprātīgu laika ierobežojumu. EPL noslēdz uz ļoti ilgu laiku, kas līdzīgs sagaidāmajam parastas elektrostacijas darbmūžam. Turklāt EPL neietver nekādus noteikumus par atbalsta apjoma pakāpenisku samazināšanu. Garantētie iepirktais elektroenerģijas apjomi pakāpeniski nesamazinās, un cenas, tā kā tās tiek indeksētas, drīzāk paaugstinās, nevis pazeminās. Peļņas garantija un šīs garantijas darbības joma arī nesamazinās laika gaitā.

⁽⁶⁷⁾ OV C 74, 10.3.1998., 9. lpp.

⁽⁶⁸⁾ Šā noteikuma izņēmums bija paredzēts Reģionālo pamatnostādņu 4.16. punktā, bet tikai visattālākajiem reģioniem un reģioniem ar mazu apdzīvotību, kas izslēdz reģionus, kuros atrodas elektroenerģijas ražotāji, kas gūst labumu no EPL.

- (304) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secina, ka atbalsts neatbilst izņēmumam, kas paredzēts EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktā.
- (305) EK līguma 87. panta 3. punkta b) apakšpunktā noteikts, ka "atbalstu, kas veicina kāda svarīga projekta īstenojumu visas Eiropas interesēs vai novērš nopietnus traucējumus kādas dalībvalsts tautsaimniecībā," var atzīt par saderīgu ar kopējo tirgu.
- (306) Komisija atzīmē, ka šis atbalsts nav paredzēts, lai veicinātu kāda svarīga projekta īstenojumu visas Eiropas interesēs.
- (307) Tāpat Komisija nav atradusi liecības, ka tas paredzēts, lai novērstu nopietnus traucējumus Polijas tautsaimniecībā. Komisija atzīst, ka elektroenerģija ir svarīgs produkts jebkuras dalībvalsts tautsaimniecībā un ka divdesmitā gadsimta 90. gados Polijā bija nepieciešamība modernizēt šo nozari.
- (308) Tomēr Komisija uzskata, ka jēdziens "nopietni traucējumi kādas dalībvalsts tautsaimniecībā" attiecas uz daudz nopietnākiem gadījumiem. Tikai atsauce vien uz iespējamām sekām dalībvalsts tautsaimniecībā, uz kuru norādījusi ieinteresētās puses, nav pietiekama, lai iepriekš minētos Līguma noteikumus atzītu par piemērojamiem šim pasākumam. Būtu nepieciešams vismaz sīkāk šā traucējuma iespējamības un tā seku apjoma apraksts un analīze.
- (309) Visbeidzot Komisija atzīmē, ka šis jēdziens ietver zināmu steidzamības iezīmi, kas ir nesaderīga ar laikietilpīgo EPL konkursa procedūras un sarunu ciklu.
- (310) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secina, ka atbalsts neatbilst izņēmumam, kas paredzēts EK līguma 87. panta 3. punkta b) apakšpunktā.
- (311) EK līguma 87. panta 3. punkta d) apakšpunktā noteikts, ka atbalstu, kas veicina kultūru un kultūras mantojuma saglabāšanu, var atzīt par saderīgu ar EK līgumu, ja tāds atbalsts neiespaido tirdzniecības apstākļus un konkurenci Kopienā tiktāl, ka tas ir pretrunā kopīgām interesēm. Šis pants acīmredzami nav piemērojams EPL.
- (312) Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktā paredz valsts atbalsta atļaušanu, lai veicinātu konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību, ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm. Komisija ir izstrādājusi vairākas pamatnostādnes un paziņojumus, kuros paskaidrots, kā šajā pantā paredzēto izņēmumu piemēros.
- (313) Ieinteresētās puses ir atsaukušās uz Reģionālo pamatnostādņu un Vides pamatnostādņu piemērošanu.
- (314) No 300. līdz 304. apsvērumam ir norādīti iemesli, kādēļ šo atbalstu nevar atzīt par saderīgu ar kopējo tirgu, piemērojot Reģionālās pamatnostādnes ⁽⁶⁹⁾.
- (315) Komisija atzīmē, ka Vides pamatnostādnes tāpat kā Reģionālās pamatnostādnes pirmām kārtām atļauj ieguldījumu atbalstu. Darbības atbalsts ir ierobežots, piemērojot to konkrētiem mērķiem. Pirmais atbalsta veids paredzēts atkritumu apsaimniekošanai un energoefektivitātei (E.3.1. sadaļa), un tas ir paredzēts ilgākais uz pieciem gadiem. Otro atbalsta veidu piešķir nodokļu samazinājumu vai atbrīvojumu veidā (E.3.2. sadaļa). Trešais atbalsta veids paredzēts atjaunojamiem enerģijas avotiem (E.3.3. sadaļa). Ir acīmredzams, ka neviens no šiem noteikumiem nav piemērojams šajā gadījumā.
- (316) Ceturtais un pēdējais darbības atbalsta veids, ko var atļaut, ir atbalsts kombinētai elektroenerģijas un siltuma ražošanai (E.3.4. sadaļa). Daži no iesaistītajiem ražotājiem ražo elektroenerģiju un siltumu. Tomēr ne Polija, ne arī kāds no šiem ražotājiem nav parādījuši, ka elektrostacijas pilnībā atbilst efektivitātes kritērijiem, kas noteikti Vides pamatnostādņēs. Tiesa, Polija ir sniegusi Komisijai datus, kas parāda, ka tikai mazu daļu ražošanas procesu varētu atzīt par atbilstīgu šiem efektivitātes kritērijiem. Komisija uzskata, ka tas nozīmē, ka atbalstu, kas ietver visus šo uzņēmumu ražošanas procesus, nevar atļaut, pamatojoties uz šiem noteikumiem.
- (317) Attiecībā uz 312. apsvērumā minētajiem dokumentiem vienīgais, kurš varētu attiekties uz šo lietu, ir balasta izmaksu metodika. Balasta izmaksu metodika attiecas uz atbalstu, kas piešķirts tirgū esošiem uzņēmumiem, kuri uzbūvēja elektrostacijas pirms elektroenerģijas nozares liberalizācijas un kuriem varētu būt sarežģījumi šo elektrostaciju darbībā liberalizētā tirgū.
- (318) Lēmumā sākt procedūru Komisija pauda vairākas šaubas par iespējamību atļaut EPL, pamatojoties uz balasta izmaksu metodiku.
- (319) Daļu šaubu izraisīja tas, ka balasta izmaksu metodikā ir norādīts, ka Komisijai ir nopietnas bažas attiecībā uz atbalstu, kas ir paredzēts, lai nodrošinātu visus vai daļu ienākumu, kuri gūti pirms Direktīvas 96/92/EK spēkā stāšanās, precīzi neņemot vērā attaisnotās balasta izmaksas, ko var radīt konkurences ieviešana ⁽⁷⁰⁾.

⁽⁶⁹⁾ Reģionālās pamatnostādnes pamatojas gan uz EK līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunktu, gan uz EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu. Pamatnostādņēs paredzēts tāda paša veida novērtējums abiem pantiem. Atšķirība šo divu pantu piemērošanā ir saistīta ar jomām, kurām tos piemēro, un pieļaujamo atbalsta intensitāti.

⁽⁷⁰⁾ Balasta izmaksu metodikas 4.8. punkts.

(320) EPL bija izstrādāti tieši tā, lai nodrošinātu lielāko daļu ienākumu, kurus elektroenerģijas ražotāji un attiecīgās elektrostacijas guvuši pirms Direktīvas 96/92/EK spēkā stāšanās. Turklāt EPL attiecās uz elektrostacijām ar ievērojamu tirgus daļu, un to darbības laiks bija ļoti ilgs, ievērojami pārsniedzot laiku, kas nepieciešams saprātīgai pārejai uz tirgus ekonomiku.

(321) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secina, ka EPL nav saderīgi ar balasta izmaksu metodikā noteiktajiem kritērijiem. Tie ir pretrunā metodikas pamatprincipiem, kurus izstrādāja, lai padarītu iespējamu progresīvu, bet godīgu pāreju uz tirgus ekonomiku.

(322) Ieinteresētās puses apgalvoja, ka EPL varētu tikt atļauti tieši saskaņā ar EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu. Tās norādīja, ka EPL veicināja Polijas enerģētikas nozares attīstību, piesaistot ārvalstu ieguldījumus modernai un videi nekaitīgai elektroenerģijas ražošanai. Tādējādi EPL bija paredzēti, lai "veicinātu konkrētas saimnieciskās darbības attīstību".

(323) Komisija atzīmē, ka divi iepriekš minētie politikas mērķi, t. i., ieguldījumu piesaistīšana un videi nekaitīga elektroenerģijas ražošana, ir tieši tie politikas mērķi, kas minēti Reģionālajās pamatnostādnēs un Vides pamatnostādnēs. Komisija ir veikusi EPL analīzi, ņemot vērā šīs abas pamatnostādņu kopas, un secinājusi, ka EPL nav saderīgi ar šiem noteikumiem. Komisija uzskata, ka iespēja atsaukties uz EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu, lai atļautu EPL, ir izsmelta.

(324) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secina, ka EPL nav saderīgi ar kopējo tirgu.

7.1.6. *Żarnowiecka Elektrownia Gazowa Sp. z o.o. lietas specifika*

(325) PSE pārtrauca EPL saistības ar *Żarnowiecka Elektrownia Gazowa Sp. z o.o.* 2006. gada 17. maijā, pirms elektrostacijas celtniecības darbs bija nonācis beigu posmā ⁽⁷¹⁾. Tā kā elektrostacija tajā laikā nedarbojās, tā neguva labumu no EPL. Tādējādi šis uzņēmums neguva labumu no valsts atbalsta.

(326) Tādēļ Komisija uzskata, ka šis EPL nenodrošināja nekādu valsts atbalstu *Żarnowiecka Elektrownia Gazowa Sp. z o.o.*

⁽⁷¹⁾ Polijas iestāžu 2007. gada 6. jūnija vēstule.

7.2. Saistībā ar aktu

(327) Komisija ir veikusi analīzi četriem kumulatīvajiem kritērijiem valsts atbalsta esības noteikšanai EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.

Valsts līdzekļi un attiecināmība uz valsti

(328) Komisija ir veikusi analīzi, lai noteiktu finansējuma avotu, kuru izmantos aktā paredzēto maksājumu veikšanai. Tā secināja, ka šie līdzekļi būtu ieņēmumi no parafiskālām nodevām, kuras piemērotu, pamatojoties uz to pašu aktu.

(329) Šo nodevu piemēro visiem patērētājiem (akta 8. pants), un tās apjoms ir atkarīgs no patērētāju savienojuma ar tīklu izmēra un parametriem (akta 10. un 11. pants). Nodevas apjomu nosaka URE (akta 12. pants). Ieņēmumus no nodevas, ko iekasējuši piegādātāji, ieskaita *Zarządca Rozliczeń S.A.* kontā. Tas ir uzņēmums, kas pilnībā pieder valstij un ko tā kontrolē; tas ir paredzēts īpašam nolūkam, un to nodibināja saskaņā ar akta 7. nodaļu. *Zarządca Rozliczeń S.A.* izmanto līdzekļus, lai veiktu maksājumus attiecīgajiem ražotājiem saskaņā ar akta 4. nodaļu, ko administratīvi uzrauga URE.

(330) Komisija ir veikusi šīs nodevas elementu analīzi, ņemot vērā savu lēmumu pieņemšanas praksi ⁽⁷²⁾ un Eiropas Kopienu Tiesas ⁽⁷³⁾ tiesu praksi. Komisija ir izdarījusi šādus novērojumus.

(331) Pirmkārt, nodeva ir obligāts ieguldījums, ko valsts piemēro visiem patērētājiem.

(332) Otrkārt, ieņēmumi no nodevas tiek ieskaitīti *Zarządca Rozliczeń S.A.* kontā. Četrus no septiņiem *Zarządca Rozliczeń S.A.* valdes locekļiem, arī priekšsēdētāju, ir iecēlušī ministri, divus ir iecēlušī valsts iestāžu priekšsēdētāji (URE un Konkurences un patērētāju aizsardzības birojs), un vienu ir iecēlušī akcionāru pilnsapulce, t. i., PSE. Komisija secina, ka *Zarządca Rozliczeń S.A.* pilnībā atrodas valsts kontrolē. Šo secinājumu arī atbalsta tas, ka *Zarządca Rozliczeń S.A.* darbojas URE aizgādībā, kas ir valsts iestāde. Tādējādi ieņēmumus no nodevas pārvalda iestāde, kas ir pilnīgā valsts kontrolē.

⁽⁷²⁾ Skatīt, piemēram, lietu N 161/04 – Portugāle (OV C 250, 8.10.2005., 9. lpp.).

⁽⁷³⁾ Skatīt, piemēram, 1974. gada 2. jūlija spriedumu lietā C-173/73 *Itālija pret Komisiju*, 1974, ECR 709, un 1977. gada 22. marta spriedumu lietā C-78/76 *Steinike & Weinlig pret Vāciju*, 1977, ECR 595.

(333) Treškārt, *Zarządca Rozliczeń S.A* izmanto līdzekļus, kas iegūti, lai veiktu maksājumus konkrētu ražotāju labā saskaņā ar noteikumiem, kurus ar aktu pieņēmusi valsts. Saskaņā ar aktu *Zarządca Rozliczeń S.A* izmaksā šos līdzekļus elektroenerģijas ražotājiem balasta izmaksu segšanai, un maksājumi notiek kā minēto izmaksu attiecīgā gada priekšapmaksas ikgadēju korekciju veidā.

(334) Ņemot vērā trīs iepriekš minētos novērojumus, Komisija secina, ka ieņēmumi no nodevas ir valsts līdzekļi.

Ekonomiska priekšrocība

(335) Akts paredz maksājumus elektrostacijām, kuras izvēlas piemērot šo mehānismu. Šis elektrostacijas saņems maksājumus par to, ka pārtrauks ar PSE noslēgto EPL saistības.

(336) Maksājumi saskaņā ar aktu ļaus attiecīgajiem elektroenerģijas ražotājiem atvieglot izmaksu slogu. Šo maksājumu aprēķināšanas formula jo īpaši paredz, ka valstij jāsedz zaudējumi, kas saistīti ar konkrētiem izmaksu veidiem, kā arī nolietojumu un kurināmā izmaksām, ja tirgū gūtie ienākumi nav pietiekami šim nolūkam, saskaņā ar konkrētiem nosacījumiem, kurus, iespējams, izpildīs parastos ekonomikas apstākļos. Tas nozīmē, ka valsts maksājumi sedz izmaksas, ko parastos tirgus apstākļos uzņemas ražotāji. Tādēļ šie maksājumi ir ekonomiska priekšrocība.

(337) Ieinteresētās puses apgalvo, ka maksājumi nav priekšrocība, jo tie ir tikai godīga kompensācija par EPL saistību pārtraukšanu. Šis pamatojums ir balstīts uz priekšnoteikumu, ka EPL paši par sevi nav ekonomiska priekšrocība, kas šajā gadījumā tā nav, kā tika paskaidrots 7.1.1. punktā.

Selektivitāte

(338) Tā kā saņēmēji no akta ir tās pašas elektrostacijas, kuras gūst labumu no EPL, ir piemērojams tas pats pamatojums, kas izklāstīts 254.–257. apsvērumā.

Konkurences kropļošana un ietekme uz tirdzniecību

(339) Akts paredz priekšrocību daudziem uzņēmumiem, kas darbojas elektroenerģijas ražošanas tirgū. ES šis tirgus ir liberalizēts. Pasākumi enerģētikas nozares uzņēmumu labā vienā dalībvalstī var kavēt potenciālos uzņēmumus no citām dalībvalstīm eksportēt elektroenerģiju uz šo dalībvalsti, vai arī priekšroka var tikt dota elektroenerģijas eksportam uz dalībvalstu otru grupu. Tas jo īpaši attiecas

uz Poliju, kas atrodas Centrāleiropā un ir savienota vai viegli savienojama ar vairākām dalībvalstīm.

(340) Konkurētspējas priekšrocība, ko nodrošina akts, var izkropļot konkurenci un ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm.

(341) Ņemot vērā iepriekš aprakstīto, Komisija uzskata, ka kompensāciju sistēma, ko paredz akts, ir valsts atbalsts.

7.2.1. Atbalsta piešķiršana saskaņā ar tiesību aktiem

(342) Akts stājas spēkā 2007. gada 4. augustā. Komisija uzskata, ka saskaņā ar akta 6. panta 1. punktu elektroenerģijas ražotāji, kuri izlemj gūt labumu no shēmas, saņem līdzekļus balasta izmaksu segšanai tikai pēc tam, kad līgumā paredzēto saistību pārtraukšana ir pabeigta. Turklāt saskaņā ar akta 22. panta 4. punktu attiecīgajiem elektroenerģijas ražotājiem pirmo avansa maksājumu balasta izmaksu segšanai veic līdz tā mēneša piektajai dienai, kad pagājušas 120 dienas kopš EPL saistību pirmstermiņa pārtraukšanas, anulējot līgumus. Ņemot vērā iepriekš minēto, datumu, kurā akts stājas spēkā, nevar atzīt par datumu, kad atbalsts tiek piešķirts elektroenerģijas ražotājiem, t. i., datums, kurā saņēmējs saņēma juridiski saistošu atbalsta atļauju. Tādēļ Komisija neuzskata, ka akta spēkā stāšanās pirms šā lēmuma pieņemšanas ir EK līguma 88. panta 3. punktā minēto saistību nepildīšana.

7.2.2. Saderības novērtējums

(343) EK līguma 87. panta 1. punkts paredz vispārēju valsts atbalsta aizliegumu Kopienā.

(344) 87. panta 3. punkta c) apakšpunkts paredz valsts atbalsta atļaušanu, lai veicinātu konkrētu tautsaimniecības nozaru attīstību, ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm. Komisija ir izstrādājusi vairākas pamatnostādnes un paziņojumus, kuros paskaidrots, kā šajā pantā paredzēto izņēmumu piemēros.

(345) Balasta izmaksu metodika ir izstrādāta tā, lai analizētu elektroenerģijas nozarē esošiem dalībniekiem piešķirtu atbalstu saistībā ar konkrētiem šo dalībnieku pirms liberalizācijas pieņemtiem lēmumiem, kuriem pēc liberalizācijas zudusi komercijas jēga.

(346) Balasta izmaksu metodikas 3. iedaļas pirmajā punktā ir paskaidrots, ka balasta izmaksas "praksē var būt dažādos

veidos – kā ilgtermiņa pirkšanas līgumi, ieguldījumi, ko veic ar tiešā vai netiešā veidā izteiktu pārdošanas garantiju, ieguldījumi, ko veic ārpus parastās darbības jomas, u. c.". Šajā gadījumā atbalsts ir piešķirts ieguldījumiem elektrostaciju modernizēšanā un paplašināšanā, kur EPL ir tiešā veidā izteikta pārdošanas garantija. Atbalsts arī attiecas uz ilgtermiņa gāzes pirkuma līgumiem, kurus noslēguši ražotāji, kas kā kurināmo izmanto gāzi. Tādēļ Komisija uzskata, ka atbalsts ietilpst balasta izmaksu metodikas darbības jomā. Tādējādi Komisija atbalstu analizēja saskaņā ar šo metodiku.

- (347) Balasta izmaksu metodika paredz balasta izmaksu kompensēšanai piešķirta atbalsta novērtējumu divos posmos. Pirmais posms, kas minēts metodikas 3. iedaļā, attiecas uz attaisnoto izmaksu noteikšanu, kas jo īpaši saistīta ar maksimālās kompensācijas, kuru var piešķirt, aprēķināšanu. Otrais posms, kas minēts metodikas 4. iedaļā, attiecas uz mehānismu faktiskās kompensācijas aprēķināšanai, kura jāizmaksā par balasta izmaksām, ņemot vērā konkurences attīstību tirgū.
- (348) Komisija pirmām kārtām analizēja atbalstu, kas atbilst balasta izmaksu metodikas 3.1. līdz 3.12. punktā paredzētajiem nosacījumiem.
- (349) Saskaņā ar balasta izmaksu metodikas 3.1. punktu maksimālajos kompensācijas maksājumos ņem vērā tikai tos ieguldījumus, kas pabeigti pirms Direktīvas 96/92/EK spēkā stāšanās Polijā, t. i., brīdī, kas Polija pievienojās ES, un gāzes apjomu, par kuru noslēgts līgums saskaņā ar piegādes noteikumu pirms šī datuma. Izņēmuma gadījumos ņēma vērā arī ieguldījumus, par kuriem noslēgts līgums pirms Polijas pievienošanās ES, bet kas nebija pabeigti pievienošanās brīdī, taču tikai tiktāl, ciktāl Polija varēja Komisijai pierādīt, ka šo ieguldījumu pabeigšana un izrietošo ienākumu iegūšana novestu pie mazākām balasta izmaksām par tām, kādas rastos, pārtraucot celtniecības darbus.
- (350) Saskaņā ar balasta izmaksu metodikas 3.2. punktu nav šaubu par elektroenerģijas ražotājiem piešķirto garantiju esību un derīgumu, jo šīs garantijas ir skaidri minētas EPL.
- (351) Saskaņā ar balasta izmaksu metodikas 3.3. punktu ir iesaistīti ievērojami ieguldījumi, kas var radīt lielus zaudējumus. Tas arī attiecas uz ilgtermiņa piegādes līgumiem. Komisija uzskata, ka, ja šos zaudējumus nekādā veidā nekompensētu, ņemot vērā to apmērus, tie var apdraudēt iesaistīto uzņēmumu nepārtrauktu dzīvotspēju. Šo secinājumu vēl vairāk apstiprina to iestāžu reakcija, kuras ieguldījumus finansēja un kuras informēja Komisiju,

ka pienācīgas kompensācijas nenodrošināšanu varētu atzīt par finansēšanas pasākumu saistību neizpildi ievērojamā bankrota riska dēļ attiecīgajā uzņēmumā.

- (352) Komisija ir arī ņēmusi vērā to, ka balasta izmaksu ietekme ir aprēķināta, atsaucoties uz konsolidētām grupām. Tas ļauj pienācīgi ņemt vērā visu liberalizācijas ietekmi – negatīvu vai pozitīvu – uz grupu. Šajā mehānismā neietvers jaunus ieguldījumus, ja vien tie nepārprotami nav aizvietoājuma ieguldījumi. Komisija arī uzskata, ka jauni ieguldījumi nozarē ir ļoti svarīgi, lai tirgus darbotos pareizi, un ka balasta izmaksu kompensācijai nav jābūt elementam, kas kavē ieguldījumus.
- (353) Saskaņā ar balasta izmaksu metodikas 3.4. punktu summas, ko piešķirusi saņēmēji, ir neatgriezeniskas. Nav cita veida, kā kompensēt elektrostacijā veikto ieguldījumu izmaksas, kā tikai šai stacijai darbojoties vai arī to pārdodot par cenu, kas nevar pārsniegt ienākumus, ko elektrostacija gūst, pārdodot saražoto elektroenerģiju tirgū. Ražotāji nevar arī vienpusēji anulēt piegādes līgumus.
- (354) Saskaņā ar balasta izmaksu metodikas 3.5. punktu ar elektrostacijās veiktajiem ieguldījumiem saistītās balasta izmaksas nav saistītas ar divpusējiem līgumiem. Tādējādi nav jēgas pārbaudīt, vai šīs balasta izmaksas rodas no garantijām, kas saista divus vienas grupas uzņēmumus. Balasta izmaksas, kas saistītas ar piegādes līgumiem, nesaista uzņēmumus, kas pieder vienai un tai pašai grupai.
- (355) Saskaņā ar balasta izmaksu metodikas 3.6. punktu Polijas iestādes Komisijai ir iesniegušas izmaksu sarakstu, kuras jāsedz ar kompensāciju gadījumos, kad elektrostācijas ienākumi nav pietiekami, lai tās segtu. Izanalizējot šīs izmaksu kategorijas, Komisija ir secinājusi, ka kompensācija nepārsniegs summu, kas nepieciešama, lai segtu deficītu ienākumos no ieguldījumiem jauno elektrostaciju darbības laikā, tostarp arī nepieciešamības gadījumos saprātīgu peļņas normu. Kompensācijas maksimālās vērtības aprēķināšana ir pamatota uz vairākiem ekonomiskiem pieņēmumiem, tostarp jo īpaši uz tirgus bāzes cenu, kura vienāda ar cenu, ko jauns ienācējs Polijā būtu gatavs piedāvāt. Pieņēmums ir, ka šī jaunā ienācēja primārais enerģijas avots būtu ogles. Komisija ir pārbaudījusi, ka šis pieņēmums attiecībā uz enerģijas avotu ir saskaņā ar pašreizējo attīstību šajā nozarē veiktajos jaunajos ieguldījumos Polijā un ka Polijas ogļu rezerves ir pietiekamas, lai šī attīstība turpinātos nākotnē. Ja reālā tirgus cena ir zemāka par prognozēto tirgus bāzes cenu, tirgus bāzes cenu ņems

vērā, lai aprēķinātu kompensāciju. Komisija uzskata, ka šī balasta izmaksu aprēķināšanas formula, kas ir identiska formulai, ko Komisija izmanto savā ierastajā praksē⁽⁷⁴⁾, ņem vērā saimnieciskās izmaksas, kuras atbilst faktiskajām ieguldītājām summām. Kompensāciju par piegādes līgumiem aprēķināja, pamatojoties uz faktiskajiem apjomiem, par kuriem noslēgts līgums, un uz vislabāko iespējamo līguma cenu attīstības aprēķinu.

- (356) Saskaņā ar balasta izmaksu metodikas 3.7. punktu kompensācijas aprēķināšanai izmantotajā metodē ņem vērā attiecīgajās elektrostacijās gūtos ieņēmumus. Kompensācijas maksimālā summa ir summa, kas rodas, atņemot elektrostacijās iepriekš gūtos ieņēmumus, kuri ir pieejami, lai segtu ieguldījumu izmaksas, un elektrostācijas skaidras naudas plūsmu laikposmā no 2007. gada līdz EPL darbības laika beigām, kura pieejama, lai segtu ieguldījumu izmaksas. Visi šie ieņēmumi tiek ņemti vērā kopš brīža, kad noslēdza EPL, un valsts atbalsts, kas saņemts, sākot no 2004. gada 1. maija, ir iekļauts atņemtajās summās.
- (357) Saskaņā ar balasta izmaksu metodikas 3.8. punktu attiecīgajām elektrostacijām iepriekš piešķirtā atbalsta vērtība, jo īpaši ieguldījumu atbalsts, ir atņemta no kompensācijas maksimālās summas.
- (358) Saskaņā ar balasta izmaksu metodikas 3.9. punktu balasta izmaksu aprēķināšanā izmantotā metodē pienācīgi ņem vērā faktisko attīstību elektroenerģijas cenās. Periodiskajās kompensācijas korekcijās ņems vērā starpību starp prognozēto elektroenerģijas cenu, ko izmanto, lai aprēķinātu kompensācijas maksimālo summu, un faktisko elektroenerģijas cenu. Kompensācijas maksājumos par piegādes līgumiem ņems vērā faktisko gāzes lietojumu un gāzes faktiskās cenas, taču arī faktiskās cenas, par kurām pārdeva uzņēmumu saražoto elektroenerģiju.
- (359) Saskaņā ar balasta izmaksu metodikas 3.10. punktu maksimālo kompensāciju aprēķina, atsaucoties uz izmaksām, kuras samazinājās pirms Direktīvas 96/92/EK spēkā stāšanās Polijā.
- (360) Saskaņā ar balasta izmaksu metodikas 3.11. punktu kompensācija ir aprēķināta, pamatojoties uz vislētāko risinājumu valstij. Saskaņā ar Polijas iestāžu sniegto informāciju elektrostacijām, kuru celtniecība sākās pirms Polijas pievienošanās Eiropas Savienībai, bet ko pabeidz pēc pievienošanās, kompensāciju aprēķināja, pamatojoties uz lētāko no divām iespējamām metodēm: celtniecības pabeigšana un jauno staciju izmantošana, lai gūtu ieņēmumus, vai arī celtniecības pārtraukšana. Ar piegādes līgumiem saistīto balasta izmaksu kompensācijas mehānisms arī tika izstrādāts tā, lai nodrošinātu stimulu elektroenerģijas ražotājiem patiešām sākt ekspluatēt elektrostaciju, tādējādi mazinot balasta kopējās izmaksas, nevis lai ražotāji pārtrauktu ražošanu un uzņemtos visas soda naudas, kas rezultātā paaugstinātu balasta izmaksas. Komisija izanalizēja Polijas piedāvātās metodes nolūkā noteikt, vai šis mehānisms palīdz samazināt kompensācijas kopējo summu. Visbeidzot, ja gāzes apjoms, par kuru noslēgti piegādes līgumi, tiktu grozīts un samazināts kompensācijas shēmas darbības laikā, attiecīgi tiktu samazinātas arī kompensācijas faktiskās summas.
- (361) Saskaņā ar balasta izmaksu metodikas 3.12. punktu kompensācijas maksājumu periods ilgst līdz 2027. gadam. Balasta izmaksu metodikas 3.12. punktā noteikts, ka "izmaksas, kas atsevišķiem uzņēmumiem varētu rasties pēc direktīvas 26. pantā norādītā laika (2006. gada 26. novembris), principā nevar būt attaisnotās balasta izmaksas šīs metodikas nozīmē". Tomēr balasta izmaksu metodikas 5. zemsvītras piezīmē ir sacīts, ka "tas jāsaprot tā, ka ieguldījumi, kurus nevar atgūt vai kas nav ekonomiski dzīvotspējīgi sakarā ar iekšējā elektroenerģijas tirgus liberalizāciju, var būt balasta izmaksas šīs metodikas nozīmē, ieskaitot gadījumus, kad to ilgums principā pārsniedz 2006. gadu. Turklāt tādas saistības vai garantijas, kas noteikti ir jāturpina nodrošināt pēc 2006. gada 18. februāra, jo pretējā gadījumā rodas liels risks vides aizsardzībai, sabiedrības drošībai, darbinieku sociālajai aizsardzībai vai elektrotīkla drošībai, var būt attaisnotās balasta izmaksas saskaņā ar šo metodiku, ja tās tiek pienācīgi pamatotas".
- (362) Aktā minētās balasta izmaksas ir cieši saistītas ar ieguldījumiem elektrostacijās, kurus nevar atgūt sakarā ar iekšējā elektroenerģijas tirgus liberalizāciju. Tas arī attiecas uz piegādes līgumiem, kurus noslēdza, lai nodrošinātu piegādi elektrostacijām, kas gūst labumu no EPL, tiktāl, ciktāl tas atbilst EPL ietvertajam elektroenerģijas apjomam. Ņemot vērā iepriekš minēto 5. zemsvītras piezīmi, Komisija var atļaut kompensācijas darbības laika pagarinājumu, pārsniedzot termiņu, ja tā to uzskata par pamatotu, ņemot vērā lietas apstākļus.
- (363) Komisija atzīmē, ka ieguldījumi šajā gadījumā ir ieguldījumi elektrostacijās. Šie ir īpaši ilgtermiņa ieguldījumi (no 15 līdz pat 30 gadiem), kas ir ļoti jutīgi attiecībā pret elektroenerģijas cenu attīstību, kuru ir grūti paredzēt, jo īpaši pārejas laikā uz pilnībā liberalizētu tirgu. Šis ieguldījumu izmaksas nevar atgūt gadījumos, kad elektroenerģijas cenas ir zemākas par cenām, ko paredzēja laikā, kad elektrostācijas cēla.

⁽⁷⁴⁾ Skatīt jo īpaši lietu NN 49/99 – balasta izmaksas Spānijā (OV C 268, 22.9.2001., 7. lpp.).

- (364) Šādos apstākļos Komisija uzskata, tāpat kā tā rīkojās dokumentos saistībā ar Grieķiju⁽⁷⁵⁾ un Portugāli⁽⁷⁶⁾, ka balasta izmaksu metodikas 5. zemsvītras piezīme attiecas uz šīm īpašajām balasta izmaksām un pamato kompensācijas piešķiršanu pēc 2006. gada līdz sākotnējo EPL darbības laika beigām.
- (365) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secina, ka akts atbilst balasta izmaksu metodikas 3.1. līdz 3.12. punktā noteiktiem kritērijiem. Balasta izmaksu maksimālā kompensācija nepārsniedz balasta izmaksu metodikā atļauto līmeni. Tādēļ šīs izmaksas jāuzskata par attaisnotām metodikas nozīmē.
- (366) Komisija analizēja, vai atbalsts atbilst balasta izmaksu metodikas 4.1. līdz 4.6. punktā paredzētajiem nosacījumiem.
- (367) Saskaņā ar balasta izmaksu metodikas 4.1. punktu kompensācijas maksimālās summas aprēķināja, pamatojoties uz skaidri noteiktām, atsevišķām elektrostacijām un piegādes līgumiem. Faktiski izmaksātā kompensācija nepārsniedz šīs summas.
- (368) Saskaņā ar balasta izmaksu metodikas 4.2. punktu faktiski izmaksātajā kompensācijā ņems vērā reālo attīstību ekonomikas pamatdatos, jo īpaši elektroenerģijas cenas un gāzes apjomus, kas iepirkti saskaņā ar piegādes līgumiem. Piemēram, ja elektroenerģijas faktiskās cenas atšķirsies no tirgus bāzes cenām, kas minētas 355. apsvērumā, kompensācijas faktisko summu attiecīgi grozīs. Kompensācijas faktiskajās summās par piegādes līgumiem arī ņems vērā reālos apstākļus, kādos attiecīgie elektroenerģijas ražotāji iepērk gāzi un pārdod elektroenerģiju tirgū.
- (369) Saskaņā ar balasta izmaksu metodikas 4.3. punktu Polijas iestādes ir apņēmušās sniegt Komisijai ikgadēju ziņojumu par akta īstenošanu.
- (370) Saskaņā ar balasta izmaksu metodikas 4.4. punktu tirgus bāzes cena, kas ņemta vērā 355. apsvērumā, laika gaitā ievērojami paaugstinās, kā rezultātā maksājamās kompensācijas summa samazināsies līdz noteiktam apmēram, ko Komisija vērtē atzinīgi.
- (371) Saskaņā ar balasta izmaksu metodikas 4.5. punktu attiecīgajam uzņēmumam maksājamās kompensācijas maksimālā summa ir noteikta iepriekš. Tas notiek, ņemot vērā saņēmēja nākotnes peļņu no produktivitātes ieguvumiem.
- Paziņojumā par atbalstu jo īpaši norādīja, kā balasta izmaksu aprēķinos ņems vērā izmaiņas vairākos ekonomikas faktoros, (piemēram, cenās, tirgus daļās vai citos attiecīgos faktoros, ko norādījušas dalībvalstis un kas uzskaitīti metodikā).
- (372) Saskaņā ar balasta izmaksu metodikas 4.6. punktu Polijas iestādes ir apņēmušās nepiešķirt nekādu glābšanas vai pārstrukturēšanas atbalstu saņēmējiem uzņēmumiem saskaņā ar aktu 10 gadu laikposmā pēc pēdējā kompensācijas maksājuma šiem uzņēmumiem. Šis laikposms, kas atsevišķiem uzņēmumiem ilgst līdz 2037. gadam, atbilst "vienu reizi, pēdējā reizi" principam saskaņā ar Kopienas pamatnostādņu attiecībā uz valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai⁽⁷⁷⁾ 73. punktu Komisijas interpretācijā. Komisija uzskata, ka šis risinājums arī nodrošina pietiekamu garantiju, ka saistībā ar balasta izmaksu metodiku neradīsies atbalsta nevajadzīga uzkrāšanās.
- (373) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secina, ka akts atbilst balasta izmaksu metodikas 4.1. līdz 4.6. punktā noteiktiem kritērijiem. Tādējādi faktisko balasta izmaksu maksājumu veikšanas metode ir saderīga ar balasta izmaksu metodiku.
- (374) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secina, ka akts ir saderīgs ar balasta izmaksu metodiku. Atbalsts, kas paredzēts, lai kompensētu attaisnotās izmaksas, atbilst metodikā noteiktiem kritērijiem, un to tādēļ var atzīt par saderīgu ar kopējo tirgu.
- (375) Attiecīgajiem elektroenerģijas ražotājiem bija atļauts saņemt atbalstu saskaņā ar balasta izmaksu metodiku, sākot no 2004. gada 1. maija. Akts paredz turpmākas kompensācijas sistēmu, taču, aprēķinot kompensācijas maksimālās summas, ņem arī vērā atbalsta summas, ko elektroenerģijas ražotājs ir saņēmis iepriekš. Saskaņā ar akta 2. pielikumu kompensācijas maksimālā summa ir summa, kas iegūta, atņemot attiecīgajās elektrostacijās iepriekš gūtos ieņēmumus, kas ir pieejami, lai segtu ieguldījumu izmaksas. Kā norādīts 356. apsvērumā, viss kopš 2004. gada 1. maija saņemtais atbalsts tiek iekļauts atskaitītajos ieņēmumos. Atzīstot aktu par saderīgu ar kopējo tirgu, Komisija arī atzīst saņēmēju kopš 2004. gada 1. maija saņemtās atbalsta summas par saderīgām ar kopējo tirgu.

⁽⁷⁵⁾ Valsts atbalsta lieta N 133/01 – balasta izmaksas Grieķijā (OV C 9, 15.1.2003., 6. lpp.).

⁽⁷⁶⁾ Skatīt 72. zemsvītras piezīmi.

⁽⁷⁷⁾ OV C 244, 1.10.2004., 2. lpp.

7.2.3. *Dalkia Poznań Zespół Elektrociepłowni S.A. un Electrabel Połaniec S.A. lietas specifika*

(376) Abu ar *Dalkia Poznań Zespół Elektrociepłowni S.A. un Electrabel Połaniec S.A.* noslēgto EPL darbības termiņš beidzās 2006. gada 31. decembrī. Tādēļ aktā neietver šīs elektrostacijas. Tā kā neviens no šiem EPL nav ietverts aktā, tie arī nav ietverti šajā lēmumā, un Komisija par šiem diviem uzņēmumiem izdos atsevišķu lēmumu.

8. SECINĀJUMS

(377) Komisija secina, ka:

- a) EPL ir valsts atbalsts EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē, izņemot EPL ar *Żarnowiecka Elektrownia Gazowa Sp. z o.o.*, un ka šis valsts atbalsts nav saderīgs ar kopējo tirgu;
- b) akts ir valsts atbalsts EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē un ka šis valsts atbalsts nav saderīgs ar kopējo tirgu, piemērojot EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu.

(378) Kā paskaidrots 7.1.1. punktā, valsts atbalsta elementu, kuru nodrošina EPL, pirmkārt veido tas, ka EPL garantē noteikta elektroenerģijas apjoma iepirkšanu, ko veic PSE par cenu, kura sedz visas ražošanas izmaksas.

(379) Tā kā valsts atbalsts nav saderīgs ar EK līgumu, tas jāpārtrauc. Tā kā garantēta iekasēšanas un izmaksu segšanas garantija ir EPL pamatnoteikumi, Komisija secina, ka valsts atbalstu var pārtraukt, pārtraucot EPL saistības.

(380) Komisija uzskata, ka EPL saistību pārtraukšana būs saistīta ar milzīgu darbu pusēm, jo īpaši attiecībā uz vienošanos par EPL saistību pārtraukšanas noteikumiem. Komisija uzskata, ka ir jādod pietiekams laiks šā procesa īstenošanai, lai nodrošinātu, ka tiek saglabāta pienācīga piegādes drošība un ka pāreja uz pilnībā liberalizētu tirgu Polijā notiek labos apstākļos. Šie mērķi ir arī Komisijas interesēs.

(381) Sagatavojot aktu valsts tiesību aktu izstrādes procesa ietvaros, Polija apspriedās ar ieinteresētajām pusēm par tehniskiem jautājumiem, kas saistīti ar EPL saistību brīvprātīgu pārtraukšanu. Rezultātā aktā noteiktais termiņš EPL saistību pārtraukšanas līgumu noslēgšanai ir 150 dienas kopš akta spēkā stāšanās, t. i., 2008. gada 1. janvāris. Komisija uzskata, ka šāds laikposms ir arī piemērots EPL saistību pārtraukšanai, ko paredz šis lēmums. Komisija uzskata, ka saskaņā ar akta 5. pantu EPL saistības būs faktiski pārtrauktas pirmajā mēneša dienā pēc 210 dienām,

sākot no dienas, kurā akts stājas spēkā (t. i., 2008. gada 1. aprīlī).

(382) Tādējādi, kā norādīts 356. un 375. apsvērumā, saņēmēju kopš 2004. gada 1. maija saņemtās atbalsta summas ir ietvertas aktā un tādēļ ir atzītas par saderīgām ar kopējo tirgu.

(383) *Żarnowiecka Elektrownia Gazowa Sp. z o.o.* lietā, kas ir specifiska, Komisija secina, ka elektrostacija neguva labumu no nekāda atbalsta saskaņā ar tās noslēgto EPL.

(384) Divi ar *Dalkia Poznań Zespół Elektrociepłowni S.A. un Electrabel Połaniec S.A.* noslēgtie EPL nav ietverti šajā lēmumā. Komisija risinās šo uzņēmumu jautājumu atsevišķā lēmumā,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

1. Elektroenerģijas pirkuma līgumi, kas noslēgti starp *Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.* un uzņēmumiem, kas norādīti 1. pielikumā Aktam par noteikumiem, kas reglamentē uzņēmumu to izmaksu segšanu, kuras saistītas ar elektroenerģijas pirkuma līgumu saistību pirmstermiņa pārtraukšanu, ir valsts atbalsts elektroenerģijas ražotājiem EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.

2. Lēmuma 1. panta 1. punktā minēto atbalstu piešķirā nelikumīgi, un tas nav saderīgs ar kopējo tirgu.

2. pants

1. Polija pārtrauc 1. pantā minēto elektroenerģijas pirkuma līgumu saistības.

2. Līgumus par elektroenerģijas pirkuma līgumu saistību pārtraukšanu noslēdz vēlākais 2008. gada 1. janvārī, un tie stājas spēkā vēlākais 2008. gada 1. aprīlī.

3. pants

Elektroenerģijas pirkuma līgumi starp *Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.* un *Żarnowiecka Elektrownia Gazowa Sp. z o.o.* nav valsts atbalsts EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.

4. pants

1. Aktā paredzētā kompensācija ir valsts atbalsts akta 2. pielikumā uzskaitītajiem elektroenerģijas ražotājiem EK līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.

2. Lēmuma 4. panta 1. punktā minētais valsts atbalsts ir saderīgs ar kopējo tirgu, pamatojoties uz balasta izmaksu metodiku.

3. Aktā paredzētās kompensācijas maksimālā summa ir summa, ko iegūst, atņemot EPL ietverto elektrostaciju kopējos ieņēmumus, un kas ir pieejama, lai segtu ieguldījumu izmaksas.

5. pants

1. Polijas iestādes līdz 2008. gada 31. janvārim informē Komisiju par Polijas ieviestajiem pasākumiem šā lēmuma īstenošanai.

2. Polijas iestādes iesniedz Komisijai gada ziņojumus par akta īstenošanu.

6. pants

Šis lēmums ir adresēts Polijas Republikai.

Briselē, 2007. gada 25. septembrī

Komisijas vārdā –

Komisijas locekle

Neelie KROES
